



Dansk udgave

Retsforskrifter

58. årgang

11. december 2015

Indhold

I Lovgivningsmæssige retsakter

DIREKTIVER

- ★ **Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/2302 af 25. november 2015 om pakkerejser og sammensatte rejsearrangementer samt om ændring af forordning (EF) nr. 2006/2004 og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/83/EU og om ophævelse af Rådets direktiv 90/314/EØF** 1

II Ikke-lovgivningsmæssige retsakter

FORORDNINGER

- ★ **Kommissionens delegerede forordning (EU) 2015/2303 af 28. juli 2015 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/87/EF for så vidt angår reguleringsmæssige tekniske standarder til præcisering af definitionerne og koordinering af det supplerende tilsyn med risikokoncentration og koncerninterne transaktioner ⁽¹⁾** 34
- ★ **Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2015/2304 af 10. december 2015 om godkendelse af et præparat af endo-1,4-beta-xylanase og endo-1,3(4)-beta-glucanase produceret af *Talaromyces versatilis* sp. nov. IMI CC 378536 og *Talaromyces versatilis* sp. nov. DSM 26702 som fodertilsætningsstof til slagtekalkuner og kalkuner opdrættet til avl (indehaver af godkendelsen er Adisseo France S.A.S.) ⁽¹⁾** 39
- ★ **Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2015/2305 af 10. december 2015 om godkendelse af et præparat af endo-1,4-beta-glucanase (EC 3.2.1.4) produceret af *Trichoderma citrinoviride* Bisset (IM SD142) som fodertilsætningsstof til slagtekyllinger, mindre udbredte fjerkræarter bestemt til slagtning og fravænnede smågrise og om ændring af forordning (EF) nr. 2148/2004 og (EF) nr. 1520/2007 (indehaver af godkendelsen er Huvepharma NV) ⁽¹⁾** 43

⁽¹⁾ EØS-relevant tekst

★ Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2015/2306 af 10. december 2015 om godkendelse af L-cysteinhydrochloridmonohydrat som fodertilsætningsstof til katte og hunde ⁽¹⁾	46
★ Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2015/2307 af 10. december 2015 om godkendelse af menadionnatriumbisulfit og menadionnicotinamidbisulfit som fodertilsætningsstof til alle dyrearter ⁽¹⁾	49
Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2015/2308 af 10. december 2015 om faste importværdier med henblik på fastsættelse af indgangsprisen for visse frugter og grøntsager	54

AFGØRELSE

★ Rådets afgørelse (FUSP) 2015/2309 af 10. december 2015 om fremme af effektiv våbeneksportkontrol	56
★ Rådets afgørelse (FUSP) 2015/2310 af 10. december 2015 om ændring af afgørelse 2013/189/FUSP om oprettelse af Det Europæiske Sikkerheds- og Forsvarsakademi	64
★ Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2015/2311 af 9. december 2015 om ændring af gennemførelsesafgørelse (EU) 2015/1500 og (EU) 2015/2055 om beskyttelsesforanstaltninger over for lumpy skin disease i Grækenland (meddelt under nummer C(2015) 8585) ⁽¹⁾	65

Berigtigelser

★ Berigtigelse til Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2015/608 af 14. april 2015 om ændring af forordning (EF) nr. 798/2008 for så vidt angår oplysningerne om Ukraine og Israel på listen over tredjelande, godkendelse af Ukraines program for bekæmpelse af salmonella hos æglæggende høner, krav vedrørende udstedelse af veterinærcertifikat i forbindelse med Newcastle disease og forarbejdningskrav for ægprodukter (EUT L 101 af 18.4.2015)	68
★ Berigtigelse af Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2015/1884 af 20. oktober 2015 om ændring af bilag I til forordning (EF) nr. 798/2008 for så vidt angår oplysningerne om Canada og USA i listen over tredjelande, områder, zoner og segmenter, hvorfra import til eller transit gennem Unionen af fjerkræ og fjerkræprodukter er tilladt i forbindelse med udbrud af højpatogen aviær influenza i disse lande (EUT L 276 af 21.10.2015)	69

⁽¹⁾ EØS-relevant tekst

I

(Lovgivningsmæssige retsakter)

DIREKTIVER

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV (EU) 2015/2302

af 25. november 2015

om pakkerejser og sammensatte rejsearrangementer samt om ændring af forordning (EF) nr. 2006/2004 og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/83/EU og om ophævelse af Rådets direktiv 90/314/EØF

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 114,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

efter fremsendelse af udkast til lovgivningsmæssig retsakt til de nationale parlamenter,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg ⁽¹⁾,

efter høring af Regionsudvalget,

efter den almindelige lovgivningsprocedure ⁽²⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Rådets direktiv 90/314/EØF ⁽³⁾ giver forbrugerne en række vigtige rettigheder med hensyn til pakkerejser, særligt med hensyn til krav om oplysninger, de erhvervsdrivendes ansvar for levering af pakkerejsen i overensstemmelse med aftalen og beskyttelse mod en rejsearrangørs eller formidlers insolvens eller konkurs. Det er imidlertid nødvendigt at tilpasse reglerne i lovgivningen til udviklingen på markedet for at gøre dem mere egnede til det indre marked, fjerne visse tvetydigheder og afhjælpe den manglende regulering af visse forhold.
- (2) Turismen spiller en væsentlig rolle i Unionens økonomi, og pakkerejser, pakkeferier og pakketure (»pakkerejser«) udgør en væsentlig andel af rejsemarkedet. Dette marked er undergået væsentlige forandringer siden vedtagelsen af direktiv 90/314/EØF. Ved siden af de traditionelle distributionskanaler har internettet fået stigende betydning som medium, hvor rejseydelser udbydes eller sælges. Rejseydelser kombineres ikke alene i form af traditionelle pakkerejser, der er arrangeret på forhånd, men kombineres ofte efter kundens behov. Mange af disse kombinationer af rejseydelser befinder sig i en juridisk »gråzone« eller er klart ikke omfattet af direktiv 90/314/EØF. Nærværende direktiv tager sigte på at tilpasse beskyttelsens omfang til at tage højde for denne udvikling, på at skabe større gennemsigtighed og på at øge retssikkerheden både for de rejsende og for de erhvervsdrivende.

⁽¹⁾ EUT C 170 af 5.6.2014, s. 73.⁽²⁾ Europa-Parlamentets holdning af 12.3.2014 (endnu ikke offentliggjort i EUT) og Rådets førstebehandlingsholdning af 18.9.2015 (EUT C 360 af 30.10.2015, s. 1). Europa-Parlamentets holdning af 27.10.2015 (endnu ikke offentliggjort i EUT).⁽³⁾ Rådets direktiv 90/314/EØF af 13. juni 1990 om pakkerejser, herunder pakkeferier og pakketure (EFT L 158 af 23.6.1990, s. 59).

- (3) Efter artikel 169, stk. 1, og artikel 169, stk. 2, litra a), i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) skal Unionen bidrage til at sikre et højt forbrugerbeskyttelsesniveau ved foranstaltninger, som vedtages i henhold til artikel 114 i TEUF.
- (4) Direktiv 90/314/EØF indrømmer medlemsstaterne et vidt skøn ved gennemførelsen. Der er derfor stadig betydelige forskelle mellem lovene i medlemsstaterne. Forskellige regler fører til højere omkostninger for virksomhederne og lægger hindringer i vejen for dem, der ønsker at drive virksomhed på tværs af landegrænserne, hvorved forbrugernes valgmuligheder begrænses.
- (5) I henhold til artikel 26, stk. 2, og artikel 49 i TEUF skal det indre marked udgøre et område uden indre grænser med fri bevægelighed for varer og tjenesteydelser og etableringsfrihed. Harmoniseringen af de rettigheder og forpligtelser, der følger af aftaler vedrørende pakkerejser og sammensatte rejsearrangementer er nødvendig, hvis der skal skabes et egentligt indre marked for forbrugerne på dette område og findes den rette balance mellem et højt niveau af forbrugerbeskyttelse og virksomhedernes konkurrenceevne.
- (6) Det fulde potentiale i markedet for salg af pakkerejser over landegrænserne i Unionen er endnu ikke fuldt udnyttet. Forskellene på de regler, der beskytter de rejsende i forskellige medlemsstater, medvirker til at afskrække de rejsende i en medlemsstat fra at købe pakkerejser og sammensatte rejsearrangementer i en anden medlemsstat og medvirker på samme måde til at afskrække rejsearrangører og formidlere i en medlemsstat fra at sælge disse ydelser i en anden medlemsstat. Det er nødvendigt at foretage en yderligere tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om pakkerejser og sammensatte rejsearrangementer, så de rejsende og de erhvervsdrivende kan drage fuld nytte af det indre marked, samtidig med at der sikres et højt forbrugerbeskyttelsesniveau i hele Unionen.
- (7) De fleste rejsende, der køber pakkerejser eller sammensatte rejsearrangementer, er forbrugere i EU-forbrugerlovgivningens forstand. Det er dog ikke altid let at udskille forbrugerne fra repræsentanter for små virksomheder eller erhvervsdrivende, der bestiller rejser i tilknytning til deres virksomhed eller erhverv gennem de samme kanaler som forbrugerne. Disse rejsende har ofte behov for et tilsvarende beskyttelsesniveau. Derimod er der virksomheder og organisationer, der arrangerer rejser på grundlag af en generel aftale, der ofte er indgået med henblik på flere rejsearrangementer eller en nærmere bestemt periode, f.eks. med et rejsebureau. Denne type rejsearrangementer kræver ikke det samme beskyttelsesniveau som det, der er tiltænkt forbrugerne. Derfor bør dette direktiv finde anvendelse på forretningsrejsende, herunder udøvere af liberale erhverv, eller selvstændige erhvervsdrivende eller andre fysiske personer, hvis de ikke arrangerer rejser på grundlag af en generel aftale. Med henblik på at undgå en sammenblanding med begrebet »forbruger« som defineret i anden EU-lovgivning bør de personer, der nyder beskyttelse efter dette direktiv, betegnes »rejsende«.
- (8) Rejseydelser kan kombineres på mange forskellige måder, og derfor bør alle kombinationer af rejseydelser, der har visse kendetegn, som rejsende typisk forbinder med pakkerejser, anses for at være pakkerejser, navnlig hvis forskellige rejseydelser kombineres i et enkelt rejseprodukt, som rejsearrangøren påtager sig ansvaret for bliver leveret i overensstemmelse med aftalen. I overensstemmelse med retspraksis ved Den Europæiske Unions Domstol⁽¹⁾ bør det ikke gøre nogen forskel, om rejseydelserne kombineres, før der er etableret kontakt med den rejsende, eller på den rejsendes foranledning eller i overensstemmelse med en udvælgelse, den rejsende har foretaget. De samme principper bør finde anvendelse, uanset om bestillingen foretages gennem en detailhandlende eller online.
- (9) Af hensyn til gennemsigtigheden bør der sondres mellem pakkerejser og sammensatte rejsearrangementer, hvor online- eller detailhandlende formidler tilvejebringelse af rejseydelser for rejsende med henblik på den rejsendes indgåelse af aftaler om rejseydelser med forskellige tjenesteydere, herunder gennem forbundne bestillingsprocedurer, idet disse rejsearrangementer ikke har en pakkerejsses kendetegn, og det derfor ikke ville være rimeligt at anvende alle de forpligtelser, der gælder i forbindelse med pakkerejser, på de sammensatte rejsearrangementer.
- (10) I lyset af markedsudviklingen bør pakkerejser defineres yderligere på grundlag af alternative saglige kriterier, som hovedsageligt vedrører, hvordan rejseydelserne præsenteres eller købes, og hvor rejsende kan have en rimelig forventning om at blive beskyttet af dette direktiv. Det er f.eks. tilfældet, når forskellige typer af rejseydelser købes med henblik på den samme rejse eller ferie fra et enkelt salgssted, og disse ydelser er blevet valgt inden den rejsende accepterer at betale, dvs. inden for samme bestillingsprocedure, og når ydelserne udbydes, sælges eller faktureres til en samlet pris, samt når sådanne tjenester annonceres eller sælges under betegnelsen »pakkerejse« eller under en lignende betegnelse, der angiver en tæt forbindelse mellem de pågældende rejseydelser. Sådanne lignende betegnelser kunne f.eks. være »samlet tilbud«, »all inclusive« eller »arrangement med alt inkluderet«.

⁽¹⁾ Jf. Domstolens dom af 30.4.2002, Club-Tour, Viagens e Turismo SA mod Alberto Carlos Lobo Gonçalves Garrido, med deltagelse af Club Med Viagens Ld, sag C-400/00, ECLI:EU:C:2002:272.

- (11) Det bør præciseres, at rejseydelser, der kombineres efter indgåelse af en aftale, hvorved en erhvervsdrivende giver den rejsende ret til at vælge blandt et udvalg af forskellige typer rejseydelser, som f.eks. ved gaveæsker indeholdende en pakkerejse, anses for at udgøre pakkerejser. Endvidere bør en kombination af rejseydelser anses for at være en pakkerejse, når den rejsendes navn, betalingsoplysninger og e-mailadresse overføres mellem de erhvervsdrivende, og endnu en aftale indgås senest 24 timer efter, at bestillingen af den første rejseydelse er bekræftet.
- (12) Samtidig bør der sondres mellem sammensatte rejsearrangementer og rejseydelser, som rejsende bestiller særskilt, ofte på forskellige tidspunkter, selv hvis det er med henblik på den samme rejse eller ferie. Der bør også sondres mellem sammensatte rejsearrangementer online og linkede websider, hvis formål ikke er, at der skal indgås en aftale med den rejsende, og link, hvorigennem rejsende alene bliver oplyst om andre rejseydelser generelt, f.eks. når et hotel eller en arrangør af en begivenhed på deres websted angiver en liste over alle de operatører, der tilbyder transport til deres placering, uden at dette står i forbindelse med en bestilling, eller når der bruges »cookies« eller metadata til at indsætte annoncer på websteder.
- (13) Der bør fastsættes særlige regler for både online- og detailhandlende, som under et enkelt besøg eller i forbindelse med en enkelt kontakt på deres salgssted bistår rejsende med at indgå særskilte aftaler med forskellige tjenesteydere, og for onlinehandlende, som f.eks. gennem forbundne onlinebestillingsprocedurer på målrettet vis formidler køb af som minimum én yderligere rejseydelse fra en anden erhvervsdrivende, når en aftale indgås højst 24 timer efter bekræftelsen af den første rejseydelse. En sådan formidling vil ofte være baseret på et kommercielt link, der indebærer betaling mellem den erhvervsdrivende, der formidler køb af yderligere rejseydelser, og den anden erhvervsdrivende, uanset beregningsmetoden for en sådan betaling, som f.eks. kan baseres på antallet af klik eller på omsætningen. Disse regler ville f.eks. finde anvendelse, når en rejsende sammen med bekræftelsen af bestillingen af en første rejseydelse såsom en fly- eller togrejse modtager en opfordring til at bestille en yderligere rejseydelse, der fås på den valgte rejsedestination, f.eks. et hotelophold, med et link til det websted, hvor der kan foretages bestilling, hos en anden tjenesteyder eller mellemmand. Selv om disse arrangementer ikke bør udgøre pakkerejser i dette direktivs forstand, i medfør af hvilket én rejsearrangør er ansvarlig for, at rejseydelserne leveres i overensstemmelse med aftalen, udgør disse sammensatte rejsearrangementer en alternativ forretningsmodel, der ofte er i nær konkurrence med pakkerejser.
- (14) For at sikre fair konkurrence og beskytte de rejsende bør forpligtelsen til i tilstrækkeligt omfang at godtgøre, at der er garanti for refusion af betalinger og hjemtransport af de rejsende i tilfælde af insolvens eller konkurs, også finde anvendelse ved sammensatte rejsearrangementer.
- (15) Køb af en særskilt rejseydelse i form af en enkelt rejseydelse bør hverken anses for at være en pakkerejse eller et sammensat rejsearrangement.
- (16) For at skabe øget klarhed for de rejsende og give dem mulighed for at træffe et kvalificeret valg mellem de forskellige typer rejsearrangementer, der udbydes, bør erhvervsdrivende have pligt til klart og tydeligt at oplyse, om de tilbyder en pakkerejse eller et sammensat rejsearrangement, og stille oplysninger til rådighed om det tilsvarende beskyttelsesniveau, før den rejsende accepterer at betale. En erhvervsdrivendes erklæring om, hvilken retlig karakter det rejseprodukt, der markedsføres, har, bør svare til det pågældende produkts faktiske retlige karakter. De relevante retshåndhævende myndigheder bør gribe ind, hvis de erhvervsdrivende ikke giver de rejsende korrekte oplysninger.
- (17) Kun kombinationer af visse forskellige typer af rejseydelser såsom indkvartering, befordring af passagerer med bus, tog, eller ad sø- eller luftvejen samt udlejning af motorkøretøjer eller visse motorcykler bør tages i betragtning ved fastlæggelsen af, hvorvidt der er tale om en pakkerejse eller et sammensat rejsearrangement. Indkvartering for at tage mere varigt ophold, herunder i forbindelse med længerevarende sprogkurser, bør ikke anses for indkvartering i dette direktivs forstand. Finansielle ydelser, såsom rejseforsikringer, bør ikke betragtes som rejseydelser. Endvidere bør ydelser, der er en uløselig del af en anden rejseydelse, ikke betragtes som rejseydelser i sig selv. Dette omfatter f.eks. transport af bagage, der leveres som en del af befordring af passagerer, mindre transportydelser, såsom befordring af passagerer som led i en guidet tur eller transport mellem et hotel og en lufthavn eller en banegård, måltider, drikkevarer og rengøring, der leveres som en del af indkvartering, eller adgang til faciliteter på stedet, f.eks. en swimmingpool, en sauna, en spa eller et motionsrum, som er inkluderet for hotelgæster. Det betyder også, at i tilfælde, hvor der i modsætning til et krydstogt leveres indkvartering natten over som en del af passagertransport ad vej, med jernbane eller ad sø- eller luftvejen, bør indkvartering ikke betragtes som en rejseydelse i sig selv, hvis den primære bestanddel tydeligvis er transport.

- (18) Andre turistydelser, der ikke er en uløselig del af befordring af passagerer, indkvartering eller udlejningen af motorkøretøjer eller visse motorcykler, kan f.eks. bestå i entré til koncerter, sportsbegivenheder, udflugter eller forlystelsesparker, guidede ture, liftkort og leje af sportsudstyr såsom skiudstyr eller spabehandlinger. Hvis sådanne ydelser kun kombineres med én anden type rejseydelse, f.eks. indkvartering, bør dette dog kun medføre sammensætning af en pakkerejse eller et sammensat rejsearrangement, hvis de udgør en væsentlig andel af pakkerejsens eller det sammensatte rejsearrangements samlede værdi eller annonceres som eller på anden måde udgør en væsentlig bestanddel af rejsen eller ferien. Hvis andre turistydelser udgør 25 % eller mere af kombinationens værdi, bør disse ydelser anses for at udgøre en væsentlig andel af pakkerejsens værdi eller de sammensatte rejsearrangementer. Det bør præciseres, at det ikke udgør en pakkerejse, hvis der tilføjes andre turistydelser til f.eks. hotelophold, som er bestilt som en særskilt ydelse efter den rejsendes ankomst til hotellet. Dette bør ikke medføre en omgåelse af direktivet, hvor rejsearrangører eller formidlere tilbyder den rejsende valget mellem yderligere turistydelser på forhånd og derefter tilbyder først at indgå aftalen om disse ydelser, efter at leveringen af den første rejseydelse er påbegyndt.
- (19) Da der ikke er et lige så stort behov for at beskytte rejsende ved korte ture, og for ikke at pålægge de erhvervsdrivende en unødvendig byrde, bør ture, der varer under 24 timer, og som ikke omfatter indkvartering, samt pakkerejser eller sammensatte rejsearrangementer, der udbydes eller formidles lejlighedsvis og på nonprofitbasis og kun til en begrænset gruppe af rejsende, ikke være omfattet af direktivet. Sidstnævnte kan f.eks. omfatte ture, der højst et par gange om året arrangeres af velgørende organisationer, sportsklubber eller skoler for deres medlemmer uden at blive udbudt til offentligheden. Passende oplysninger om denne udelukkelse bør gøres tilgængelig for offentligheden for at sikre, at erhvervsdrivende og rejsende i passende omfang er oplyst om, at disse pakkerejser eller sammensatte rejsearrangementer ikke er omfattet af dette direktiv.
- (20) Dette direktiv bør ikke berøre national aftaleret, for så vidt angår de forhold, der ikke er reguleret i direktivet.
- (21) Medlemsstaterne bør fortsat i overensstemmelse med EU-retten have kompetence til at anvende bestemmelserne i dette direktiv på områder, der ikke er omfattet af dets anvendelsesområde. Medlemsstaterne kan derfor opretholde eller indføre national lovgivning, der svarer til bestemmelserne eller visse bestemmelser i dette direktiv, for så vidt angår aftaler, der falder uden for dette direktivs anvendelsesområde. For eksempel kan medlemsstaterne opretholde eller indføre tilsvarende bestemmelser for visse enkeltstående aftaler vedrørende enkelte rejseydelser (såsom leje af feriehus) eller for pakkerejser og sammensatte rejsearrangementer, der udbydes eller formidles på nonprofitbasis til en begrænset gruppe af rejsende, og kun lejlighedsvis, eller for pakkerejser og sammensatte rejsearrangementer af en varighed på under 24 timer, der ikke omfatter indkvartering.
- (22) Det, der navnlig kendetegner en pakkerejse, er, at der er én erhvervsdrivende, der som rejsearrangør er ansvarlig for, at hele pakkerejsen leveres i overensstemmelse med aftalen. Kun i tilfælde, hvor en anden erhvervsdrivende optræder som rejsearrangør af en pakkerejse, bør den erhvervsdrivende, typisk et detail- eller onlinerejsebureau, kunne nøjes med at optræde som formidler eller mellemmand og ikke have ansvaret som rejsearrangør. Hvorvidt en erhvervsdrivende optræder som arrangør af en given pakkerejse, bør afhænge af, i hvilken grad denne erhvervsdrivende er involveret i sammensætningen af pakkerejsen, og ikke af, hvordan den erhvervsdrivende betegner sin virksomhed. Når det overvejes, om en erhvervsdrivende er rejsearrangør eller formidler, bør det ikke gøre nogen forskel, om den erhvervsdrivende selv leverer ydelserne eller præsenterer sig som et rejsebureau, der handler på vegne af den rejsende.
- (23) Direktiv 90/314/EØF har indrømmet medlemsstaterne skønsbeføjelser til at fastsætte, hvorvidt formidlere, rejsearrangører eller både formidlere og rejsearrangører er ansvarlige for, at en pakkerejse leveres i overensstemmelse med aftalen. Denne fleksibilitet har ført til tvetydigheder i nogle medlemsstater med hensyn til, hvilke erhvervsdrivende der er ansvarlige for leveringen af de relevante rejseydelser. Det bør derfor klargøres i nærværende direktiv, at rejsearrangørerne er ansvarlige for leveringen af de rejseydelser, der er inkluderet i aftalen om pakkerejsen, medmindre det er fastsat i national ret, at både rejsearrangøren og formidleren er ansvarlige.
- (24) Med hensyn til pakkerejser bør formidlere sammen med rejsearrangøren være ansvarlige for, at der gives tilstrækkelige oplysninger forud for aftalens indgåelse. For at lette kommunikationen, særligt i forhold over landegrænserne, bør rejsende kunne kontakte rejsearrangøren gennem den formidler, de har købt pakkerejsen igennem.
- (25) Den rejsende bør have alle nødvendige oplysninger inden købet af pakkerejsen, uanset om den sælges ved hjælp af fjernkommunikation, på forretningsstedet eller ved hjælp af andre former for distribution. Ved videregivelsen af disse oplysninger bør den erhvervsdrivende tage hensyn til de særlige behov hos rejsende, som er særlig sårbare på grund af deres alder eller fysiske handicap, når den erhvervsdrivende med rimelighed kunne indse, at der var sådanne behov.

- (26) Vigtige oplysninger, f.eks. om de væsentligste kendetegn ved rejseydelserne eller priser, der forekommer i annoncer, på rejsearrangørens websted eller i brochurer som en del af oplysningerne forud for aftalens indgåelse, bør være bindende, medmindre rejsearrangøren forbeholder sig ret til at foretage ændring heraf og disse ændringer klart, forståeligt og tydeligt meddeles den rejsende inden indgåelse af aftalen om pakkerejsen. I lyset af de nye kommunikationsteknologier, der gør det nemt at foretage ajourføringer, er der imidlertid ikke længere noget behov for at fastsætte særlige regler om brochurer, men det bør i stedet sikres, at ændringer af oplysningerne forud for aftalens indgåelse kommunikerer til den rejsende. Det bør altid være muligt at foretage ændringer i oplysninger forud for aftalens indgåelse, når begge parter i aftalen om pakkerejsen udtrykkeligt er enige herom.
- (27) Oplysningskravene i dette direktiv er udtømmende, men bør ikke berøre de oplysningskrav, der stilles i anden gældende EU-lovgivning ⁽¹⁾.
- (28) Rejsearrangørerne bør stille generelle oplysninger til rådighed om visumpligt i destinationslandet. Oplysninger om, hvor lang tid det omtrent tager at opnå visum, kan stilles til rådighed i form af en henvisning til officielle oplysninger i destinationslandet.
- (29) Under hensyntagen til de særlige forhold ved aftaler om pakkerejser bør der træffes bestemmelse om aftaleparternes rettigheder og forpligtelser i perioden før og efter pakkerejsens begyndelse, navnlig når pakkerejsen ikke leveres i overensstemmelse med aftalen, eller der sker en ændring i visse omstændigheder.
- (30) Da pakkerejser ofte købes lang tid i forvejen, kan der indtræde uforudsete begivenheder. Den rejsende bør derfor under visse betingelser have ret til at overdrage en aftale om en pakkerejse til en anden rejsende. I disse situationer bør rejsearrangøren kunne kræve sine udgifter betalt, f.eks. hvis en underleverandør opkræver et gebyr for at ændre navnet på den rejsende eller for at annullere en billet til befordring og udstede en ny.
- (31) Rejsende bør også kunne opsigte aftalen om en pakkerejse når som helst inden pakkerejsens begyndelse mod betaling af et passende og begrundet opsigelsesgebyr under hensyntagen til forventede omkostningsbesparelser og indtægter fra afsættelse af rejseydelserne til anden side. De bør også have ret til at opsigte aftalen om en pakkerejse uden betaling af et opsigelsesgebyr, når leveringen af pakkerejsen vil blive væsentligt berørt af uundgåelige og ekstraordinære omstændigheder. Dette kan f.eks. omfatte krigsførelse, andre alvorlige sikkerhedsproblemer såsom terrorisme, betydelige risici for menneskers sundhed såsom udbrud af en alvorlig sygdom på rejsedestinationen eller naturkatastrofer såsom oversvømmelser, jordskælv eller vejrforhold, der gør det umuligt at rejse sikkert til destinationen som fastsat i aftalen om pakkerejsen.
- (32) I særlige situationer bør rejsearrangøren også have ret til at opsigte aftalen om pakkerejsen inden pakkerejsens begyndelse uden at betale erstatning, f.eks. hvis minimumsantallet af deltagere ikke er nået, og der i aftalen er taget forbehold for denne mulighed. I så fald bør rejsearrangøren refundere alle de betalinger, der er foretaget i forbindelse med pakkerejsen.
- (33) I visse tilfælde bør rejsearrangørerne have lov til ensidigt at foretage ændringer i aftalen om en pakkerejse. De rejsende bør dog have ret til at opsigte aftalen om en pakkerejse, hvis ændringerne betydeligt forandrer rejseydelsernes væsentligste kendetegn. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis kvaliteten eller værdien af rejseydelserne falder. Ændringer i de afgang- eller ankomsttider, der er angivet i aftalen om pakkerejsen, bør

⁽¹⁾ Jf. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/31/EF af 8. juni 2000 om visse retlige aspekter af informationssamfundstjenester, navnlig elektronisk handel, i det indre marked («Direktivet om elektronisk handel») (EFT L 178 af 17.7.2000, s. 1) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/123/EF af 12. december 2006 om tjenesteydelser i det indre marked (EUT L 376 af 27.12.2006, s. 36) samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2111/2005 af 14. december 2005 om opstilling af en fællesskabsliste over luftfartsselskaber med driftsforbud i Fællesskabet og oplysning til passagerer om det transporterende luftfartsselskabs identitet, samt ophævelse af artikel 9 i direktiv 2004/36/EF (EUT L 344 af 27.12.2005, s. 15), Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2006 af 5. juli 2006 om handicappede og bevægelseshæmmede personers rettigheder, når de rejser med fly (EUT L 204 af 26.7.2006, s. 1), Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1371/2007 af 23. oktober 2007 om jernbanepassagerers rettigheder og forpligtelser (EUT L 315 af 3.12.2007, s. 14), Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1008/2008 af 24. september 2008 om fælles regler for driften af lufttrafiktjenester i Fællesskabet (EUT L 293 af 31.10.2008, s. 3), Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1177/2010 af 24. november 2010 om passagerers rettigheder ved sørejser og rejser på indre vandveje og om ændring af forordning (EF) nr. 2006/2004 (EUT L 334 af 17.12.2010, s. 1) og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 181/2011 af 16. februar 2011 om buspassagerers rettigheder og om ændring af forordning (EF) nr. 2006/2004 (EUT L 55 af 28.2.2011, s. 1).

betragtes som væsentlige, hvis de f.eks. påfører den rejsende betydelig ulejlighed eller ekstra omkostninger, f.eks. ændring af befordring eller indkvartering. Det bør kun være muligt at forhøje prisen, hvis der er ændringer i prisen for befordring af passagerer som følge af prisen på brændstof eller andre energikilder, i skatter eller afgifter, der pålægges af en tredjemand, der ikke direkte er involveret i leveringen af de rejseydelser, der er inkluderet i aftalen om pakkerejsen, eller i valutakurser af relevans for pakkerejsen, og kun hvis aftalen udtrykkeligt tager forbehold for muligheden for en sådan prisstigning og angiver, at den rejsende er berettiget til en prisnedsættelse svarende til et fald i disse priser. Hvis rejsearrangøren foreslår en prisstigning på mere end 8 % af den samlede pris, bør den rejsende have ret til at opsigse aftalen om pakkerejsen uden betaling af et opsigelsesgebyr.

- (34) Der bør fastsættes særlige regler om retsmidler i tilfælde af en mangel i opfyldelsen af aftalen om pakkerejsen. Den rejsende bør have ret til at få en løsning på problemer, og når en betydelig andel af de rejseydelser, der er omfattet af aftalen om pakkerejsen, ikke kan leveres, bør den rejsende have tilbudt passende alternative arrangementer. Hvis rejsearrangøren ikke afhjælper manglen inden for en rimelig frist, der fastsættes af den rejsende, bør den rejsende selv kunne gøre det og anmode om refusion af de nødvendige udgifter. I visse tilfælde bør det ikke være nødvendigt at fastsætte en tidsfrist, navnlig hvis øjeblikkelig afhjælpning er påkrævet. Dette gælder for eksempel, når den rejsende bliver nødt til at tage en taxa for at nå sit fly til tiden, fordi en bus, der er organiseret af rejsearrangøren, er forsinket. Rejsende bør også have ret til prisnedsættelse, opsigelse af aftalen om pakkerejsen og/eller erstatning. Erstatningen bør også dække ikkeøkonomisk skade, f.eks. erstatning for tabt rejse- eller feriegæde, fordi der er væsentlige problemer med leveringen af de relevante rejseydelser. Den rejsende bør være forpligtet til uden unødigt forsinkelse, under hensyn til sagens omstændigheder, at oplyse rejsearrangøren om en eventuel mangel, som vedkommende konstaterer under levering af en rejseydelse, der er inkluderet i aftalen om pakkerejsen. Undladelse af at gøre dette kan tages i betragtning ved fastsættelsen af den passende prisnedsættelse eller erstatning, når en sådan meddelelse ville have undgået eller mindsket skaden.
- (35) For at sikre sammenhæng i reglerne bør dette direktivs bestemmelser tilpasses til de internationale konventioner, der regulerer rejseydelser, og med EU-lovgivningen om passagerrettigheder. Når rejsearrangøren er ansvarlig for manglende eller mangelfuld levering af de rejseydelser, der er omfattet af aftalen om pakkerejsen, bør rejsearrangøren kunne påberåbe sig de begrænsninger i tjenesteydernes ansvar, der er fastsat i internationale konventioner, såsom Montrealkonventionen af 1999 om indførelse af visse ensartede regler for international luftbefordring ⁽¹⁾, konventionen af 1980 om internationale jernbanebefordringer (COTIF) ⁽²⁾ og Athenkonventionen af 1974 om transport af passagerer og deres bagage til søs ⁽³⁾. Når det på grund af uundgåelige og ekstraordinære omstændigheder er umuligt at sikre rettidig befordring af den rejsende tilbage til afrejsestedet, bør rejsearrangøren bære omkostningerne ved den rejsendes nødvendige indkvartering, dog højst for en periode på tre nætter for hver rejsende, medmindre der er fastsat længere perioder i eksisterende eller fremtidig EU-lovgivning om passagerrettigheder.
- (36) Dette direktiv bør ikke gribe ind i de rejsendes ret til at fremsætte krav både i henhold til dette direktiv og i henhold til anden relevant EU-lovgivning eller internationale konventioner, så de rejsende fortsat har mulighed for at rejse krav over for rejsearrangøren, transportøren eller en anden ansvarlig part eller efter omstændighederne over for mere end én part. Det bør præciseres, at med henblik på at undgå overkompensation bør erstatning eller prisnedsættelse, der gives i henhold til dette direktiv, og erstatning eller prisnedsættelse, der gives i henhold til anden relevant EU-lovgivning eller internationale konventioner, fratrækkes hinanden. Rejsearrangørens ansvar bør ikke være til hinder for retten til at søge regres hos tredjemand, herunder hos tjenesteydere.
- (37) Hvis den rejsende er kommet ud i vanskeligheder under rejsen eller ferien, bør rejsearrangøren være forpligtet til at yde passende bistand uden unødigt forsinkelse. Denne bistand bør hovedsagelig bestå i, hvor det er relevant, at oplyse om forhold såsom lægehjælp, lokale myndigheder og konsular bistand, samt at yde praktisk hjælp, f.eks. med fjernkommunikation og alternative rejsearrangementer.

⁽¹⁾ Rådets afgørelse 2001/539/EF af 5. april 2001 om Det Europæiske Fællesskabs godkendelse af konventionen om indførelse af visse ensartede regler for international luftbefordring (Montrealkonventionen) (EFT L 194 af 18.7.2001, s. 38).

⁽²⁾ Rådets afgørelse 2013/103/EU af 16. juni 2011 om undertegnelse og indgåelse af aftalen mellem Den Europæiske Union og Den Mellemstatslige Organisation for Internationale Jernbanebefordringer om Den Europæiske Unions tiltrædelse af konventionen om internationale jernbanebefordringer (COTIF) af 9. maj 1980, som ændret ved Vilniusprotokollen af 3. juni 1999 (EUT L 51 af 23.2.2013, s. 1).

⁽³⁾ Rådets afgørelse 2012/22/EU af 12. december 2011 om Den Europæiske Unions tiltrædelse af protokollen af 2002 til Athenkonventionen om transport af passagerer og deres bagage til søs, 1974, undtagen artikel 10 og 11 (EUT L 8 af 12.1.2012, s. 1).

- (38) I sin meddelelse af 18. marts 2013 med titlen »Passagerbeskyttelse i tilfælde af luftfartsselskabers konkurs« beskrev Kommissionen foranstaltninger til at forbedre beskyttelsen af rejsende i tilfælde af et luftfartsselskabs konkurs, herunder bedre håndhævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 261/2004 ⁽¹⁾ og af forordning (EF) nr. 1008/2008, og samarbejde med interessenter inden for branchen, idet den ville overveje et lovgivningsmæssigt initiativ, hvis foranstaltningerne ikke var tilstrækkelige. Meddelelsen vedrører køb af en enkelt bestanddel, nemlig lufttransport, og vedrører derfor ikke beskyttelse mod konkurs eller insolvens for pakkerejser og for sammensatte rejsearrangementer.
- (39) Medlemsstaterne bør sikre, at rejsende, der køber en pakkerejse, fuldt ud er beskyttet i tilfælde af, at rejsearrangøren går konkurs eller bliver insolvent. De medlemsstater, hvor rejsearrangørerne er etableret, bør sikre, at de stiller sikkerhed for refusion af alle betalinger, der er foretaget af eller på vegne af rejsende, og, for så vidt som en pakkerejse indbefatter befordring af passagerer, for de rejsendes hjemtransport i tilfælde af rejsearrangørernes konkurs eller insolvens. Dog bør det være muligt at rejsende tilbydes fortsættelse af pakkerejsen. Medlemsstaterne bør fortsat have et skøn med hensyn til, hvordan der arrangeres beskyttelse mod konkurs eller insolvens, men de bør sikre, at beskyttelsen er effektiv. Effektivitet betyder, at beskyttelsen bør blive tilgængelig, så snart rejseudgifter som en konsekvens af rejsearrangørens likviditetsproblemer ikke bliver udført, ikke vil blive udført eller kun delvist vil blive udført, eller når tjenesteydere kræver, at de rejsende betaler for dem. Medlemsstaterne bør kunne kræve, at rejsearrangører giver de rejsende en attest, der dokumenterer et direkte krav over for den udbyder, der yder beskyttelse mod konkurs eller insolvens.
- (40) For at beskyttelsen mod konkurs eller insolvens kan være effektiv, bør den dække de forventelige betalinger, der rammes af rejsearrangørens konkurs eller insolvens, og i givet fald de forventelige hjemtransportomkostninger. Det betyder, at beskyttelsen bør være tilstrækkelig til at dække alle forventelige betalinger, der er foretaget af eller på vegne af rejsende i forbindelse med pakkerejser i højsæsonen under hensyntagen til perioden mellem modtagelsen af sådanne betalinger og afslutningen af rejsen eller ferien, samt i givet fald de forventelige hjemtransportomkostninger. Dette vil generelt betyde, at sikkerheden skal dække en tilstrækkelig høj procentdel af rejsearrangørens omsætning, for så vidt angår pakkerejser, og kan afhænge af faktorer såsom typen af de solgte pakkerejser, herunder transportmiddel, rejsedestination og eventuelle lovmæssige begrænsninger eller rejsearrangørens forpligtelser med hensyn til størrelsen af de forudbetalinger, som denne må modtage, og deres timing inden pakkerejsens begyndelse. Da den nødvendige dækning kan beregnes på grundlag af de seneste forretningsdata såsom omsætningen i det seneste regnskabsår, bør rejsearrangørerne være forpligtet til at tilpasse beskyttelsen mod konkurs eller insolvens ved øgede risici, herunder en betydelig stigning i salget af pakkerejser. Ved den effektive beskyttelse mod konkurs eller insolvens bør der dog ikke tages hensyn til meget usandsynlige risici, f.eks. den samtidige insolvens eller konkurs af flere af de største rejsearrangører, hvilket i uforholdsmæssig høj grad ville have en indvirkning på omkostningerne til beskyttelse og således hæmme dens effektivitet. I sådanne tilfælde kan garantien for tilbagebetaling være begrænset.
- (41) På grund af forskellene i national ret og praksis vedrørende parterne i en aftale om en pakkerejse og modtagelsen af betalinger, der er foretaget af eller på vegne af rejsende, bør medlemsstaterne kunne kræve, at formidlere tillige tilvejebringer beskyttelse mod konkurs eller insolvens.
- (42) I overensstemmelse med direktiv 2006/123/EF er det hensigtsmæssigt at fastsætte regler for at forhindre, at forpligtelserne med hensyn til beskyttelse mod konkurs eller insolvens virker som en hindring for den frie bevægelighed for tjenesteydelser og etableringsfriheden. Medlemsstaterne bør derfor være forpligtet til at anerkende beskyttelse mod konkurs eller insolvens efter retten i etableringsmedlemsstaten. For at lette det administrative samarbejde og tilsyn med rejsearrangører og, hvis relevant, formidlere, der opererer i forskellige medlemsstater, med hensyn til beskyttelse mod konkurs eller insolvens bør medlemsstaterne være forpligtet til at udpege centrale kontaktpunkter.
- (43) Erhvervsdrivende, der formidler sammensatte rejsearrangementer, bør være forpligtet til at oplyse de rejsende om, at de ikke køber en pakkerejse, og at den enkelte leverandør af en rejseudgift alene er ansvarlig for korrekt opfyldelse af sin aftale. Erhvervsdrivende, der formidler sammensatte rejsearrangementer, bør desuden være forpligtet til at yde beskyttelse mod konkurs eller insolvens med hensyn til refusion af betalinger, som de modtager, og, i det omfang de er ansvarlige for befordring af passagerer, med hensyn til rejsendes hjemtransport, og bør oplyse de rejsende herom. Erhvervsdrivende, der er ansvarlige for opfyldelsen af de individuelle aftaler, der indgår i et sammensat rejsearrangement, er omfattet af den almindelige EU-lovgivning om forbrugerbeskyttelse og sektorspecifik EU-lovgivning.

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 261/2004 af 11. februar 2004 om fælles bestemmelser om kompensation og bistand til luftfartspassagerer ved boardingafvisning og ved aflysning eller lange forsinkelser og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 295/91 (EUT L 46 af 17.2.2004, s. 1).

- (44) Når der fastlægges bestemmelser om ordninger til beskyttelse mod konkurs eller insolvens med hensyn til pakkerejser og sammensatte rejsearrangementer, bør medlemsstaterne ikke forhindres i at tage hensyn til mindre virksomheders særlige situation, samtidig med at de sikrer det samme beskyttelsesniveau for de rejsende.
- (45) Rejsende bør ydes beskyttelse mod fejl, der opstår i forbindelse med bestillingsproceduren for så vidt angår pakkerejser og sammensatte rejsearrangementer.
- (46) Det bør fastsættes, at rejsende ikke kan give afkald på rettigheder i henhold til dette direktiv, og at rejsearrangører og erhvervsdrivende, der formidler sammensatte rejsearrangementer, ikke kan undvige deres forpligtelser ved at hævde, at de alene handler som rejsetjenesteydere, mellemmand eller i anden egenskab.
- (47) Medlemsstaterne bør fastsætte bestemmelser om de sanktioner, der pålægges for overtrædelse af nationale bestemmelser til gennemførelse af dette direktiv, og bør sikre, at de gennemføres. Sanktionerne bør være effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.
- (48) Vedtagelsen af dette direktiv nødvendiggør en tilpasning af visse EU-retsakter om forbrugerbeskyttelse. Navnlig bør det afklares, at Europa-Parlamentet og Rådets forordning (EF) nr. 2006/2004 ⁽¹⁾ finder anvendelse på overtrædelser af nærværende direktiv. Under hensyntagen til, at Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/83/EU ⁽²⁾ i sin nuværende affattelse ikke finder anvendelse på aftaler omfattet af direktiv 90/314/EØF, er det endvidere nødvendigt at ændre direktiv 2011/83/EU for at sikre, at det fortsat finder anvendelse på individuelle rejseudgifter, som indgår i et sammensat rejsearrangement, for så vidt som de individuelle ydelser ikke på anden måde er undtaget fra anvendelsesområdet for direktiv 2011/83/EU, og at visse forbrugerrettigheder i det pågældende direktiv også finder anvendelse på pakkerejser.
- (49) Nærværende direktiv berører ikke reglerne om beskyttelse af personoplysninger fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/46/EF ⁽³⁾ og EU-reglerne om international privatret, herunder Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 ⁽⁴⁾.
- (50) Det bør præciseres, at dette direktivs reguleringsmæssige krav om beskyttelse mod konkurs eller insolvens og oplysninger om sammensatte rejsearrangementer også bør gælde for erhvervsdrivende, der ikke er etableret i en medlemsstat, men som på en hvilken som helst måde retter deres virksomhed, jf. forordning (EF) nr. 593/2008 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 ⁽⁵⁾, mod en eller flere medlemsstater.
- (51) Målet for dette direktiv, nemlig at bidrage til det indre markeds funktion og til at opnå et så højt og så ensartet forbrugerbeskyttelsesniveau som muligt, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, men kan på grund af dets omfang bedre nås på EU-plan; Unionen kan derfor vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i traktaten om Den Europæiske Union. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går direktivet ikke videre, end hvad der er nødvendigt for at nå dette mål.
- (52) Dette direktiv overholder de grundlæggende rettigheder og de principper, som anerkendes i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. Dette direktiv overholder særligt friheden til at oprette og drive egen virksomhed, jf. chartrets artikel 16, samtidig med, at der sikres et højt forbrugerbeskyttelsesniveau i Unionen i overensstemmelse med chartrets artikel 38.

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2006/2004 af 27. oktober 2004 om samarbejde mellem nationale myndigheder med ansvar for håndhævelse af lovgivning om forbrugerbeskyttelse («forordningen om forbrugerbeskyttelsessamarbejde») (EUT L 364 af 9.12.2004, s. 1).

⁽²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/83/EU af 25. oktober 2011 om forbrugerrettigheder, om ændring af Rådets direktiv 93/13/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/44/EF samt om ophævelse af Rådets direktiv 85/577/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF (EUT L 304 af 22.11.2011, s. 64).

⁽³⁾ Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (EFT L 281 af 23.11.1995, s. 31).

⁽⁴⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17. juni 2008 om lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser (Rom I) (EUT L 177 af 4.7.2008, s. 6).

⁽⁵⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EUT L 351 af 20.12.2012, s. 1).

- (53) I henhold til den fælles politiske erklæring af 28. september 2011 fra medlemsstaterne og Kommissionen om forklarende dokumenter ⁽¹⁾ har medlemsstaterne forpligtet sig til i tilfælde, hvor det er berettiget, at lade meddelelsen af gennemførelsesforanstaltninger ledsage af et eller flere dokumenter, der forklarer forholdet mellem et direktivs bestanddele og de tilsvarende dele i de nationale gennemførelsesinstrumenter. I forbindelse med dette direktiv finder lovgiver, at fremsendelse af sådanne dokumenter er berettiget.
- (54) Direktiv 90/314/EØF bør derfor ophæves —

VEDTAGET DETTE DIREKTIV:

KAPITEL I

GENSTAND, ANVENDELSESOMRÅDE, DEFINITIONER OG HARMONISERINGSNIVEAU

Artikel 1

Genstand

Formålet med dette direktiv er at bidrage til det indre markeds funktion og til opnåelse af et højt forbrugerbeskyttelsesniveau, der er så ensartet som muligt, ved at tilnærme visse forhold i medlemsstaternes love og administrative bestemmelser vedrørende aftaler, der indgås mellem rejsende og erhvervsdrivende, om pakkerejser og sammensatte rejsearrangementer.

Artikel 2

Anvendelsesområde

1. Dette direktiv finder anvendelse på pakkerejser, der udbydes til salg eller sælges af erhvervsdrivende til rejsende, og på sammensatte rejsearrangementer, der formidles af erhvervsdrivende til rejsende.
2. Dette direktiv finder ikke anvendelse på:
 - a) pakkerejser og sammensatte rejsearrangementer af en varighed på under 24 timer, medmindre de omfatter indkvartering natten over
 - b) pakkerejser, der udbydes, og sammensatte rejsearrangementer, der formidles, lejlighedsvist og på nonprofitbasis, til udelukkende en begrænset gruppe rejsende
 - c) pakkerejser og sammensatte rejsearrangementer, der købes på grundlag af en generel aftale med henblik på forretningsrejser mellem en erhvervsdrivende og en anden fysisk eller juridisk person, der handler som led i sit erhverv, sin virksomhed, sit håndværk eller sin profession.
3. Dette direktiv berører ikke almindelig national aftaleret såsom reglerne om aftalers gyldighed, indgåelse og virkning, for så vidt som almindelige aftaleretlige aspekter ikke reguleres i dette direktiv.

Artikel 3

Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

1) »rejseydelse«:

- a) passagerbefordring
- b) indkvartering, som ikke er en uløselig del af befordringen af passagerer, og som ikke er for at tage varigt ophold

⁽¹⁾ EUT C 369 af 17.12.2011, s. 14.

- c) udlejning af biler, andre motorkøretøjer som defineret i artikel 3, nr. 11), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2007/46/EF ⁽¹⁾ eller af motorcykler, der kræver et kategori A-kørekort i overensstemmelse med artikel 4, stk. 3, litra c), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/126/EF ⁽²⁾
- d) enhver anden turistydelse, der ikke er en uløselig del af en rejseydelse som defineret i litra a), b) eller c)
- 2) »pakkerejse«: en kombination af mindst to forskellige typer rejseydelser med henblik på den samme rejse eller ferie, hvis
- a) ydelserne sammensættes af en enkelt erhvervsdrivende, herunder på foranledning af den rejsende eller i overensstemmelse med dennes udvælgelse, inden der indgås en enkelt aftale om alle ydelserne, eller
- b) ydelserne, uanset om der indgås særskilte aftaler med forskellige leverandører af rejseydelser,
- i) er købt fra et enkelt salgssted, og disse rejseydelser er blevet udvalgt, inden den rejsende accepterer at betale
- ii) udbydes til salg til, sælges til eller faktureres til en pris, hvor alt er inkluderet, eller til en samlet pris
- iii) annonceres til salg eller sælges under betegnelsen »pakkerejse« eller en lignende betegnelse
- iv) sammensættes efter indgåelsen af en aftale, hvori den erhvervsdrivende giver den rejsende ret til at vælge blandt et udvalg af forskellige typer rejseydelser, eller
- v) købes fra forskellige erhvervsdrivende gennem forbundne onlinebestillingsprocedurer, når den rejsendes navn, betalingsoplysninger og e-mailadresse er videregivet fra den erhvervsdrivende, med hvem den første aftale er indgået, til en anden eller andre erhvervsdrivende, og der senest 24 timer efter bekræftelsen af bestillingen af den første rejseydelse er indgået en aftale med sidstnævnte erhvervsdrivende.
- En kombination af rejseydelser, hvor højst én type rejseydelse, jf. nr. 1), litra a), b) eller c), sammensættes med en eller flere turistydelser, jf. nr. 1), litra d), er ikke en pakkerejse, hvis sidstnævnte ydelser:
- a) ikke udgør en væsentlig andel af kombinationens værdi og ikke annonceres som eller på anden måde udgør en væsentlig bestanddel af kombinationen, eller
- b) først er udvalgt og købt, efter at leveringen af en rejseydelse, jf. nr. 1), litra a), b) eller c), er påbegyndt
- 3) »aftale om en pakkerejse«: en aftale om en samlet pakkerejse eller, hvis pakkerejsen leveres i henhold til særskilte aftaler, alle de aftaler, der dækker de i pakkerejsen inkluderede rejseydelser
- 4) »pakkerejsens begyndelse«: påbegyndelse af levering af de rejseydelser, der er inkluderet i pakkerejsen
- 5) »sammensat rejsearrangement«: mindst to forskellige typer rejseydelser, der købes med henblik på den samme rejse eller ferie, uden at udgøre en pakkerejse, og som fører til indgåelse af særskilte aftaler med hver enkelt leverandør af rejseydelserne, hvis en erhvervsdrivende formidler:
- a) de rejsendes særskilte udvælgelse og særskilte betaling for hver rejseydelse under et enkelt besøg på dennes salgssted eller i forbindelse med en enkelt kontakt med dennes salgssted, eller

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2007/46/EF af 5. september 2007 om fastlæggelse af en ramme for godkendelse af motorkøretøjer og påhængskøretøjer dertil samt af systemer, komponenter og separate tekniske enheder til sådanne køretøjer (»Rammedirektiv«) (EUT L 263 af 9.10.2007, s. 1).

⁽²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/126/EF af 20. december 2006 om kørekort (EUT L 403 af 30.12.2006, s. 18).

- b) køb af mindst én yderligere rejseydelse fra en anden erhvervsdrivende på målrettet vis, når en aftale med en sådan anden erhvervsdrivende indgås senest 24 timer efter bekræftelsen af bestillingen af den første rejseydelse.

Hvis der højst købes én type rejseydelse, jf. nr. 1), litra a), b) eller c), og en eller flere turistydelser, jf. nr. 1), litra d), udgør de ikke et sammensat rejsearrangement, hvis sidstnævnte ydelser ikke udgør en væsentlig andel af ydelsernes samlede værdi og ikke annonceres som eller på anden måde udgør en væsentlig bestanddel af rejsen eller ferien

- 6) »rejsende«: enhver person, som søger at indgå en aftale inden for dette direktivs anvendelsesområde, eller som har ret til at rejse på grundlag af en aftale indgået herindenfor
- 7) »erhvervsdrivende«: enhver fysisk person eller enhver juridisk person, uanset om der er tale om offentligt eller privat ejerskab, der handler, herunder via en anden person, der optræder i dennes navn eller på dennes vegne, som led i sit erhverv, sin virksomhed, sit håndværk eller sin profession i forbindelse med de af dette direktiv omfattede aftaler, og uanset om denne handler i egenskab af rejsearrangør, formidler, erhvervsdrivende, der formidler et sammensat rejsearrangement, eller rejsetjenesteyder
- 8) »rejsearrangør«: en erhvervsdrivende, der sammensætter og sælger pakkerejser eller udbyder dem til salg enten direkte eller gennem en anden erhvervsdrivende eller sammen med en anden erhvervsdrivende, eller den erhvervsdrivende, der videregiver den rejsendes oplysninger til en anden erhvervsdrivende i henhold til nr. 2), litra b), nr. v)
- 9) »formidler«: en erhvervsdrivende, som ikke er rejsearrangør, og som sælger pakkerejser sammensat af en rejsearrangør eller udbyder dem til salg
- 10) »etablering«: etablering som defineret i artikel 4, nr. 5), i direktiv 2006/123/EF
- 11) »varigt medium«: ethvert medium, som sætter den rejsende eller den erhvervsdrivende i stand til at lagre oplysninger rettet personligt til vedkommende på en sådan måde, at de er tilgængelige i en under hensyn til oplysningernes formål tilstrækkelig periode, og som giver mulighed for uændret gengivelse af de lagrede oplysninger
- 12) »uundgåelige og ekstraordinære omstændigheder«: en situation, som den part, der påberåber sig en sådan situation, ikke har nogen indflydelse på, og hvis konsekvenser ikke kunne afværges, selv hvis der var blevet truffet alle rimelige foranstaltninger
- 13) »mangel«: det forhold, at de rejseydelser, som pakkerejsen omfatter, ikke er blevet leveret eller ikke er blevet leveret i overensstemmelse med aftalen
- 14) »mindreårig«: en person under 18 år
- 15) »salgssted«: ethvert detailforretningssted, uanset om det er fast eller mobilt, eller et detailforretningswebsted eller en lignende onlinesalgfacilitet, herunder når detailforretningswebsteder eller onlinesalgfaciliteter præsenteres for rejsende som en enkelt facilitet, herunder en telefонтjeneste
- 16) »hjemtransport«: en rejsendes tilbagevenden til afrejsestedet eller til et andet sted, som aftaleparterne er enige om.

Artikel 4

Harmoniseringsniveau

Medlemsstaterne må ikke i national ret opretholde eller indføre bestemmelser, der fraviger dem, der er fastsat i dette direktiv, herunder strengere eller lempeligere bestemmelser, for at sikre et andet beskyttelsesniveau for rejsende, medmindre det er fastsat i dette direktiv.

KAPITEL II

OPLYSNINGSPLIGT OG INDHOLDET AF AFTALER OM PAKKEREJSER

Artikel 5

Oplysninger forud for aftalens indgåelse

1. Medlemsstaterne sikrer, at rejsearrangøren og, når pakkerejsen sælges gennem en formidler, også formidleren, inden den rejsende bliver bundet af en aftale om en pakkerejse eller et tilsvarende tilbud, giver den rejsende standardoplysningerne via det relevante skema, der er gengivet i bilag I, del A eller B, og, hvis de er relevante for pakkerejsen, følgende oplysninger:

a) rejseydelsernes væsentligste kendetegn:

- i) rejsedestination(er), rejserute og varigheden af ophold med angivelse af datoer og, når indkvartering er inkluderet, antallet af inkluderede overnatninger
- ii) anvendte befordringsmidler samt deres kendetegn og kategori, steder, datoer og klokkeslæt for af- og hjemrejse, steder, hvor der gøres ophold undervejs, med angivelse af disse opholds varighed og transportforbindelser.

Hvis det nøjagtige klokkeslæt endnu ikke er kendt, oplyser rejsearrangøren og i givet fald formidleren den rejsende om det omtrentlige klokkeslæt for af- og hjemrejse

- iii) indkvarteringsstedets beliggenhed, væsentligste kendetegn og, når det er relevant, kategori i henhold til destinationslandets regler
- iv) inkluderede måltider
- v) besøg, udflugt(er) eller andre ydelser, der er inkluderet i den samlede pris, der er aftalt for pakkerejsen
- vi) hvis det ikke fremgår af sammenhængen, hvorvidt nogen af rejseydelserne ydes den rejsende som del af en gruppe, og i bekræftende fald, om muligt, gruppens omtrentlige størrelse
- vii) hvis den rejsendes nytte af andre turistydelser afhænger af en effektiv mundtlig kommunikation, det sprog, som disse ydelser vil foregå på, og
- viii) hvorvidt rejsen eller ferien generelt er egnet for bevægelseshæmmede personer, og, på anmodning af den rejsende, præcise oplysninger om rejsens eller feriens egnethed med hensyntagen til den rejsendes behov

b) rejsearrangørens og, hvor der er en formidler, formidlerens firmanavn, fysiske adresse, telefonnummer og i givet fald e-mailadresse

c) den samlede pris for pakkerejsen inklusive skatter, afgifter og alle eventuelle yderligere gebyrer og andre omkostninger eller, hvis disse omkostninger ikke med rimelighed kan beregnes inden aftalens indgåelse, en angivelse af, hvilken type yderligere omkostninger den rejsende derudover eventuelt vil skulle betale

d) ordninger om betaling, herunder ethvert beløb eller enhver procentdel af prisen, der skal betales som depositum, og tidsplanen for betaling af restbeløbet, eller økonomiske garantier, som skal betales eller stilles af den rejsende

e) det mindste antal personer, der kræves, for at pakkerejsen gennemføres, og den frist, der er omhandlet i artikel 12, stk. 3, litra a), inden pakkerejsens begyndelse for i påkommende tilfælde at opsige aftalen, hvis dette antal ikke er nået

- f) generelle oplysninger om pas- og visumkrav, herunder om, hvor lang tid det omtrent tager at opnå visum, samt oplysninger om sundhedsmæssige formaliteter i destinationslandet
- g) oplysninger om, at den rejsende kan opsigte aftalen når som helst inden pakkerejsens begyndelse mod betaling af et passende opsigelsesgebyr eller, hvor relevant, de af rejsearrangøren i overensstemmelse med artikel 12, stk. 1, krævede standardiserede opsigelsesgebyrer
- h) oplysninger om tegning af en fakultativ eller obligatorisk forsikring, der dækker den rejsendes udgifter ved opsigelsen af kontrakten, eller udgifterne til bistand, herunder hjemtransport, i tilfælde af ulykke, sygdom eller død.

For aftaler om pakkerejser indgået pr. telefon giver rejsearrangøren og i givet fald formidleren den rejsende de standardoplysninger, der er fastsat i bilag I, del B, og oplysningerne i første afsnit, litra a)-h).

2. For så vidt angår pakkerejser som defineret i artikel 3, nr. 2), litra b), nr. v), sikrer rejsearrangøren og den erhvervsdrivende, til hvem oplysningerne er videregivet, at de hver især, inden den rejsende bliver bundet af en aftale eller et tilsvarende tilbud, giver oplysningerne i nærværende artikels stk. 1, første afsnit, litra a)-h), i det omfang de er relevante for de respektive rejseydelser, som de tilbyder. Rejsearrangøren giver også samtidig standardoplysningerne via skemaet i bilag I, del C.

3. De oplysninger, der er omhandlet i stk. 1 og 2, skal angives klart, forståeligt og tydeligt. Når sådanne oplysninger gives skriftligt, skal de være let læselige.

Artikel 6

Bindende oplysninger forud for aftalens indgåelse samt indgåelse af aftalen om en pakkerejse

1. Medlemsstaterne sikrer, at de oplysninger, der gives til den rejsende i henhold til artikel 5, stk. 1, første afsnit, litra a), c), d), e) og g), udgør en integreret del af aftalen om pakkerejsen og ikke ændres, medmindre de kontraherende parter udtrykkeligt aftaler det. Inden indgåelsen af aftalen om en pakkerejse meddeler rejsearrangøren og i givet fald formidleren klart, forståeligt og tydeligt den rejsende alle ændringer af de oplysninger, der gives forud for indgåelse af aftalen om en pakkerejse.

2. Hvis rejsearrangøren og i givet fald formidleren ikke har opfyldt oplysningskravene om yderligere gebyrer og andre omkostninger som omhandlet i artikel 5, stk. 1, første afsnit, litra c), forud for indgåelsen af aftalen om en pakkerejse, skal den rejsende ikke betale disse gebyrer eller andre omkostninger.

Artikel 7

Indholdet af aftalen om en pakkerejse og dokumenter, som skal udleveres inden pakkerejsens begyndelse

1. Medlemsstaterne sikrer, at aftaler om pakkerejser er affattet i et almindeligt og forståeligt sprog, og, når aftalerne er skriftlige, at de er let læselige. Ved indgåelsen af aftalen om en pakkerejse eller hurtigst muligt derefter giver rejsearrangøren eller formidleren den rejsende en kopi eller bekræftelse af aftalen på et varigt medium. Den rejsende har ret til at anmode om en kopi på papir, hvis aftalen om pakkerejsen er indgået i parternes samtidige fysiske tilstedeværelse.

For så vidt angår aftaler indgået uden for fast forretningssted som defineret i artikel 2, nr. 8), i direktiv 2011/83/EU skal en kopi eller bekræftelsen af aftalen om pakkerejsen gives til den rejsende på papir eller, hvis den rejsende samtykker, på et andet varigt medium.

2. Aftalen om pakkerejsen eller bekræftelsen af aftalen skal angive det fulde indhold af aftalen og omfatte alle de oplysninger, der er nævnt i artikel 5, stk. 1, første afsnit, litra a)-h), samt følgende oplysninger:

- a) den rejsendes særlige krav, som rejsearrangøren har accepteret at opfylde

- b) oplysninger om, at rejsearrangøren er:
- i) ansvarlig for levering af alle de rejseydelser, der er inkluderet i aftalen i overensstemmelse med artikel 13, og
 - ii) forpligtet til at yde den rejsende bistand, jf. artikel 16, hvis den pågældende er i vanskeligheder
- c) navnet på den enhed, der er ansvarlig for beskyttelse mod konkurs eller insolvens, og dets kontaktoplysninger, herunder dets fysiske adresse, og, hvis relevant, navnet på den kompetente myndighed, som den pågældende medlemsstat har udpeget til formålet, og dens kontaktoplysninger
- d) navn, adresse, telefonnummer, e-mailadresse og i givet fald faxnummer for rejsearrangørens lokale repræsentant, et kontaktpunkt eller en anden tjeneste, der giver den rejsende mulighed for hurtigt at kontakte rejsearrangøren og kommunikere effektivt med denne, for at anmode om hjælp i tilfælde af, at den rejsende er i vanskeligheder, eller for at indgive klage over en eventuel mangel, som konstateres under leveringen af pakkerejsen
- e) oplysninger om, at den rejsende er forpligtet til at meddele en eventuel mangel, som vedkommende konstaterer under leveringen af pakkerejsen, jf. artikel 13, stk. 2
- f) når mindreårige uden ledsagelse af en forælder eller anden bemyndiget person rejser på grundlag af en aftale om en pakkerejse, der omfatter indkvartering, oplysninger, som muliggør direkte kontakt med den mindreårige eller den person, der er ansvarlig for den mindreårige på den mindreåriges opholdssted
- g) oplysninger om tilgængelige interne klagebehandlingsprocedurer og om alternative tvistbilægelsesmekanismer i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/11/EU ⁽¹⁾ og, når det er relevant, den alternative tvistbilæggesenhed, som den erhvervsdrivende er omfattet af, og om platformen for onlinetvistbilæggelse i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 524/2013 ⁽²⁾
- h) oplysninger om den rejsendes ret til at overdrage aftalen til en anden rejsende i overensstemmelse med artikel 9.
3. For så vidt angår pakkerejser som defineret i artikel 3, nr. 2), litra b), nr. v), oplyser den erhvervsdrivende, til hvem oplysningerne er videregivet, rejsearrangøren om indgåelsen af den aftale, der fører til oprettelse af en pakkerejse. Den erhvervsdrivende giver rejsearrangøren de oplysninger, der er nødvendige, så denne kan opfylde sine forpligtelser som rejsearrangør.
- Så snart rejsearrangøren er blevet oplyst om, at pakkerejsen er oprettet, giver rejsearrangøren den rejsende de oplysninger, der er omhandlet i stk. 2, litra a)-h), på et varigt medium.
4. De oplysninger, der er omhandlet i stk. 2 og 3, skal angives klart, forståeligt og tydeligt.
5. I god tid inden pakkerejsens begyndelse giver rejsearrangøren den rejsende de nødvendige kvitteringer, værdikuponer og billetter, oplysninger om de planmæssige afrejsetidspunkter og i givet fald fristen for indtjekning samt de planmæssige tidspunkter for midlertidige ophold undervejs, transportforbindelser og ankomst.

Artikel 8

Bevisbyrde

Bevisbyrden for opfyldelse af de i dette kapitel fastsatte oplysningskrav påhviler den erhvervsdrivende.

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/11/EU af 21. maj 2013 om alternativ tvistbilæggelse i forbindelse med tvister på forbrugerområdet og om ændring af forordning (EF) nr. 2006/2004 og direktiv 2009/22/EF (direktiv om ATB på forbrugerområdet) (EUT L 165 af 18.6.2013, s. 63).

⁽²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 524/2013 af 21. maj 2013 om onlinetvistbilæggelse i forbindelse med tvister på forbrugerområdet og om ændring af forordning (EF) nr. 2006/2004 og direktiv 2009/22/EF (forordning om OTB på forbrugerområdet) (EUT L 165 af 18.6.2013, s. 1).

KAPITEL III

ÆNDRINGER I AFTALEN OM EN PAKKEREJSE INDEN PAKKEREJSENS BEGYNDELSE

Artikel 9

Overdragelse af aftalen om en pakkerejse til en anden rejsende

1. Medlemsstaterne sikrer, at en rejsende kan overdrage aftalen om en pakkerejse til en person, der opfylder alle betingelserne i aftalen, hvis den rejsende har givet rejsearrangøren rimeligt varsel på et varigt medium inden pakkerejsens begyndelse. Varsel givet senest syv dage inden pakkerejsens begyndelse skal under alle omstændigheder anses for rimelig.
2. Overdrageren af aftalen om en pakkerejse og den, til hvem den overdrages, hæfter solidarisk for betalingen af det udestående beløb og for eventuelle yderligere gebyrer eller andre omkostninger i forbindelse med overdragelsen. Rejsearrangøren oplyser overdrageren om overdragelsens reelle omkostninger. Disse omkostninger må ikke være urimelige og må ikke overstige rejsearrangørens reelle omkostninger som følge af overdragelsen af aftalen om pakkerejsen.
3. Rejsearrangøren forelægger overdrageren dokumentation for yderligere gebyrer eller andre omkostninger i forbindelse med overdragelsen af aftalen om pakkerejsen.

Artikel 10

Ændring af prisen

1. Medlemsstaterne sikrer, at priserne kun kan forhøjes efter indgåelsen af aftalen om en pakkerejse, hvis aftalen udtrykkeligt indeholder denne mulighed og det fremgår, at den rejsende har ret til prisnedsættelse i henhold til stk. 4. I så fald skal det fremgå af aftalen om pakkerejsen, hvordan prisændringer skal beregnes. Prisstigninger er udelukkende mulige som en direkte følge af ændringer i:
 - a) prisen for befordringen af passagerer som følge af udgifter til brændstof eller andre energikilder
 - b) ændringer i størrelsen af skatter, afgifter eller gebyrer for de rejseydelser, der er inkluderet i aftalen, og som er pålagt af en tredjepart, der ikke direkte er involveret i leveringen af pakkerejsen, herunder turistskatter, lufthavns- og havneskatter samt landings- og startafgifter, eller
 - c) ændringer i valutakurser, som er af betydning for pakkerejsen.
2. Hvis den i nærværende artikels stk. 1 omhandlede prisstigning overstiger 8 % af pakkerejsens samlede pris, finder artikel 11, stk. 2-5, anvendelse.
3. Uanset omfanget heraf er en prisstigning kun mulig, hvis rejsearrangøren på en klar og forståelig måde underretter den rejsende om den med angivelse af en begrundelse for denne stigning og en beregning på et varigt medium senest 20 dage før pakkerejsens begyndelse.
4. Hvis aftalen om pakkerejsen fastsætter mulighed for prisstigninger, skal den rejsende have ret til en prisnedsættelse svarende til en formindskelse af de i stk. 1, litra a), b) og c), omhandlede omkostninger, som opstår efter indgåelsen af aftalen og inden pakkerejsens begyndelse.
5. I tilfælde af et prisfald, skal rejsearrangøren have ret til at fradrage de reelle administrative omkostninger ved tilbagebetaling til den rejsende. Rejsearrangøren skal på den rejsendes anmodning forelægge dokumentation for disse administrative omkostninger.

*Artikel 11***Ændring af andre vilkår i aftalen om en pakkerejse**

1. Medlemsstaterne sikrer, at rejsearrangøren ikke inden pakkerejsens begyndelse ensidigt kan ændre andre vilkår i aftalen om en pakkerejse end prisen i overensstemmelse med artikel 10, medmindre:

- a) rejsearrangøren har forbeholdt sig ret hertil i aftalen
- b) ændringen er ubetydelig, og
- c) rejsearrangøren klart, forståeligt og tydeligt oplyser den rejsende om ændringen på et varigt medium.

2. Hvis rejsearrangøren inden pakkerejsens begyndelse er nødsaget til væsentligt at ændre et af rejseydelsernes væsentligste kendetegn, jf. artikel 5, stk. 1, første afsnit, litra a), eller ikke kan opfylde et særligt krav, jf. artikel 7, stk. 2, litra a), eller foreslår at øge pakkerejsens pris med mere end 8 % i overensstemmelse med artikel 10, stk. 2, kan den rejsende inden for en rimelig frist fastsat af rejsearrangøren:

- a) acceptere den foreslåede ændring, eller
- b) opsige aftalen uden betaling af et opsigelsesgebyr.

Hvis den rejsende opsiger aftalen om en pakkerejse, kan den rejsende acceptere en erstatningspakkerejse, hvis rejsearrangøren tilbyder dette, så vidt muligt af en tilsvarende eller højere kvalitet.

3. Rejsearrangøren skal hurtigst muligt oplyse den rejsende klart, forståeligt og tydeligt på et varigt medium om:

- a) de i stk. 2 foreslåede ændringer og, når det er relevant i henhold til stk. 4, indvirkningen på pakkerejsens pris
- b) en rimelig frist, inden for hvilken den rejsende skal oplyse rejsearrangøren om sin afgørelse i henhold til stk. 2
- c) konsekvenserne af den rejsendes manglende reaktion inden for den i litra b) omhandlede frist i overensstemmelse med gældende national ret, og
- d) i givet fald den tilbudte erstatningspakkerejse og dens pris.

4. Hvis de i stk. 2, første afsnit, omhandlede ændringer af aftalen om pakkerejsen eller den i stk. 2, andet afsnit, omhandlede erstatningspakkerejse medfører, at pakkerejsen får en ringere kvalitet eller er forbundet med lavere omkostninger, har den rejsende krav på en passende nedsættelse af prisen.

5. Hvis aftalen om pakkerejsen opsiges, jf. nærværende artikels stk. 2, første afsnit, litra b), og den rejsende ikke accepterer en erstatningspakkerejse, refunderer rejsearrangøren alle betalinger, der er foretaget af eller på vegne af den rejsende, hurtigst muligt og under alle omstændigheder senest 14 dage efter opsigelsen af aftalen. Artikel 14, stk. 2, 3, 4, 5 og 6 finder tilsvarende anvendelse.

*Artikel 12***Opsigelse af aftalen om en pakkerejse og fortrydelsesret inden pakkerejsens begyndelse**

1. Medlemsstaterne sikrer, at den rejsende når som helst kan opsige aftalen om en pakkerejse inden pakkerejsens begyndelse. Hvis den rejsende opsiger aftalen om en pakkerejse i henhold til dette stykke, kan den rejsende være forpligtet til at betale et passende og begrundet opsigelsesgebyr til rejsearrangøren. Der kan i aftalen om pakkerejsen fastsættes rimelige, standardiserede opsigelsesgebyrer under hensyn til tidspunktet for opsigelsen af aftalen inden pakkerejsens begyndelse og de forventede sparede omkostninger og indtægter fra afsættelse af rejseydelserne til anden side. Er der ikke fastsat standardiserede opsigelsesgebyrer, skal opsigelsesgebyret svare til pakkerejsens pris minus de sparede omkostninger og indtægter fra afsættelse af rejseydelserne til anden side. Rejsearrangøren forelægger på den rejsendes anmodning en begrundelse for opsigelsesgebyrernes størrelse.

2. Uanset stk. 1 har den rejsende ret til at opsigse aftalen om pakkerejsen inden pakkerejsens begyndelse uden at betale noget opsigelsesgebyr i tilfælde af uundgåelige og ekstraordinære omstændigheder, der indtræffer på rejsedestinationen eller i umiddelbar nærhed heraf, og som væsentligt berører leveringen af pakkerejsen, eller som i væsentlig grad berører befordringen af passagerer til destinationen. I tilfælde af opsigelse af aftalen om pakkerejsen i henhold til dette stykke har den rejsende ret til fuld refusion af alle betalinger for pakkerejsen, men har ikke ret til yderligere kompensation.

3. Rejsearrangøren kan opsigse aftalen om pakkerejsen og give den rejsende fuld refusion af alle betalinger for pakkerejsen, men hæfter ikke for yderligere kompensation, hvis:

a) antallet af personer, der har tilmeldt sig pakkerejsen, er lavere end det minimum, der er anført i aftalen, og rejsearrangøren underretter den rejsende om opsigelse af aftalen inden for den i aftalen fastsatte frist, men ikke senere end:

i) 20 dage inden pakkerejsens begyndelse for rejser af over seks dages varighed

ii) syv dage inden pakkerejsens begyndelse for rejser af mellem to og seks dages varighed

iii) 48 timer før pakkerejsens begyndelse for rejser af under to dages varighed,

eller

b) rejsearrangøren er forhindret i at opfylde aftalen på grund af uundgåelige og ekstraordinære omstændigheder og underretter den rejsende om opsigelsen af kontrakten snarest muligt inden pakkerejsens begyndelse.

4. Rejsearrangøren foretager de refusioner, der kræves i henhold til stk. 2 og 3, eller, for så vidt angår stk. 1, refunderer alle betalinger, som er foretaget af eller på vegne af den rejsende for pakkerejsen minus et passende opsigelsesgebyr. Sådanne refusioner skal ske til den rejsende hurtigst muligt og under alle omstændigheder senest 14 dage efter, at aftalen om pakkerejsen er opsagt.

5. For så vidt angår aftaler indgået uden for fast forretningssted kan medlemsstaterne i deres nationale ret fastsætte, at den rejsende har ret til at fortryde aftalen om pakkerejsen inden for en frist på 14 dage uden at give nogen begrundelse.

KAPITEL IV

LEVERING AF PAKKEREJSEN

Artikel 13

Ansvar for levering af pakkerejsen

1. Medlemsstaterne sikrer, at rejsearrangøren er ansvarlig for leveringen af de rejseydelser, der er inkluderet i aftalen om pakkerejsen, uanset om ydelserne skal leveres af rejsearrangøren eller af andre rejsetjenesteydere.

Medlemsstaterne kan i deres nationale ret opretholde eller indføre bestemmelser om, at formidleren også er ansvarlig for levering af pakkerejsen. I så fald finder de bestemmelser i artikel 7 og kapitel III, nærværende kapitel og kapitel V, der gælder for rejsearrangøren, på tilsvarende vis også anvendelse for formidleren.

2. Den rejsende oplyser hurtigst muligt, under hensyn til sagens omstændigheder, rejsearrangøren om en eventuel mangel, som den rejsende konstaterer under leveringen af en rejseydelse, der er inkluderet i aftalen om pakkerejsen.

3. Hvis nogle af rejseydelserne ikke leveres i overensstemmelse med aftalen om pakkerejsen, afhjælper rejsearrangøren manglen, medmindre dette:

a) er umuligt, eller

b) medfører uforholdsmæssige omkostninger under hensyntagen til manglens omfang og værdien af de berørte rejseydelser.

Hvis rejsearrangøren i overensstemmelse med nærværende stykkes første afsnit, litra a) eller b), ikke afhjælper manglerne, finder artikel 14 anvendelse.

4. Hvis rejsearrangøren ikke afhjælper manglen inden for en rimelig frist, der fastsættes af den rejsende, kan den rejsende, med forbehold af undtagelserne i stk. 3, selv afhjælpe manglen og anmode om refusion af de nødvendige udgifter. Det er ikke nødvendigt for den rejsende at fastsætte en tidsfrist, hvis rejsearrangøren nægter at afhjælpe manglen, eller hvis øjeblikkelig afhjælpning er påkrævet.

5. Hvis en væsentlig del af rejsetjenesteydelserne ikke kan leveres i overensstemmelse med aftalen om pakkerejsen, tilbyder rejsearrangøren uden yderligere udgifter for den rejsende egnede alternative arrangementer af en så vidt muligt tilsvarende eller højere kvalitet end dem, der er specificeret i aftalen, med henblik på pakkerejsens fortsættelse, herunder når den rejsendes befordring tilbage til afrejsestedet ikke leveres i overensstemmelse med aftalen.

Hvis de tilbudte alternative arrangementer medfører, at pakkerejsen er af en lavere kvalitet end den, der er specificeret i aftalen om pakkerejsen, giver rejsearrangøren den rejsende en passende nedsættelse af prisen.

Den rejsende kan kun afvise de tilbudte alternative arrangementer, hvis de ikke er en tilsvarende ydelse i forhold til aftalen om pakkerejsen, eller den givne nedsættelse af prisen er utilstrækkelig.

6. Hvis en mangel påvirker leveringen af pakkerejsen væsentligt og rejsearrangøren ikke har afhjulpet den inden for en rimelig frist, der fastsættes af den rejsende, kan den rejsende opsigse aftalen om pakkerejsen uden at betale et opsigelsesgebyr og, hvis det er relevant, i overensstemmelse med artikel 14 anmode om prisnedsættelse og/eller erstatning.

Hvis det er umuligt at træffe alternative arrangementer, eller hvis den rejsende afviser de tilbudte alternative arrangementer i overensstemmelse med nærværende artikels stk. 5, tredje afsnit, har den rejsende i givet fald ret til prisnedsættelse og/eller erstatning i overensstemmelse med artikel 14 uden at opsigse aftalen om pakkerejsen.

Hvis pakkerejsen omfatter befordring af passagerer, sørger rejsearrangøren i de i første og andet afsnit omhandlede tilfælde endvidere hurtigst muligt for hjemtransport af den rejsende med et tilsvarende transportmiddel og uden yderligere udgifter for den rejsende.

7. Når det er umuligt at sikre den rejsendes befordring tilbage til afrejsestedet i overensstemmelse med aftalen om pakkerejsen på grund af uundgåelige og ekstraordinære omstændigheder, bærer rejsearrangøren omkostningerne ved nødvendig indkvartering, så vidt muligt af en tilsvarende kategori, dog højst for en periode på tre nætter for hver rejsende. Hvis der i den EU-lovgivning om passagerrettigheder, der finder anvendelse på det relevante transportmiddel til den rejsendes befordring tilbage til afrejsestedet, er fastsat længere perioder, gælder disse perioder.

8. Omkostningsbegrænsningen i nærværende artikels stk. 7 finder ikke anvendelse på bevægelseshæmmede personer, jf. definitionen i artikel 2, litra a), i forordning (EF) nr. 1107/2006, og andre personer, der ledsager dem, gravide kvinder og uledsagede mindreårige samt personer, der har behov for særlig lægelig assistance, for så vidt som rejsearrangøren er blevet underrettet om deres særlige behov mindst 48 timer inden pakkerejsens begyndelse. Rejsearrangøren kan ikke påberåbe sig uundgåelige og ekstraordinære omstændigheder for at begrænse ansvaret i medfør af nærværende artikels stk. 7, hvis den relevante transportør ikke kan gøre sådanne omstændigheder gældende i henhold til gældende EU-lovgivning.

Artikel 14

Prisnedsættelse og erstatning

1. Medlemsstaterne sikrer, at den rejsende har ret til en passende nedsættelse af prisen for enhver periode, hvor der forelå en mangel, medmindre rejsearrangøren kan forelægge dokumentation for, at manglen kan tilskrives den rejsende selv.

2. Den rejsende har ret til at få passende erstatning fra rejsearrangøren for enhver skade, som den rejsende lider som følge af en mangel. Kompensationen skal ydes hurtigst muligt.

3. Den rejsende har ikke ret til erstatning, hvis rejsearrangøren kan forelægge dokumentation for, at manglen:
- a) kan tilskrives den rejsende selv
 - b) kan tilskrives en tredjepart, som ikke har forbindelse med leveringen af de rejseydelser, der er indeholdt i aftalen om pakkerejsen, og er uforudselig eller uundgåelig, eller
 - c) skyldes uundgåelige og ekstraordinære omstændigheder.
4. For så vidt som internationale konventioner, der er bindende for Unionen, begrænser omfanget af den erstatning, en tjenesteyder, der udfører en rejseydelse, der indgår i en pakkerejse, skal betale, eller betingelserne herfor, finder de samme begrænsninger anvendelse på rejsearrangøren. For så vidt som internationale konventioner, der ikke er bindende for Unionen, begrænser den erstatning, som skal betales af en tjenesteyder, kan medlemsstaterne begrænse den erstatning, som skal betales af rejsearrangøren, i overensstemmelse hermed. I andre tilfælde kan den erstatning, som skal betales af rejsearrangøren, begrænses ved aftalen om pakkerejsen; begrænsningen må dog ikke gælde personskaade eller skade, der er forvoldt forsætligt eller uagtsomt, og erstatningen må ikke begrænses til under tre gange pakkerejsens samlede pris.
5. Ret til erstatning eller prisnedsættelse i henhold til dette direktiv er uden virkning for rejsendes rettigheder i henhold til forordning (EF) nr. 261/2004, forordning (EF) nr. 1371/2007, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 392/2009 ⁽¹⁾, forordning (EU) nr. 1177/2010 og forordning (EU) nr. 181/2011 og internationale konventioner. Rejsende har ret til at fremsætte krav efter dette direktiv og efter de nævnte forordninger og internationale konventioner. Erstatning eller prisnedsættelse, der gives i henhold til dette direktiv, og erstatning eller prisnedsættelse, der gives i henhold til de nævnte forordninger og internationale konventioner, fratrækkes hinanden med henblik på at undgå overkompensation.
6. Forældelsesfristen for fremsættelse af krav i henhold til denne artikel må ikke være under to år.

Artikel 15

Mulighed for at kontakte rejsearrangøren gennem formidleren

Medlemsstaterne sikrer, at den rejsende kan rette henvendelser, anmodninger eller klager vedrørende pakkerejsens levering direkte til den formidler, pakkerejsen blev købt igennem, jf. dog artikel 13, stk. 1, andet afsnit. Formidleren videregiver henvendelserne, anmodningerne eller klagerne til rejsearrangøren hurtigst muligt.

Med henblik på overholdelsen af tids- eller forældelsesfrister anses henvendelser, anmodninger eller klager omhandlet i første afsnit for at være modtaget af rejsearrangøren, når de er modtaget af formidleren.

Artikel 16

Forpligtelse til at yde bistand

Medlemsstaterne sikrer, at rejsearrangøren yder rejsende, der er i vanskeligheder, passende bistand hurtigst muligt, herunder i forbindelse med de omstændigheder, der er nævnt i artikel 13, stk. 7, navnlig ved at

- a) give relevante oplysninger om lægehjælp, lokale myndigheder og konsulær bistand, og
- b) bistå den rejsende med at foretage fjernkommunikation og hjælpe den rejsende med at træffe alternative rejsearrangementer.

Rejsearrangøren skal kunne opkræve et rimeligt gebyr for denne bistand, hvis vanskeligheden skyldes den rejsendes forsætlige eller uagtsomme adfærd. Dette gebyr må under ingen omstændigheder overstige rejsearrangørens reelle omkostninger.

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 392/2009 af 23. april 2009 om transportørers erstatningsansvar ved ulykker under søtransport af passagerer (EUT L 131 af 28.5.2009, s. 24).

KAPITEL V

BESKYTTELSE MOD KONKURS ELLER INSOLVENS*Artikel 17***Omfanget og effektiviteten af beskyttelsen mod konkurs eller insolvens**

1. Medlemsstaterne sikrer, at rejsearrangører, der er etableret på medlemsstatens område, stiller garanti for, at alle betalinger foretaget af eller på vegne af rejsende refunderes, i det omfang de relevante ydelser ikke leveres som følge af rejsearrangørens konkurs eller insolvens. Hvis befordring af passagerer er omfattet af aftalen om en pakkerejse, stiller rejsearrangørerne også sikkerhed for de rejsendes hjemtransport. Fortsættelse af pakkerejsen kan tilbydes.

Rejsearrangører, der ikke er etableret i en medlemsstat, som sælger pakkerejser eller udbyder dem til salg i en medlemsstat, eller som på en hvilken som helst måde retter deres virksomhed mod en medlemsstat, har pligt til at stille garantien i overensstemmelse med denne medlemsstats ret.

2. Garantien omhandlet i stk. 1 skal være effektiv og dække omkostninger, der med rimelighed kan forudsiges. Den skal dække de betalinger, der er foretaget af eller på vegne af rejsende i forbindelse med pakkerejser under hensyntagen til længden af den tid, der er gået mellem betaling af depositum og slutbetaling og afslutningen af pakkerejserne, og de anslåede hjemtransportomkostninger i tilfælde af rejsearrangørens konkurs eller insolvens.

3. En rejsearrangørs beskyttelse mod konkurs eller insolvens skal gælde rejsende uanset deres opholds- eller afrejsested eller det sted, hvor pakkerejsen er solgt, og uanset i hvilken medlemsstat enheden med ansvar for beskyttelse mod konkurs eller insolvens er beliggende.

4. Når leveringen af pakkerejsen påvirkes af rejsearrangørens konkurs eller insolvens, skal det være muligt at benytte garantien vederlagsfrit for at sikre hjemtransport og, hvis det er nødvendigt, finansiering af indkvartering forud for hjemtransport.

5. Rejseydelser, der endnu ikke er leveret, refunderes hurtigst muligt på anmodning af den rejsende.

*Artikel 18***Gensidig anerkendelse af beskyttelse mod konkurs eller insolvens og administrativt samarbejde**

1. Medlemsstaterne anser enhver beskyttelse mod konkurs eller insolvens for at opfylde kravene i deres nationale foranstaltninger til gennemførelsen af artikel 17, hvis den ydes af en rejsearrangør i henhold til sådanne foranstaltninger i dennes etableringsmedlemsstat.

2. Medlemsstaterne udpeger centrale kontaktpunkter til at lette det administrative samarbejde og tilsyn med rejsearrangører, som opererer i forskellige medlemsstater. De underretter de øvrige medlemsstater og Kommissionen om kontaktoplysningerne til kontaktpunkterne.

3. De centrale kontaktpunkter stiller alle nødvendige oplysninger til rådighed for hinanden om deres nationale krav vedrørende beskyttelse mod konkurs eller insolvens og om, hvilken enhed eller hvilke enheder med ansvar for beskyttelse mod konkurs eller insolvens for specifikke rejsearrangører, der er etableret på deres område. Disse kontaktpunkter giver hinanden adgang til eventuelt tilgængelige lister over rejsearrangører, som opfylder deres forpligtelser med hensyn til beskyttelse mod konkurs eller insolvens. Sådanne lister skal være offentligt tilgængelige, herunder online.

4. Hvis en medlemsstat er i tvivl om en rejsearrangørs beskyttelse mod konkurs eller insolvens, søger medlemsstaten nærmere oplysninger hos rejsearrangørens etableringsmedlemsstat. Medlemsstaterne besvarer forespørgsler fra andre medlemsstater så hurtigt som muligt under hensyntagen til sagens hastende karakter og kompleksitet. Under alle omstændigheder skal der foreligge et første svar senest 15 arbejdsdage efter modtagelsen af forespørgslen.

KAPITEL VI

SAMMENSATTE REJSEARRANGEMENTER

Artikel 19

Beskyttelse mod konkurs eller insolvens og oplysningskrav i forbindelse med sammensatte rejsearrangementer

1. Medlemsstaterne sikrer, at erhvervsdrivende, der formidler sammensatte rejsearrangementer, stiller garanti for refusion af alle betalinger, som de modtager fra rejsende, for så vidt en rejseudrejse, der indgår i et sammensat rejsearrangement, ikke leveres som følge af deres konkurs eller insolvens. Hvis sådanne erhvervsdrivende er den part, der er ansvarlig for befordring af passagererne, skal garantien også omfatte den rejsendes hjemtransport. Artikel 17, stk. 1, andet afsnit, artikel 17, stk. 2-5, og artikel 18 finder tilsvarende anvendelse.

2. Inden den rejsende bliver bundet af en aftale, der fører til oprettelsen af et sammensat rejsearrangement, eller et tilsvarende tilbud, giver den erhvervsdrivende, der formidler sammensatte rejsearrangementer, herunder hvis den erhvervsdrivende ikke er etableret i en medlemsstat, men på en hvilken som helst måde retter sådan virksomhed mod en medlemsstat, klart, forståeligt og tydeligt oplysninger om, at den rejsende:

- a) ikke er omfattet af de rettigheder, som udelukkende finder anvendelse for pakkerejser i medfør af dette direktiv, og at hver tjenesteyder er eneansvarlig for sin egen ydelses korrekte levering i overensstemmelse med aftalen, og
- b) er omfattet af beskyttelse mod konkurs eller insolvens i overensstemmelse med stk. 1.

For at overholde dette stykke skal den erhvervsdrivende, som formidler et sammensat rejsearrangement, give den rejsende disse oplysninger via det relevante standardoplysningsskema i bilag II eller, hvis den bestemte sammensatte rejsearrangementstype ikke er omfattet af nogen af skemaerne i det nævnte bilag, anføre de oplysninger, der er indeholdt deri.

3. Hvis den erhvervsdrivende, der formidler sammensatte rejsearrangementer, ikke har overholdt kravene i nærværende artikels stk. 1 og 2, finder de rettigheder og forpligtelser, der er fastsat i artikel 9 og 12 og kapitel IV, anvendelse med hensyn til de rejseudrejser, der indgår i det sammensatte rejsearrangement.

4. Hvis et sammensat rejsearrangement er resultatet af indgåelsen af en aftale mellem en rejsende og en erhvervsdrivende, der ikke formidler det sammensatte rejsearrangement, oplyser den pågældende erhvervsdrivende den erhvervsdrivende, som formidler det sammensatte rejsearrangement, om indgåelsen af den relevante aftale.

KAPITEL VII

ALMINDELIGE BESTEMMELSER

Artikel 20

Særlige forpligtelser for formidleren, når rejsearrangøren er etableret uden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde

Hvis rejsearrangøren er etableret uden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, og formidleren er etableret i en medlemsstat, påhviler rejsearrangørens forpligtelser i henhold til kapitel IV og V formidleren, medmindre denne godtgør, at rejsearrangøren overholder de nævnte kapitler, jf. dog artikel 13, stk. 1, andet afsnit.

Artikel 21

Ansvar for fejl i forbindelse med bestillingen

Medlemsstaterne sikrer, at en erhvervsdrivende er ansvarlig for fejl, der skyldes tekniske mangler i bestillingssystemet, som kan tilskrives vedkommende, og, hvis den erhvervsdrivende har accepteret at sørge for bestillingen af en pakkerejse eller af rejseudrejser, der indgår i et sammensat rejsearrangement, for de fejl, som begås i forbindelse med bestillingen.

En erhvervsdrivende er ikke ansvarlig for bestillingsfejl, som kan tilskrives den rejsende selv eller er forårsaget af uundgåelige og ekstraordinære omstændigheder.

*Artikel 22***Regres**

Når en rejsearrangør eller i henhold til artikel 13, stk. 1, andet afsnit, eller artikel 20 en formidler betaler erstatning, indrømmer prisnedsættelse eller opfylder andre forpligtelser, der påhviler den pågældende i henhold til dette direktiv, sikrer medlemsstaterne rejsearrangørens eller formidlerens ret til at søge regres fra en tredjepart, som har medvirket til den begivenhed, der gav anledning til erstatningen, prisnedsættelsen eller de andre forpligtelser.

*Artikel 23***Direktivets ufravigelige karakter**

1. En erklæring fra en rejsearrangør af en pakkerejse eller fra en erhvervsdrivende, der formidler et sammensat rejsearrangement, om, at denne udelukkende handler som rejsetjenesteyder, som mellemmand eller i enhver anden egenskab, eller om, at en pakkerejse eller et sammensat rejsearrangement ikke udgør en pakkerejse eller et sammensat rejsearrangement, fritager ikke denne arrangør eller erhvervsdrivende for de forpligtelser, der påhviler dem i henhold til dette direktiv.
2. Rejsende kan ikke give afkald på de rettigheder, der tilkommer dem i henhold til de nationale foranstaltninger, der gennemfører dette direktiv.
3. Aftalevilkår og erklæringer fra den rejsende, som direkte eller indirekte indebærer et afkald på eller en begrænsning i de rettigheder, der er tillagt rejsende i henhold til dette direktiv, eller som har til formål at omgå anvendelsen af dette direktiv, er ikke bindende for den rejsende.

*Artikel 24***Håndhævelse**

Medlemsstaterne sikrer, at der er tilstrækkelige og effektive midler til at sikre overholdelsen af dette direktiv.

*Artikel 25***Sanktioner**

Medlemsstaterne fastsætter bestemmelser om sanktioner for overtrædelser af de nationale bestemmelser, der er vedtaget i medfør af dette direktiv, og træffer alle nødvendige foranstaltninger til at sikre gennemførelsen heraf. Sanktionerne skal være effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelserne og have afskrækkende virkning.

*Artikel 26***Kommissionens rapportering og revision**

Kommissionen forelægger senest den 1. januar 2019 Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om de bestemmelser i direktivet, der finder anvendelse på onlinebestillinger, der foretages på forskellige salgssteder, og kvalifikationen af sådanne bestillinger som pakkerejser, sammensatte rejsearrangementer eller særskilte rejseydelser, og navnlig om definitionen af pakkerejse fastsat i artikel 3, nr. 2), litra b), nr. v), og om, hvorvidt en tilpasning eller udvidelse af denne definition er hensigtsmæssig.

Kommissionen forelægger senest den 1. januar 2021 Europa-Parlamentet og Rådet en generel rapport om direktivets anvendelse.

De i stk. 1 og 2 omhandlede rapporter ledsages om nødvendigt af lovgivningsmæssige forslag.

*Artikel 27***Ændring af forordning (EF) nr. 2006/2004 og direktiv 2011/83/EU**

1. I bilaget til forordning (EF) nr. 2006/2004 affattes punkt 5 således:

»5. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/2302 (*)

(*) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/2302 af 25. november 2015 om pakkerejser og sammensatte rejsearrangementer samt om ændring af forordning (EF) nr. 2006/2004 og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/83/EU og om ophævelse af Rådets direktiv 90/314/EØF (EUT L 326 af 11.12.2015, s. 1).«

2. I direktiv 2011/83/EU affattes artikel 3, stk. 3, litra g), således:

»g) om pakkerejser som defineret i artikel 3, nr. 2), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/2302 (**).

Nærværende direktivs artikel 6, stk. 7, artikel 8, stk. 2 og 6, og artikel 19, 21 og 22 finder tilsvarende anvendelse på pakkerejser som defineret i artikel 3, nr. 2), i direktiv (EU) 2015/2302 med hensyn til rejsende som defineret i nævnte direktivs artikel 3, nr. 6).

(**) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/2302 af 25. november 2015 om pakkerejser og sammensatte rejsearrangementer samt om ændring af forordning (EF) nr. 2006/2004 og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/83/EU og om ophævelse af Rådets direktiv 90/314/EØF (EUT L 326 af 11.12.2015, s. 1).«

KAPITEL VIII

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER*Artikel 28***Gennemførelse**

1. Medlemsstaterne vedtager og offentliggør senest den 1. januar 2018 de nødvendige love og administrative bestemmelser for at efterkomme dette direktiv. De meddeler straks Kommissionen teksten til disse love og bestemmelser.
2. De anvender disse love og bestemmelser fra den 1. juli 2018.
3. Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.
4. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste nationale love og administrative bestemmelser, som de vedtager på det område, der er omfattet af dette direktiv.

*Artikel 29***Ophævelse**

Direktiv 90/314/EØF ophæves med virkning fra den 1. juli 2018.

Henvisninger til det ophævede direktiv gælder som henvisninger til nærværende direktiv og læses efter sammenligningstabellen i bilag III.

*Artikel 30***Ikrafttræden**

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

*Artikel 31***Adressater**

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Strasbourg, den 25. november 2015.

På Europa-Parlamentets vegne

M. SCHULZ

Formand

På Rådets vegne

N. SCHMIT

Formand

BILAG I

Del A

Standardoplysningsskema for aftaler om pakkerejser, hvor anvendelsen af hyperlinks er muligt

Den kombination af rejseydelser, du tilbydes, er en pakkerejse, jf. direktiv (EU) 2015/2302.

Du er derfor omfattet af alle EU-rettighejder for pakkerejser. Virksomhed XY/virksomhederne XY er fuldt ansvarlig(e) for den korrekte levering af den samlede pakkerejse.

Virksomhed XY/Virksomhederne XY har desuden oprettet lovpligtig beskyttelse til at refundere dine betalinger og, hvis pakkerejsen omfatter transport, sikre din hjemtransport i tilfælde af, at den/de går konkurs eller bliver insolvent(e).

Flere oplysninger om centrale rettigheder efter direktiv (EU) 2015/2302 [gives i form af et hyperlink].

Ved at klikke på hyperlinket modtager den rejsende følgende oplysninger:

Centrale rettigheder efter direktiv (EU) 2015/2302

- Rejsende vil modtage alle vigtige oplysninger om pakkerejsen, inden aftalen om pakkerejsen indgås.
- Der er altid mindst én erhvervsdrivende, som er ansvarlig for den korrekte levering af alle de rejseydelser, der er inkluderet i aftalen.
- Rejsende får udleveret et nødtelefonnummer eller oplysninger om et kontaktpunkt, hvor de kan komme i kontakt med rejsearrangøren eller rejsebureauet.
- Rejsende kan overføre pakkerejsen til en anden person, med rimeligt varsel og eventuelt mod betaling af yderligere omkostninger.
- Pakkerejsens pris kan kun øges, hvis særlige omkostninger stiger (f.eks. brændstofpriser), og hvis det udtrykkeligt er fastsat i aftalen, og under ingen omstændigheder senere end 20 dage inden pakkerejsens begyndelse. Hvis prisstigningen overstiger 8 % af pakkerejsens pris, kan den rejsende opsige aftalen. Hvis rejsearrangøren forbeholder sig ret til en prisstigning, har den rejsende ret til en prisnedsættelse, hvis de relevante omkostninger falder.
- Rejsende kan opsige aftalen uden betaling af et opsigelsesgebyr og få fuld refusion af alle betalinger, hvis nogen af pakkerejsens væsentlige elementer, bortset fra prisen, ændres væsentligt. Hvis den erhvervsdrivende, der er ansvarlig for pakkerejsen, aflyser pakkerejsen inden pakkerejsens begyndelse, har de rejsende efter omstændighederne ret til refusion og erstatning.
- Rejsende kan opsige aftalen uden betaling af et opsigelsesgebyr inden pakkerejsens begyndelse i tilfælde af ekstraordinære omstændigheder, f.eks. hvis der er alvorlige sikkerhedsproblemer på destinationen, som sandsynligvis kan påvirke pakkerejsen.
- Rejsende kan endvidere til enhver tid inden pakkerejsens begyndelse opsige aftalen mod betaling af et passende og begrundet opsigelsesgebyr.
- Hvis væsentlige elementer af pakkerejsen efter pakkerejsens begyndelse ikke kan leveres som aftalt, skal der tilbydes den rejsende passende alternative arrangementer uden yderligere udgifter. Rejsende kan opsige aftalen uden betaling af opsigelsesgebyr, hvis tjenesteydelser ikke udføres i overensstemmelse med aftalen, og dette væsentligt berører leveringen af pakkerejsen, og rejsearrangøren undlader at afhjælpe problemet.

- Rejsende har også ret til en prisnedsættelse og/eller erstatning, hvis rejseydelserne ikke leveres eller leveres mangelfuldt.
- Rejsearrangøren skal yde bistand, hvis den rejsende er i vanskeligheder.
- Hvis rejsearrangøren eller i nogle medlemsstater formidleren går konkurs eller bliver insolvent, refunderes betalingerne. Hvis rejsearrangøren eller i givet fald formidleren går konkurs eller bliver insolvent efter pakkerejsens begyndelse, og hvis pakkerejsen omfatter befordring, er de rejsendes hjemtransport sikret. XY har oprettet beskyttelse mod konkurs eller insolvens hos YZ [den enhed, der er ansvarlig for beskyttelse mod konkurs og insolvens, f.eks. en garantifond eller et forsikringsselskab]. Rejsende kan henvende sig til denne enhed eller i givet fald denne kompetente myndighed (kontaktoplysninger, herunder navn, fysisk adresse, e-mailadresse og telefonnummer), hvis de nægtes ydelser som følge af XY's konkurs eller insolvens.

Direktiv (EU) 2015/2302 som gennemført i national ret [LINK]

Del B

Standardoplysningsskema for aftaler om pakkerejser for andre tilfælde end dem, der er omfattet af del A

Den kombination af rejseydelser, du tilbydes, er en pakkerejse, jf. direktiv (EU) 2015/2302.

Du er derfor omfattet af alle EU-rettigheder for pakkerejser. Virksomhed XY/virksomhederne XY er fuldt ansvarlig(e) for den korrekte levering af den samlede pakkerejse.

Virksomhed XY/virksomhederne XY har desuden oprettet lovpligtig beskyttelse til at refundere dine betalinger og, hvis pakkerejsen omfatter transport, sikre din hjemtransport i tilfælde af, at den/de går konkurs eller bliver insolvent(e).

Centrale rettigheder efter direktiv (EU) 2015/2302

- Rejsende vil modtage alle vigtige oplysninger om pakkerejsen, inden aftalen om pakkerejsen indgås.
- Der er altid mindst én erhvervsdrivende, som er ansvarlig for den korrekte levering af alle de rejseydelser, der er inkluderet i aftalen.
- Rejsende får udleveret et nødtelefonnummer eller oplysninger om et kontaktpunkt, hvor de kan komme i kontakt med rejsearrangøren eller rejsebureauet.
- Rejsende kan overføre pakkerejsen til en anden person, med rimeligt varsel og eventuelt mod betaling af yderligere omkostninger.
- Pakkerejsens pris kan kun øges, hvis særlige omkostninger stiger (f.eks. brændstofpriser), og hvis det udtrykkeligt er fastsat i aftalen, og under ingen omstændigheder senere end 20 dage inden pakkerejsens begyndelse. Hvis prisstigningen overstiger 8 % af pakkerejsens pris, kan den rejsende opsige aftalen. Hvis rejsearrangøren forbeholder sig ret til en prisstigning, har den rejsende ret til en prisnedsættelse, hvis de relevante omkostninger falder.
- Rejsende kan opsige aftalen uden betaling af et opsigelsesgebyr og få fuld refusion af alle betalinger, hvis nogen af pakkerejsens væsentlige elementer, bortset fra prisen, ændres væsentligt. Hvis den erhvervsdrivende, der er ansvarlig for pakkerejsen, aflyser pakkerejsen inden pakkerejsens begyndelse, har de rejsende efter omstændighederne ret til refusion og erstatning.
- Rejsende kan opsige aftalen uden betaling af et opsigelsesgebyr inden pakkerejsens begyndelse i tilfælde af ekstraordinære omstændigheder, f.eks. hvis der er alvorlige sikkerhedsproblemer på destinationen, som sandsynligvis kan påvirke pakkerejsen.
- Rejsende kan endvidere til enhver tid inden pakkerejsens begyndelse opsige aftalen mod betaling af et passende og begrundet opsigelsesgebyr.

- Hvis væsentlige elementer af pakkerejsen efter pakkerejsens begyndelse ikke kan leveres som aftalt, skal der tilbydes den rejsende passende alternative arrangementer uden yderligere udgifter. Rejsende kan opsige aftalen uden betaling af opsigelsesgebyr, hvis tjenesteydelser ikke udføres i overensstemmelse med aftalen, og dette væsentligt berører leveringen af pakkerejsen, og rejsearrangøren undlader at afhjælpe problemet.
- Rejsende har ret til en prisnedsættelse og/eller erstatning, hvis rejseydelserne ikke leveres eller leveres mangelfuldt.
- Rejsearrangøren skal yde bistand, hvis den rejsende er i vanskeligheder.
- Hvis rejsearrangøren eller i nogle medlemsstater formidleren går konkurs eller bliver insolvent, refunderes betalingerne. Hvis rejsearrangøren eller i givet fald formidleren går konkurs eller bliver insolvent efter pakkerejsens begyndelse, og hvis pakkerejsen omfatter befordring, er de rejsendes hjemtransport sikret. XY har oprettet beskyttelse mod konkurs eller insolvens hos YZ [den enhed, der er ansvarlig for beskyttelse mod konkurs og insolvens, f.eks. en garantifond eller et forsikringsselskab]. Rejsende kan henvende sig til denne enhed eller i givet fald denne kompetente myndighed (kontaktoplysninger, herunder navn, fysisk adresse, e-mailadresse og telefonnummer), hvis de nægtes ydelser som følge af XY's konkurs eller insolvens.

[Websted, hvor direktiv (EU) 2015/2302, som gennemført i national ret, kan findes.]

Del C

Standardoplysningsskema for tilfælde, hvor rejsearrangøren videregiver oplysninger til en anden erhvervsdrivende i overensstemmelse med artikel 3, nr. 2), litra b), nr. v)

Hvis du indgår en aftale med virksomhed AB senest 24 timer efter at have modtaget bestillingsbekræftelsen fra virksomhed XY, udgør den rejseydelse, der leveres af XY og AB, en pakkerejse, jf. direktiv (EU) 2015/2302.

Du er derfor omfattet af alle EU-rettigheder for pakkerejser. Virksomheden XY er fuldt ansvarlig for den korrekte levering af den samlede pakkerejse.

Virksomhed XY har desuden oprettet lovpligtig beskyttelse til at refundere dine betalinger og, hvis pakkerejsen omfatter transport, sikre din hjemtransport i tilfælde af, at den går konkurs eller bliver insolvent.

Flere oplysninger om centrale rettigheder efter direktiv (EU) 2015/2302 [gives i form af et hyperlink].

Ved at klikke på hyperlinket modtager den rejsende følgende oplysninger:

Centrale rettigheder efter direktiv (EU) 2015/2302

- Rejsende vil modtage alle vigtige oplysninger om pakkerejsen inden indgåelse af aftalen om rejsen.
- Der er altid mindst én erhvervsdrivende, som er ansvarlig for den korrekte levering af alle de rejseydelser, der er inkluderet i aftalen.
- Rejsende får udleveret et nødtelefonnummer eller oplysninger om et kontaktpunkt, hvor de kan komme i kontakt med rejsearrangøren eller rejsebureauet.
- Rejsende kan overføre pakkerejsen til en anden person, med rimeligt varsel og eventuelt mod betaling af yderligere omkostninger.
- Pakkerejsens pris kan kun øges, hvis særlige omkostninger stiger (f.eks. brændstofpriser), og hvis det udtrykkeligt er fastsat i aftalen, og under ingen omstændigheder senere end 20 dage inden pakkerejsens begyndelse. Hvis prisstigningen overstiger 8 % af pakkerejsens pris, kan den rejsende opsige aftalen. Hvis rejsearrangøren forbeholder sig ret til en prisstigning, har den rejsende ret til en prisnedsættelse, hvis de relevante omkostninger falder.

- Rejsende kan opsigte aftalen uden betaling af et opsigelsesgebyr og få fuld refusion af alle betalinger, hvis nogen af pakkerejsens væsentlige elementer, bortset fra prisen, ændres væsentligt. Hvis den erhvervsdrivende, der er ansvarlig for pakkerejsen, aflyser pakkerejsen inden pakkerejsens begyndelse, har de rejsende efter omstændighederne ret til refusion og erstatning.
- Rejsende kan opsigte aftalen uden betaling af et opsigelsesgebyr inden pakkerejsens begyndelse i tilfælde af ekstraordinære omstændigheder, f.eks. hvis der er alvorlige sikkerhedsproblemer på destinationen, som sandsynligvis kan påvirke pakkerejsen.
- Rejsende kan endvidere til enhver tid inden pakkerejsens begyndelse opsigte aftalen mod betaling af et passende og begrundet opsigelsesgebyr.
- Hvis væsentlige elementer af pakkerejsen efter pakkerejsens begyndelse ikke kan leveres som aftalt, skal der tilbydes den rejsende passende alternative arrangementer uden yderligere udgifter. Rejsende kan opsigte aftalen uden betaling af opsigelsesgebyr, hvis tjenesteydelser ikke udføres i overensstemmelse med aftalen, og dette væsentligt berører leveringen af pakkerejsen, og rejsearrangøren undlader at afhjælpe problemet.
- Rejsende har også ret til en prisnedsættelse og/eller erstatning, hvis rejseydelserne ikke leveres eller leveres mangelfuldt.
- Rejsearrangøren skal yde bistand, hvis den rejsende er i vanskeligheder.
- Hvis rejsearrangøren eller i nogle medlemsstater formidleren går konkurs eller bliver insolvent, refunderes betalingerne. Hvis rejsearrangøren eller i givet fald formidleren går konkurs eller bliver insolvent efter pakkerejsens begyndelse, og hvis pakkerejsen omfatter befordring, er de rejsendes hjemtransport sikret. XY har oprettet beskyttelse mod konkurs eller insolvens hos YZ [den enhed, der er ansvarlig for beskyttelse mod konkurs og insolvens, f.eks. en garantifond eller et forsikringsselskab]. Rejsende kan henvende sig til denne enhed eller i givet fald denne kompetente myndighed (kontaktoplysninger, herunder navn, fysisk adresse, e-mailadresse og telefonnummer), hvis de nægtes ydelser som følge af XY's konkurs eller insolvens.

Direktiv (EU) 2015/2302 som gennemført i national ret [LINK]

BILAG II

Del A

Standardoplysningsskema for tilfælde, hvor den erhvervsdrivende, der formidler et online sammensat rejsearrangement, jf. artikel 3, nr. 5), litra a), er en transportør, der sælger en returbillet

Hvis du efter at have valgt og betalt for en rejseydelse bestiller yderligere rejseydelser til din rejse eller ferie gennem vores virksomhed/XY, er du IKKE omfattet af rettighederne gældende for pakkerejser efter direktiv (EU) 2015/2302.

Vores virksomhed/XY er derfor ikke ansvarlig for korrekt levering af disse yderligere rejseydelser. Ret henvendelse til den relevante tjenesteyder i tilfælde af problemer.

Hvis du bestiller yderligere rejseydelser under samme besøg på vores virksomheds/XY's bestillingswebsted, bliver rejseydelserne dog en del af et sammensat rejsearrangement. I så fald har XY som krævet efter EU-retten oprettet beskyttelse til at refundere dine betalinger til XY for ydelser, der ikke leveres som følge af XY's konkurs eller insolvens, og, om nødvendigt, for din hjemtransport. Bemærk: Dette sikrer ikke refusion i tilfælde af den relevante tjenesteyders konkurs eller insolvens.

Flere oplysninger om beskyttelse mod konkurs eller insolvens [gives i form af et hyperlink]

Ved at klikke på hyperlinket modtager den rejsende følgende oplysninger:

XY har oprettet beskyttelse mod konkurs eller insolvens hos YZ. [den enhed, der er ansvarlig for beskyttelse mod konkurs og insolvens, f.eks. en garantifond eller et forsikringsselskab].

Rejsende kan henvende sig til denne enhed eller i givet fald denne kompetente myndighed (kontaktoplysninger, herunder navn, fysisk adresse, e-mailadresse og telefonnummer), hvis de nægtes rejseydelser som følge af XY's konkurs eller insolvens.

Bemærk: Denne beskyttelse mod konkurs eller insolvens dækker ikke aftaler med andre parter end XY, der kan udføres uanset XY's konkurs eller insolvens.

Direktiv (EU) 2015/2302 som gennemført i national ret [LINK]

Del B

Standardoplysningsskema for tilfælde, hvor den erhvervsdrivende, der formidler et online sammensat rejsearrangement, jf. artikel 3, nr. 5), litra a), er en anden erhvervsdrivende end en transportør, der sælger en returbillet

Hvis du efter at have valgt og betalt for en rejseydelse bestiller yderligere rejseydelser til din rejse eller ferie gennem vores virksomhed/XY, er du IKKE omfattet af rettighederne gældende for pakkerejser efter direktiv (EU) 2015/2302.

Vores virksomhed/XY er derfor ikke ansvarlig for korrekt levering af de individuelle rejseydelser. Ret henvendelse til den relevante tjenesteyder i tilfælde af problemer.

Hvis du bestiller yderligere rejseydelser under samme besøg på vores virksomheds/XY's bestillingswebsted, bliver rejseydelserne dog en del af et sammensat rejsearrangement. I så fald har XY som krævet efter EU-retten oprettet beskyttelse til at refundere dine betalinger til XY for ydelser, der ikke leveres som følge af XY's konkurs eller insolvens. Bemærk, at dette ikke sikrer refusion i tilfælde af den relevante tjenesteyders konkurs eller insolvens.

Flere oplysninger om beskyttelse mod konkurs eller insolvens [gives i form af et hyperlink]

Ved at klikke på hyperlinket modtager den rejsende følgende oplysninger:

XY har oprettet beskyttelse mod konkurs eller insolvens hos YZ. [den enhed, der er ansvarlig for beskyttelse mod konkurs og insolvens, f.eks. en garantifond eller et forsikringsselskab].

Rejsende kan henvende sig til denne enhed eller i givet fald denne kompetente myndighed (kontaktoplysninger, herunder navn, fysisk adresse, e-mailadresse og telefonnummer), hvis de nægtes ydelser som følge af XY's konkurs eller insolvens.

Bemærk: Denne beskyttelse mod konkurs eller insolvens dækker ikke aftaler med andre parter end XY, der kan udføres uanset XY's konkurs eller insolvens.

Direktiv (EU) 2015/2302 som gennemført i national ret [LINK]

Del C

Standardoplysningsskema i tilfælde af sammensatte rejsearrangementer, jf. artikel 3, nr. 5), litra a), hvor aftalerne indgås, mens den erhvervsdrivende (bortset fra en transportør, der sælger en returbillet) og den rejsende samtidig er fysisk til stede

Hvis du efter at have valgt og betalt for en rejseydelse bestiller yderligere rejseydelser til din rejse eller ferie gennem vores virksomhed/XY, er du IKKE omfattet af rettighederne gældende for pakkerejser efter direktiv (EU) 2015/2302.

Vores virksomhed/XY er derfor ikke ansvarlig for korrekt levering af de individuelle rejseydelser. Ret henvendelse til den relevante tjenesteyder i tilfælde af problemer.

Hvis du bestiller yderligere rejseydelser under samme besøg på eller kontakt med vores virksomhed/XY, bliver rejseydelserne dog en del af et sammensat rejsearrangement. I så fald har XY som krævet efter EU-retten oprettet beskyttelse til at refundere dine betalinger til XY for ydelser, der ikke leveres som følge af XY's konkurs eller insolvens. Bemærk, at dette ikke sikrer refusion i tilfælde af den relevante tjensteders konkurs eller insolvens.

XY har oprettet beskyttelse mod konkurs eller insolvens hos YZ [den enhed, der er ansvarlig for beskyttelse mod konkurs og insolvens, f.eks. en garantifond eller et forsikringsselskab].

Rejsende kan henvende sig til denne enhed eller i givet fald denne kompetente myndighed (kontaktoplysninger, herunder navn, fysisk adresse, e-mailadresse og telefonnummer), hvis de nægtes ydelser som følge af XY's konkurs eller insolvens.

Bemærk: Denne beskyttelse mod konkurs eller insolvens dækker ikke aftaler med andre parter end XY, der kan udføres uanset XY's konkurs eller insolvens.

[Websted, hvor direktiv (EU) 2015/2302, som gennemført i national ret, kan findes.]

Del D

Standardoplysningsskema for tilfælde, hvor den erhvervsdrivende, der formidler et online sammensat rejsearrangement, jf. artikel 3, nr. 5), litra b), er en transportør, der sælger en returbillet

Hvis du bestiller yderligere rejseydelser til din rejse eller ferie via dette link/disse links, er du IKKE omfattet af rettighederne gældende for pakkerejser efter direktiv (EU) 2015/2302.

Vores virksomhed/XY er derfor ikke ansvarlig for korrekt levering af disse yderligere rejseydelser. Ret henvendelse til den relevante tjenesteyder i tilfælde af problemer.

Hvis du bestiller yderligere rejseydelser via dette link/disse links senest 24 timer efter modtagelse af bestillingsbekræftelsen fra vores virksomhed/XY, bliver disse rejseydelser dog en del af et sammensat rejsearrangement. I så fald har XY som krævet efter EU-retten oprettet beskyttelse til at refundere dine betalinger til XY for ydelser, der ikke leveres som følge af XY's konkurs eller insolvens, og, om nødvendigt, din hjemtransport. Bemærk, at dette ikke sikrer refusion i tilfælde af den relevante tjensteders konkurs eller insolvens.

Flere oplysninger om beskyttelse mod konkurs eller insolvens [gives i form af et hyperlink]

Ved at klikke på hyperlinket modtager den rejsende følgende oplysninger:

XY har oprettet beskyttelse mod konkurs eller insolvens hos YZ [den enhed, der er ansvarlig for beskyttelse mod konkurs og insolvens, f.eks. en garantifond eller et forsikringsselskab].

Rejsende kan henvende sig til denne enhed eller i givet fald denne kompetente myndighed (kontaktoplysninger, herunder navn, fysisk adresse, e-mailadresse og telefonnummer), hvis de nægtes ydelser som følge af XY's konkurs eller insolvens.

Bemærk: Denne beskyttelse mod konkurs eller insolvens dækker ikke aftaler med andre parter end XY, der kan udføres uanset XY's konkurs eller insolvens.

Direktiv (EU) 2015/2302 som gennemført i national ret [LINK]

Del E

Standardoplysningsskema for tilfælde, hvor den erhvervsdrivende, som formidler et online sammensat rejsearrangement, jf. artikel 3, nr. 5), litra b), er en anden erhvervsdrivende end en transportør, der sælger en returbillet

Hvis du bestiller yderligere rejseydelser til din rejse eller ferie via dette link/disse links, er du IKKE omfattet af rettighederne gældende for pakkerejser efter direktiv (EU) 2015/2302.

Vores virksomhed XY er derfor ikke ansvarlig for korrekt levering af disse yderligere rejseydelser. Ret henvendelse til den relevante tjenesteyder i tilfælde af problemer.

Hvis du bestiller yderligere rejseydelser via dette link/disse links senest 24 timer efter modtagelse af bestillingsbekræftelsen fra vores virksomhed/XY, bliver disse rejseydelser dog en del af et sammensat rejsearrangement. I så fald har XY som krævet efter EU-retten oprettet beskyttelse til at refundere dine betalinger til XY for ydelser, der ikke leveres som følge af XY's konkurs eller insolvens. Bemærk, at dette ikke sikrer refusion i tilfælde af den relevante tjenesteyders konkurs eller insolvens.

Flere oplysninger om beskyttelse mod konkurs eller insolvens [gives i form af et hyperlink]

Ved at klikke på hyperlinket modtager den rejsende følgende oplysninger:

XY har oprettet beskyttelse mod konkurs eller insolvens hos YZ [den enhed, der er ansvarlig for beskyttelse mod konkurs og insolvens, f.eks. en garantifond eller et forsikringsselskab].

Rejsende kan henvende sig til denne enhed eller i givet fald denne kompetente myndighed (kontaktoplysninger, herunder navn, fysisk adresse, e-mailadresse og telefonnummer), hvis de nægtes ydelser som følge af XY's konkurs eller insolvens.

Bemærk: Denne beskyttelse mod konkurs eller insolvens dækker ikke aftaler med andre parter end XY, der kan udføres uanset XY's konkurs eller insolvens.

Direktiv (EU) 2015/2302 som gennemført i national ret [LINK]

BILAG III

Sammenligningstabel

Direktiv 90/314/EØF	Nærværende direktiv
Artikel 1	Artikel 1
Artikel 2, nr. 1	Artikel 3, nr. 2), og artikel 2, stk. 2, litra a)
Artikel 2, nr. 2	Artikel 3, nr. 8)
Artikel 2, nr. 3	Artikel 3, nr. 9)
Artikel 2, nr. 4	Artikel 3, nr. 6)
Artikel 2, nr. 5	Artikel 3, nr. 3)
Artikel 3, stk. 1	Udgår
Artikel 3, stk. 2	Udgået, men hovedbestanddelene er indarbejdet i artikel 5 og 6
Artikel 4, stk. 1, litra a)	Artikel 5, stk. 1, litra f)
Artikel 4, stk. 1, litra b)	Artikel 5, stk. 1, litra h), artikel 7, stk. 2, litra d) og f), og artikel 7, stk. 4
Artikel 4, stk. 2, litra a)	Artikel 7, stk. 2
Artikel 4, stk. 2, litra b)	Artikel 5, stk. 3, og artikel 7, stk. 1 og 4
Artikel 4, stk. 2, litra c)	Udgår
Artikel 4, stk. 3	Artikel 9
Artikel 4, stk. 4	Artikel 10
Artikel 4, stk. 5	Artikel 11, stk. 2 og 3
Artikel 4, stk. 6	Artikel 11, stk. 2, 3 og 4, og artikel 12, stk. 3 og 4
Artikel 4, stk. 7	Artikel 13, stk. 5, 6 og 7
Artikel 5, stk. 1	Artikel 13, stk. 1
Artikel 5, stk. 2	Artikel 14, stk. 2, 3 og 4, og artikel 16
Artikel 5, stk. 3	Artikel 23, stk. 3
Artikel 5, stk. 4	Artikel 7, stk. 2, litra e), og artikel 13, stk. 2
Artikel 6	Artikel 13, stk. 3
Artikel 7	Artikel 17 og artikel 18
Artikel 8	Artikel 4
Artikel 9, stk. 1	Artikel 28, stk. 1
Artikel 9, stk. 2	Artikel 28, stk. 4
Artikel 10	Artikel 31
Bilag, punkt a)	Artikel 5, stk. 1, litra a), nr. i)
Bilag, punkt b)	Artikel 5, stk. 1, litra a), nr. ii)
Bilag, punkt c)	Artikel 5, stk. 1, litra a), nr. iii)

Direktiv 90/314/EØF	Nærværende direktiv
Bilag, punkt d)	Artikel 5, stk. 1, litra e)
Bilag, punkt e)	Artikel 5, stk. 1, litra a), nr. i)
Bilag, punkt f)	Artikel 5, stk. 1, litra a), nr. v)
Bilag, punkt g)	Artikel 5, stk. 1, litra b)
Bilag, punkt h)	Artikel 5, stk. 1, litra c), og artikel 10, stk. 1
Bilag, punkt i)	Artikel 5, stk. 1, litra d)
Bilag, punkt j)	Artikel 7, stk. 2, litra a)
Bilag, punkt k)	Artikel 13, stk. 2

II

(Ikke-lovgivningsmæssige retsakter)

FORORDNINGER

KOMMISSIONENS DELEGEREDE FORORDNING (EU) 2015/2303

af 28. juli 2015

om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/87/EF for så vidt angår reguleringsmæssige tekniske standarder til præcisering af definitionerne og koordinering af det supplerende tilsyn med risikokonzentration og koncerninterne transaktioner

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,

under henvisning til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/87/EF af 16. december 2002 om supplerende tilsyn med kreditinstitutter, forsikringsselskaber og investeringsselskaber i et finansielt konglomerat og om ændring af Rådets direktiv 73/239/EØF, 79/267/EØF, 92/49/EØF, 92/96/EØF, 93/6/EØF og 93/22/EØF samt Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/78/EF og 2000/12/EF ⁽¹⁾, særlig artikel 21a, stk. 1a, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Der bør indføres reguleringsmæssige tekniske standarder for at etablere en mere præcis formulering af de i artikel 2 i direktiv 2002/87/EF fastsatte definitioner og for at sikre korrekt koordinering af de i henhold til artikel 7 og 8 i og bilag II til nævnte direktiv vedtagne bestemmelser om supplerende tilsyn.
- (2) Det er vigtigt at give nærmere oplysninger om de elementer, som skal tages i betragtning med henblik på indberetning af væsentlige koncerninterne transaktioner og væsentlige risikokonzentrationer.
- (3) I henhold til artikel 7 og 8 i direktiv 2002/87/EF skal medlemsstaterne kræve, at regulerede enheder eller blandede finansielle holdingselskaber opfylder visse indberetningsforpligtelser. En sådan indberetning bør foregå på en koordineret måde for at bistå koordinatorene og andre relevante kompetente myndigheder med at identificere relevante spørgsmål samt for at fremme en mere effektiv informationsudveksling. For at opnå større konsekvens i indberetningerne om væsentlige risikokonzentrationer og koncerninterne transaktioner bør regulerede enheder og blandede finansielle holdingselskaber som minimum indberette visse standardiserede oplysninger til koordinatorene.
- (4) Ved artikel 7 og 8 i direktiv 2002/87/EF tillægges koordinatorene endvidere beføjelse til at overvåge væsentlige risikokonzentrationer og væsentlige koncerninterne transaktioner og til at identificere de typer risici og transaktioner, som regulerede enheder i et finansielt konglomerat skal indberette. Koordinatorene er også beføjede til at definere tærskler. Der bør med henblik på at koordinere disse bestemmelser indføres en metodologi til hjælp for koordinatorene og andre relevante kompetente myndigheder i forbindelse med udøvelsen af deres funktioner.
- (5) Der er forskel på de foranstaltninger, der er truffet i Unionen med henblik på supplerende tilsyn med risikokonzentration og koncerninterne transaktioner. Derfor bør der under hensyntagen til den eksisterende lovgivning på EU-niveau og på nationalt plan træffes en række tilsynsmæssige minimumsforanstaltninger med henblik på supplerende tilsyn med risikokonzentration og koncerninterne transaktioner. De kompetente myndigheder vil ved at tage hensyn til nævnte minimumsforanstaltninger kunne sikre lige vilkår og fremme koordinerede tilsynspraksisser i hele Unionen.

⁽¹⁾ EUT L 35 af 11.2.2003, s. 1.

- (6) De krav, der stilles til regulerede enheder og blandede finansielle holdingselskaber, bygger på eksisterende sektorrelaterede krav til risikokoncentration og koncerninterne transaktioner og bør ikke betragtes som en overlappning af nævnte krav.
- (7) Denne forordning er baseret på det udkast til reguleringsmæssige tekniske standarder, som ESA'erne (Den Europæiske Banktilsynsmyndighed, Den Europæiske Tilsynsmyndighed for Forsikrings- og Arbejdsmarkedspensionsordninger og Den Europæiske Værdipapir- og Markedstilsynsmyndighed) har forelagt Kommissionen.
- (8) ESA'erne har afholdt åbne offentlige høringer om det udkast til reguleringsmæssige tekniske standarder, som ligger til grund for denne forordning, analyseret de potentielle omkostninger og fordele samt indhentet en udtalelse fra deres respektive interessentgrupper i overensstemmelse med artikel 37 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1093/2010 ⁽¹⁾, (EU) nr. 1094/2010 ⁽²⁾ og (EU) nr. 1095/2010 ⁽³⁾ —

VEDTAGET DENNE FORORDNING:

Artikel 1

Genstand

Ved denne forordning fastsættes der bestemmelser vedrørende:

- a) etablering af en mere præcis formulering af de i artikel 2, nr. 18) og 19), i direktiv 2002/87/EF fastsatte definitioner af »koncerninterne transaktioner« og »risikokoncentration« ved indførelse af kriterier for vurdering af, hvornår koncerninterne transaktioner og risikokoncentration er af væsentlig karakter
- b) koordinering af de bestemmelser, der er vedtaget i henhold til artikel 7 og 8 i og bilag II til direktiv 2002/87/EF med hensyn til:
- i) de oplysninger, som regulerede enheder eller blandede finansielle holdingselskaber skal indberette til koordinatoren og andre relevante kompetente myndigheder med henblik på tilsynsmæssig overvågning af risikokoncentration og koncerninterne transaktioner
- ii) den metodologi, som koordinatoren og de relevante kompetente myndigheder skal anvende med henblik på at identificere typer af væsentlige risikokoncentrationer og koncerninterne transaktioner
- iii) de tilsynsmæssige foranstaltninger, som de kompetente myndigheder skal træffe, jf. artikel 7, stk. 3, og artikel 8, stk. 3, i direktiv 2002/87/EF.

Artikel 2

Væsentlige koncerninterne transaktioner

1. Væsentlige koncerninterne transaktioner kan omfatte følgende transaktioner inden for et finansielt konglomerat:

- a) investeringer og koncernmellemlæggelser, herunder fast ejendom, obligationer, egenkapital, lån, hybride og efterstillede instrumenter, strukturerede kreditobligationer, ordninger med henblik på central forvaltning af aktiver eller kontantbeløb eller på omkostningsdeling, pensionsordninger, levering af ledelses-, back office- eller andre serviceydelser, udbytte, rentebetaling og andre tilgodehavender
- b) garantier, forpligtelser, kredittilsagn og andre ikke-balanceførte transaktioner

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1093/2010 af 24. november 2010 om oprettelse af en europæisk tilsynsmyndighed (Den Europæiske Banktilsynsmyndighed), om ændring af afgørelse nr. 716/2009/EF og om ophævelse af Kommissionens afgørelse 2009/78/EF (EUT L 331 af 15.12.2010, s. 12).

⁽²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1094/2010 af 24. november 2010 om oprettelse af en europæisk tilsynsmyndighed (Den Europæiske Tilsynsmyndighed for Forsikrings- og Arbejdsmarkedspensionsordninger), om ændring af afgørelse nr. 716/2009/EF og om ophævelse af Kommissionens afgørelse 2009/79/EF (EUT L 331 af 15.12.2010, s. 48).

⁽³⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1095/2010 af 24. november 2010 om oprettelse af en europæisk tilsynsmyndighed (Den Europæiske Værdipapir- og Markedstilsynsmyndighed), om ændring af afgørelse nr. 716/2009/EF og om ophævelse af Kommissionens afgørelse 2009/77/EF (EUT L 331 af 15.12.2010, s. 84).

- c) derivattransaktioner
- d) køb, salg eller leasing af aktiver og passiver
- e) koncerninterne gebyrer i forbindelse med distributionsaftaler
- f) transaktioner med henblik på at forskyde risikoeksponeringer mellem enheder i det finansielle konglomerat, herunder transaktioner med SPV'er eller accessoriske enheder
- g) forsikrings-, genforsikrings- og retrocessionsforretninger
- h) transaktioner, som består af adskillige indbyrdes forbundne transaktioner, hvor aktiver eller passiver overføres til enheder uden for det finansielle konglomerat, men hvor risikoeksponeringen i sidste ende føres tilbage til det finansielle konglomerat.

2. Koordinatoren og de andre relevante kompetente myndigheder skal i forbindelse med regulerede enheder og blandede finansielle holdingselskaber ved identifikation af typer af væsentlige koncerninterne transaktioner, definition af passende tærskler, perioder for indberetning og overvågning af væsentlige koncerninterne transaktioner navnlig tage hensyn til:

- a) det finansielle konglomerats specifikke opbygning, de koncerninterne transaktioners kompleksitet, modpartens specifikke geografiske beliggenhed og spørgsmålet om, hvorvidt modparten er en reguleret enhed
- b) eventuelle afsmittende virkninger inden for det finansielle konglomerat
- c) eventuel omgåelse af sektorregler
- d) eventuelle interessekonflikter
- e) modpartens solvens og likviditet
- f) transaktioner mellem enheder, der tilhører forskellige sektorer i et finansielt konglomerat, hvis ikke allerede indberettet på sektorniveau
- g) transaktioner inden for en finansiell sektor, som ikke allerede er indberettet i overensstemmelse med sektorreglerne.

3. Koordinatoren og de andre relevante kompetente myndigheder vedtager i fællesskab, hvilken form og hvilket indhold indberetningen af væsentlige koncerninterne transaktioner skal have, herunder sprog, indberetningsdatoer og kommunikationskanaler.

4. Koordinatoren og de andre relevante kompetente myndigheder skal som minimum kræve, at regulerede enheder eller blandede finansielle holdingselskaber indberetter følgende:

- a) datoerne for og størrelsen af de væsentlige transaktioner, navnene og selskabsnumrene eller andre identifikationsnumre for de relevante gruppeenheder og modparter, herunder eventuelt LEI-koden (Legal Entity Identifier)
- b) en kort beskrivelse af de væsentlige koncerninterne transaktioner i overensstemmelse med de typer transaktioner, der er fastsat i stk. 1
- c) det samlede omfang af alle væsentlige koncerninterne transaktioner i et specifikt finansielt konglomerat inden for en given indberetningsperiode
- d) oplysninger om, hvordan interessekonflikter og risici for afsmitning i det finansielle konglomerat i forbindelse med væsentlige koncerninterne transaktioner tackles, under hensyntagen til det finansielle konglomerats strategi for kombination af aktiviteter inden for banksektoren, forsikringssektoren eller investeringsservicesektoren, eller en sektorrelateret vurdering af egne risici under hensyntagen til, hvordan interessekonflikter og risici for afsmitning i forbindelse med væsentlige koncerninterne transaktioner tackles.

5. Transaktioner, der gennemføres som led i en enkelt økonomisk transaktion, aggregeres med henblik på beregning af tærsklerne i henhold til artikel 8, stk. 2, i direktiv 2002/87/EF.

Artikel 3

Væsentlig risikokoncentration

1. I forbindelse med regulerede enheder og blandede finansielle holdingselskaber anses en væsentlig risikokoncentration for at opstå som følge af risikoeksponeringer mod modparter, som ikke er en del af det finansielle konglomerat, hvis disse risikoeksponeringer:

- a) er direkte eller indirekte
- b) er balanceførte og ikke-balanceførte poster

c) vedrører regulerede og ikke-regulerede enheder, den samme eller forskellige finansielle sektorer i et finansielt konglomerat

d) består af en kombination af eller interaktion mellem de eksponeringer, der er omhandlet i litra a), b) eller c).

2. En modpartsrisiko eller kreditrisiko anses navnlig for at omfatte risici i forbindelse med indbyrdes forbundne modparter i grupper, som ikke udgør en del af det finansielle konglomerat, herunder en akkumulering af eksponeringer mod disse modparter.

3. Koordinatoren og de andre relevante kompetente myndigheder skal i forbindelse med regulerede enheder og blandede finansielle holdingselskaber ved identifikation af typer af væsentlige risikokoncentrationer, definition af passende tærskler, perioder for indberetning og overvågning af væsentlige risikotransaktioner navnlig tage hensyn til:

a) solvens- og likviditetssituationen i det finansielle konglomerat og i de enkelte enheder i det finansielle konglomerat

b) det finansielle konglomerats størrelse, kompleksitet og specifikke opbygning, herunder tilstedeværelsen af SPV'er, accessoriske enheder, tredjelandsenheder

c) det finansielle konglomerats specifikke risikostyring og ledelsessystemets karakteristika

d) diversificeringen af det finansielle konglomerats eksponeringer og af dets investeringsportefølje

e) diversificeringen af det finansielle konglomerats finansielle aktiviteter i forhold til geografiske områder og forretningsområder

f) forholdet, sammenhængen og interaktionen mellem risikofaktorer i alle enhederne i det finansielle konglomerat

g) eventuelle afsmittende virkninger inden for det finansielle konglomerat

h) eventuel omgåelse af sektorregler

i) eventuelle interessekonflikter

j) risicienes niveau eller omfang

k) eventuel akkumulering af og interaktion mellem eksponeringer, som enheder, der tilhører forskellige finansielle sektorer i et finansielt konglomerat, har påtaget sig, hvis ikke allerede indberettet på sektorniveau

l) eksponeringer inden for en finansiell sektor i det finansielle konglomerat, som ikke indberettes i henhold til sektorreglerne.

4. Koordinatoren og de andre relevante kompetente myndigheder vedtager i fællesskab, hvilken form og hvilket indhold indberetningen af væsentlige risikokoncentrationer skal have, herunder sprog, indberetningsdatoer og kommunikationskanaler.

5. Koordinatoren og de andre relevante kompetente myndigheder skal som minimum kræve, at regulerede enheder eller blandede finansielle holdingselskaber indberetter følgende:

a) en beskrivelse af den væsentlige risikokoncentration i overensstemmelse med de typer risici, der er fastsat i stk. 1

b) fordelingen af den væsentlige risikokoncentration på modparter og grupper af indbyrdes forbundne modparter, geografiske områder, økonomiske sektorer, valutaer, med angivelse af navnene, selskabsnumrene eller andre identifikationsnumre for de relevante gruppeenheder i det finansielle konglomerat og deres respektive modparter, herunder eventuelt LEI-koden (Legal Entity Identifier)

c) den enkelte væsentlige risikokoncentrations samlede størrelse ved udgangen af en specifik indberetningsperiode, værdiansat i henhold til de gældende sektorregler

d) eventuelt den væsentlige risikokoncentrations størrelse under hensyntagen til risikoreduktionsteknikker og risikovægtningsskæbningsfaktorer

e) oplysninger om, hvordan interessekonflikter og risici for afsmitning i det finansielle konglomerat i forbindelse med væsentlige risikokoncentrationer tackles, under hensyntagen til det finansielle konglomerats strategi for kombination af aktiviteter inden for banksektoren, forsikringssektoren eller investeringsservicesektoren, eller en sektorrelateret vurdering af egne risici under hensyntagen til, hvordan interessekonflikter og risici for afsmitning i forbindelse med væsentlige risikokoncentrationer tackles.

Artikel 4

Tilsynsmæssige foranstaltninger

Uanset eventuelle andre tilsynsmæssige beføjelser skal de kompetente myndigheder navnlig:

- 1) hvor det er relevant, kræve, at regulerede enheder eller blandede finansielle holdingselskaber:
 - a) gennemfører koncerninterne transaktioner i det finansielle konglomerat efter armslængdeprincippet eller underretter om koncerninterne transaktioner, som ikke gennemføres efter armslængdeprincippet
 - b) godkender koncerninterne transaktioner i det finansielle konglomerat ved specifikke interne procedurer med inddragelse af dets ledelsesorgan som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/36/EU ⁽¹⁾ eller af dets administrations-, ledelses- eller tilsynsorgan som omhandlet i artikel 40 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/138/EF ⁽²⁾
 - c) indberetter væsentlige risikokoncentrationer og væsentlige koncerninterne transaktioner oftere end krævet i henhold til artikel 7, stk. 2, og artikel 8, stk. 2, i direktiv 2002/87/EF
 - d) indfører supplerende indberetning af væsentlige risikokoncentrationer og væsentlige koncerninterne transaktioner i det finansielle konglomerat
 - e) udbygger risikostyringsprocesserne og de interne kontrolmekanismer i det finansielle konglomerat
 - f) forelægger eller forbedrer planer, som har til formål på ny at sikre opfyldelse af tilsynsmæssige krav, og fastsætter en frist for gennemførelse heraf
- 2) definere passende tærskler med henblik på at identificere og overvåge væsentlige risikokoncentrationer og væsentlige koncerninterne transaktioner.

Artikel 5

Denne forordning træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den 28. juli 2015.

På Kommissionens vegne

Jean-Claude JUNCKER

Formand

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/36/EU af 26. juni 2013 om adgang til at udøve virksomhed som kreditinstitut og om tilsyn med kreditinstitutter og investeringsselskaber, om ændring af direktiv 2002/87/EF og om ophævelse af direktiv 2006/48/EF og 2006/49/EF (EUT L 176 af 27.6.2013, s. 338).

⁽²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/138/EF af 25. november 2009 om adgang til og udøvelse af forsikrings- og genforsikringsvirksomhed (Solvens II) (EUT L 335 af 17.12.2009, s. 1).

KOMMISSIONENS GENNEMFØRELSESFORORDNING (EU) 2015/2304

af 10. december 2015

om godkendelse af et præparat af endo-1,4-beta-xylanase og endo-1,3(4)-beta-glucanase produceret af *Talaromyces versatilis* sp. nov. IMI CC 378536 og *Talaromyces versatilis* sp. nov. DSM 26702 som fodertilsætningsstof til slagtekalkuner og kalkuner opdrættet til avl (indehaver af godkendelsen er Adisseo France S.A.S.)

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1831/2003 af 22. september 2003 om fodertilsætningsstoffer ⁽¹⁾, særlig artikel 9, stk. 2, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Forordning (EF) nr. 1831/2003 indeholder bestemmelser om godkendelse af fodertilsætningsstoffer og om grundlaget og procedurerne for udstedelse af en sådan godkendelse.
- (2) I overensstemmelse med artikel 7 i forordning (EF) nr. 1831/2003 er der indgivet en ansøgning om godkendelse af et præparat af endo-1,4-beta-xylanase EC 3.2.1.8 og endo-1,3(4)-beta-glucanase EC 3.2.1.6 produceret af *Talaromyces versatilis* sp. nov. IMI CC 378536 og *Talaromyces versatilis* sp. nov. DSM 26702. Ansøgningen var vedlagt de oplysninger og dokumenter, der kræves i henhold til forordningens artikel 7, stk. 3.
- (3) Ansøgningen vedrører godkendelse af et præparat af endo-1,4-beta-xylanase EC 3.2.1.8 og endo-1,3(4)-beta-glucanase EC 3.2.1.6 produceret af *Talaromyces versatilis* IMI CC 378536 og *Talaromyces versatilis* sp. nov. DSM 26702 som fodertilsætningsstof til alle udbredte og mindre udbredte fjerkræarter bestemt til slagtning eller opdrættet til æglægning eller avl, og præparatet skal indplaceres i fodertilsætningsstofkategorien »zootekniske tilsætningsstoffer«.
- (4) Præparatet blev tilladt anvendt i ti år til slagtekyllinger, hønniker og mindre udbredte fjerkræarter bestemt til slagtning eller æglægning ved Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2015/661 ⁽²⁾.
- (5) Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (i det følgende benævnt »autoriteten«) konkluderede i sin udtalelse af 28. april 2015 ⁽³⁾, at præparatet af endo-1,4-beta-xylanase EC 3.2.1.8 og endo-1,3(4)-beta-glucanase EC 3.2.1.6 produceret af *Talaromyces versatilis* IMI CC 378536 og *Talaromyces versatilis* sp. nov. DSM 26702 under de foreslåede betingelser for anvendelse ikke har skadelige virkninger på dyrs eller menneskers sundhed eller på miljøet, og at det kan forbedre forholdet mellem foderindtag og tilvækst hos slagtekalkuner betydeligt. Denne konklusion udvides til også at omfatte kalkuner opdrættet til avl. Autoriteten mener ikke, at der er behov for særlige krav om overvågning efter markedsføringen. Den har også gennemgået den rapport om metoden til analyse af fodertilsætningsstoffet i foder, der blev forelagt af det ved forordning (EF) nr. 1831/2003 oprettede referencelaboratorium.
- (6) Vurderingen af præparatet af endo-1,4-beta-xylanase og endo-1,3(4)-beta-glucanase viser, at betingelserne for godkendelse, jf. artikel 5 i forordning (EF) nr. 1831/2003, er opfyldt. Derfor bør anvendelsen af præparatet godkendes som anført i bilaget til nærværende forordning.
- (7) Foranstaltningerne i denne forordning er i overensstemmelse med udtalelse fra Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder —

⁽¹⁾ EUT L 268 af 18.10.2003, s. 29.

⁽²⁾ Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2015/661 af 28. april 2015 om godkendelse af et præparat af endo-1,4-beta-xylanase og endo-1,3(4)-beta-glucanase produceret af *Talaromyces versatilis* sp. nov. IMI CC 378536 og *Talaromyces versatilis* sp. nov. DSM 26702, som fodertilsætningsstof til slagtekyllinger, hønniker og mindre udbredte fjerkræarter bestemt til slagtning eller æglægning (indehaver af godkendelsen er Adisseo France S.A.S.) (EUT L 110 af 29.4.2015, s. 1).

⁽³⁾ EFSA Journal 2014; 13(5):4106.

VEDTAGET DENNE FORORDNING:

Artikel 1

Det i bilaget opførte præparat, der tilhører tilsætningsstofkategorien »zootekniske tilsætningsstoffer« og den funktionelle gruppe »fordøjelighedsfremmende stoffer«, tillades anvendt som fodertilsætningsstof på de betingelser, der er fastsat i bilaget.

Artikel 2

Denne forordning træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den 10. december 2015.

På Kommissionens vegne

Jean-Claude JUNCKER

Formand

Tilsætningsstoffets identifikationsnummer	Navn på indehaveren af godkendelsen	Tilsætningsstof	Sammensætning, kemisk betegnelse, beskrivelse, analysemetode	Dyreart eller -kategori	Maksimumsalder	Minimumsindhold	Maksimumsindhold	Andre bestemmelser	Godkendelse gyldig til
						Antal enheder aktivstof/kg fuld-foder med et vandindhold på 12 %			

Zootekniske tilsætningsstoffer. Funktionel gruppe: fordøjelighedsfremmende stoffer.

4a22	Adisseo France S.A.S.	Endo-1,4-beta-xylanase EC 3.2.1.8 og endo-1,3(4)-beta-glucanase EC 3.2.1.6	<i>Tilsætningsstoffets sammensætning:</i> Præparat af endo-1,4-beta-xylanase (EC 3.2.1.8) og endo-1,3(4)-beta-glucanase (EC 3.2.1.6) produceret af <i>Talaromyces versatilis</i> sp. nov. IMI CC 378536 og <i>Talaromyces versatilis</i> sp. nov. DSM 26702 med en aktivitet på mindst: — i fast form: endo-1,4-beta-xylanase 22 000 VU/g og endo-1,3(4)-beta-glucanase 15 200 VU ⁽¹⁾/g — i flydende form: endo-1,4-beta-xylanase 5 500 VU/ml og endo-1,3(4)-beta-glucanase 3 800 VU/ml <i>Aktivstoffets karakteristika:</i> Endo-1,4-beta-xylanase (EC 3.2.1.8) og endo-1,3(4)-beta-glucanase (EC 3.2.1.6) produceret af <i>Talaromyces versatilis</i> sp. nov. IMI CC 378536 og <i>Talaromyces versatilis</i> sp. nov. DSM 26702 <i>Analysemetode ⁽²⁾</i> Kvantificering af endo-1,4-beta-xylanases aktivitet: — viskosimetrisk metode baseret på reduceret viskositet fremkaldt ved endo-1,4-beta-xylanases aktion på substratet, der indeholder xylan (hvede-arabinoxylan)	Slagtealkuner Kalkuner opdrættet til avl	—	endo-1,4-beta-xylanase 1 100 VU endo-1,3(4)-beta-glucanase 760 VU	—	1. I brugsvejledningen for tilsætningsstoffet og forblandingen angives oplagringsbetingelserne og pelleteringsstabilitet. 2. Sikkerhedsforanstaltninger: Der skal bæres åndedrætsværn, sikkerhedsbriller og handsker under håndteringen	31. december 2025
------	-----------------------	--	---	---	---	--	---	---	-------------------

Tilsætningsstoffets identifikationsnummer	Navn på indehaveren af godkendelsen	Tilsætningsstof	Sammensætning, kemisk betegnelse, beskrivelse, analysemetode	Dyreart eller -kategori	Maksimumsalder	Minimumsindhold	Maksimumsindhold	Andre bestemmelser	Godkendelse gyldig til
						Antal enheder aktivstof/kg fuldfoder med et vandindhold på 12 %			
			Kvantificering af endo-1,3(4)-beta-glucanases aktivitet: — viskosimetrisk metode baseret på reduceret viskositet fremkaldt ved endo-1,3(4)-beta-glucanases aktion på glucansubstratet byg-beta-glucan ved pH 5,5 og 30 °C						

(¹) VU (viskosimetrisk enhed) er den mængde enzym, der hydrolyserer substratet (henholdsvis byg-beta-glucan og hvede-arabinoxylan), hvorved opløsningens viskositet reduceres, så der opnås en ændring i den relative fluiditet på 1 (dimensionsløs enhed)/min ved 30 °C og pH 5,5.

(²) Nærmere oplysninger om analysemetoderne findes på referencelaboratoriets hjemmeside: <https://ec.europa.eu/jrc/en/eurl/feed-additives/evaluation-reports>.

KOMMISSIONENS GENNEMFØRELSESFORORDNING (EU) 2015/2305

af 10. december 2015

om godkendelse af et præparat af endo-1,4-beta-glucanase (EC 3.2.1.4) produceret af *Trichoderma citrinoviride* Bisset (IM SD142) som fodertilsætningsstof til slagtekyllinger, mindre udbredte fjerkræarter bestemt til slagtning og fravænnede smågrise og om ændring af forordning (EF) nr. 2148/2004 og (EF) nr. 1520/2007 (indehaver af godkendelsen er Huvepharma NV)

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,

under henvisning til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1831/2003 af 22. september 2003 om fodertilsætningsstoffer ⁽¹⁾, særlig artikel 9, stk. 2, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Forordning (EF) nr. 1831/2003 indeholder bestemmelser om godkendelse af fodertilsætningsstoffer og om grundlaget og procedurerne for udstedelse af en sådan godkendelse. Forordningens artikel 10 indeholder bestemmelser om en ny vurdering af tilsætningsstoffer, der er godkendt i henhold til Rådets direktiv 70/524/EØF ⁽²⁾.
- (2) Præparatet af endo-1,4-beta-glucanase (EC 3.2.1.4) produceret af *Trichoderma citrinoviride* Bisset (IM SD142) (tidligere *Trichoderma longibrachiatum*), i det følgende benævnt »det i bilaget opførte præparat«, blev i overensstemmelse med direktiv 70/524/EØF godkendt uden tidsbegrænsning som fodertilsætningsstof til slagtekyllinger ved Kommissionens forordning (EF) nr. 2148/2004 ⁽³⁾ og til fravænnede smågrise ved Kommissionens forordning (EF) nr. 1520/2007 ⁽⁴⁾. Præparatet blev derpå opført i registret over fodertilsætningsstoffer som et eksisterende produkt, jf. artikel 10, stk. 1, i forordning (EF) nr. 1831/2003.
- (3) I overensstemmelse med artikel 10, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1831/2003, sammenholdt med samme forordnings artikel 7, blev der indgivet en ansøgning om en ny vurdering af præparatet af endo-1,4-beta-glucanase (EC 3.2.1.4) produceret af *Trichoderma citrinoviride* Bisset (IM SD142) (tidligere *Trichoderma longibrachiatum*) som fodertilsætningsstof til slagtekyllinger, mindre udbredte fjerkræarter bestemt til slagtning og fravænnede smågrise. Ansøgeren anmodede om, at tilsætningsstoffet klassificeres i tilsætningsstofkategorien »zootekniske tilsætningsstoffer«. Ansøgningen var vedlagt de oplysninger og dokumenter, der kræves i henhold til artikel 7, stk. 3, i forordning (EF) nr. 1831/2003.
- (4) Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet (i det følgende benævnt »autoriteten«) konkluderede i sine udtalelser af 17. april 2013 ⁽⁵⁾ og 10. marts 2015 ⁽⁶⁾, at præparatet af endo-1,4-beta-glucanase (EC 3.2.1.4) produceret af *Trichoderma citrinoviride* Bisset (IM SD142) (tidligere *Trichoderma longibrachiatum*) på de foreslåede betingelser for anvendelse ikke har skadelig virkning på dyrs eller menneskers sundhed eller på miljøet. Autoriteten konkluderede også, at anvendelsen af præparatet er potentielt effektiv i slagtekyllinger og fravænnede smågrise. Autoriteten vurderede yderligere, at konklusionerne om effektiviteten kan udvides til også at omfatte mindre udbredte fjerkræarter bestemt til slagtning. Den mener ikke, at der er behov for særlige krav om overvågning efter markedsføringen. Den har også gennemgået den rapport om metoden til analyse af fodertilsætningsstoffet i foder, der blev forelagt af det ved forordning (EF) nr. 1831/2003 oprettede referencelaboratorium.
- (5) Vurderingen af præparatet af endo-1,4-beta-glucanase (EC 3.2.1.4) produceret af *Trichoderma citrinoviride* Bisset (IM SD142) (tidligere *Trichoderma longibrachiatum*) viser, at betingelserne for godkendelse, jf. artikel 5 i forordning (EF) nr. 1831/2003, er opfyldt. Derfor bør anvendelsen af præparatet godkendes som anført i bilaget til nærværende forordning.
- (6) Forordning (EF) nr. 2148/2004 og (EF) nr. 1520/2007 bør derfor ændres.

⁽¹⁾ EUT L 268 af 18.10.2003, s. 29.⁽²⁾ Rådets direktiv 70/524/EØF af 23. november 1970 om tilsætningsstoffer til foderstoffer (EFT L 270 af 14.12.1970, s. 1).⁽³⁾ Kommissionens forordning (EF) nr. 2148/2004 af 16. december 2004 om henholdsvis permanent og foreløbig godkendelse af visse tilsætningsstoffer og tilladelse til nye anvendelser af et allerede godkendt tilsætningsstof til foderstoffer (EUT L 370 af 17.12.2004, s. 24).⁽⁴⁾ Kommissionens forordning (EF) nr. 1520/2007 af 19. december 2007 om permanent godkendelse af visse fodertilsætningsstoffer (EUT L 335 af 20.12.2007, s. 17).⁽⁵⁾ EFSA Journal 2013; 11(7):3207.⁽⁶⁾ EFSA Journal 2015; 13(3):4054.

- (7) Da der ikke er sikkerhedshensyn, som kræver øjeblikkelig anvendelse af ændringerne af betingelserne for godkendelsen, bør der indrømmes en overgangsperiode, så berørte parter kan forberede sig på at opfylde de nye krav i godkendelsen.
- (8) Foranstaltningerne i denne forordning er i overensstemmelse med udtalelse fra Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder —

VEDTAGET DENNE FORORDNING:

Artikel 1

Godkendelse

Det i bilaget opførte præparat, der tilhører fodertilsætningsstofkategorien »zootekniske tilsætningsstoffer« og den funktionelle gruppe »fordøjelighedsfremmende stoffer«, godkendes som fodertilsætningsstof på de betingelser, der er fastsat i bilaget.

Artikel 2

Ændring af forordning (EF) nr. 2148/2004

I bilag IV til forordning (EF) nr. 2148/2004 udgår oplysningerne om E 1616 (endo-1,4-beta-glucanase).

Artikel 3

Ændring af forordning (EF) nr. 1520/2007

I forordning (EF) nr. 1520/2007 foretages følgende ændringer:

- 1) Artikel 5 udgår.
- 2) Bilag V udgår.

Artikel 4

Overgangsforanstaltninger

Det i bilaget opførte præparat samt foder, der indeholder dette præparat, og som er produceret og mærket før den 30. juni 2016 i overensstemmelse med de regler, der finder anvendelse før den 31. december 2015, kan fortsat markedsføres og anvendes, indtil de eksisterende lagre er opbrugt.

Artikel 5

Ikrafttræden

Denne forordning træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den 10. december 2015.

På Kommissionens vegne
Jean-Claude JUNCKER
Formand

Tilsætningsstoffs identifikationsnummer	Navn på indehaveren af godkendelsen	Tilsætningsstof	Sammensætning, kemisk betegnelse, beskrivelse, analysemetode	Dyreart eller -kategori	Maksimumsalder	Minimumsindhold	Maksimumsindhold	Andre bestemmelser	Godkendelse gyldig til
						Antal enheder aktivstof/kg fuldfoder med et vandindhold på 12 %			

Zootekniske tilsætningsstoffer. Funktionel gruppe: fordøjelighedsfremmende stoffer

4a1616	Huvepharma NV	Endo-1,4-beta-glucanase EC 3.2.1.4	<i>Tilsætningsstoffets sammensætning</i> Præparat af endo-1,4-beta-glucanase (EC 3.2.1.4) produceret af <i>Trichoderma citrinoviride</i> Bisset (IM SD142) med en aktivitet på mindst 2 000 CU ⁽¹⁾ /g (fast og flydende form)	Slagtekyllinger og mindre udbredte fjerkræarter, der opdrættes til slagtning	—	500 CU	—	1. I brugsvejledningen for tilsætningsstoffet og forblendingen angives oplagrbetingelserne og pelleteringsstabilitet 2. Sikkerhedsforanstaltninger: Der skal bæres åndedrætsværn, sikkerhedsbriller og handsker under håndteringen 3. Til fravænnede smågrise på op til ca. 35 kg	31. december 2025
			<i>Aktivstoffets karakteristika</i> Endo-1,4-beta-glucanase (EC 3.2.1.4) produceret af <i>Trichoderma citrinoviride</i> Bisset (IM SD142) <i>Analysemetode</i> ⁽²⁾ Til bestemmelse af endo-1,4-beta-glucanase i fodertilsætningsstof, forblandinger og foderstoffer: — kolorimetri baseret på kvantificering af vandopløselige, farvede fragmenter (azurin) fremkommet ved endo-1,4-beta-glucanases aktion på cellulose tværbundet med azurin	Fravænnede smågrise		350 CU			

⁽¹⁾ 1 CU er den mængde enzym, der frigiver 0,128 mikromol reducerende sukker (glucoseækvivalenter) fra byg-beta-glucan pr. minut ved pH 4,5 og 30 °C.

⁽²⁾ Nærmere oplysninger om analysemetoderne findes på referencelaboratoriets hjemmeside: <https://ec.europa.eu/jrc/en/eurl/feed-additives/evaluation-reports>.

KOMMISSIONENS GENNEMFØRELSESFORORDNING (EU) 2015/2306**af 10. december 2015****om godkendelse af L-cysteinhydrochloridmonohydrat som fodertilsætningsstof til katte og hunde****(EØS-relevant tekst)**

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,

under henvisning til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1831/2003 af 22. september 2003 om fodertilsætningsstoffer ⁽¹⁾, særlig artikel 9, stk. 2, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Forordning (EF) nr. 1831/2003 indeholder bestemmelser om godkendelse af fodertilsætningsstoffer og om grundlaget og procedurerne for udstedelse af en sådan godkendelse. Forordningens artikel 10 indeholder bestemmelser om en ny vurdering af tilsætningsstoffer, der er godkendt i henhold til Rådets direktiv 70/524/EØF ⁽²⁾.
- (2) L-cysteinhydrochloridmonohydrat blev i overensstemmelse med direktiv 70/524/EØF godkendt uden tidsbegrænsning som tilsætningsstof til foder til alle dyrearter. Dette tilsætningsstof blev derpå opført i registret over fodertilsætningsstoffer som et eksisterende produkt, jf. artikel 10, stk. 1, i forordning (EF) nr. 1831/2003.
- (3) I overensstemmelse med artikel 10, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1831/2003, sammenholdt med samme forordnings artikel 7, blev der indgivet en ansøgning om en ny vurdering af L-cysteinhydrochloridmonohydrat som fodertilsætningsstof til katte og hunde. Ansøgeren har anmodet om, at tilsætningsstoffet klassificeres i tilsætningsstoffekategorien »sensoriske tilsætningsstoffer«. Ansøgningen var vedlagt de oplysninger og dokumenter, der kræves i henhold til artikel 7, stk. 3, i forordning (EF) nr. 1831/2003.
- (4) Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (i det følgende benævnt »autoriteten«) konkluderede i sin udtalelse af 10. oktober 2013 ⁽³⁾, at L-cysteinhydrochloridmonohydrat under de foreslåede anvendelsesbetingelser i foder ikke har skadelige virkninger på dyrs eller menneskers sundhed eller på miljøet. Autoriteten anførte endvidere, at L-cystin og L-cysteinhydrochlorid er smagsstoffer, som er tilladt i fødevarer, og hvis virkning er godtgjort, selv om det ikke står klart, om L-cysteinhydrochloridmonohydrat bruges som aroma i foder til kæledyr på samme måde som i fødevarer. I betragtning af den dokumentation, der er fremlagt af ansøgeren, konkluderede autoriteten også, at virkningen af L-cysteinhydrochloridmonohydrat, for så vidt angår den endelige koncentration i foder, ikke kan vurderes. Autoriteten anførte imidlertid også, at dette tilsætningsstof er tilladt i fødevarer, og hvor funktionen i foder stort set er den samme som i fødevarer, er der ikke behov for yderligere dokumentation for virkningen. I betragtning af yderligere dokumentation, som er fremlagt af ansøgeren, konkluderede Kommissionen, at selv om L-cysteinhydrochloridmonohydrat relaterer til en anden kemisk struktur end L-cystin og L-cysteinhydrochlorid, ændrer det, at tilsætningsstoffet er et monohydrat, ikke dets virkning. Kommissionen konkluderede også, at anvendelsesniveauet for dette tilsætningsstof er højere end det normale og maksimale anvendelsesniveau for fødevarer i forskellige typer produkter, og derfor er der tilstrækkelig dokumentation for virkningen af dette stof.
- (5) Autoriteten konkluderede, at der ikke ville opstå sikkerhedsmæssige problemer for brugerne, forudsat at der træffes passende beskyttelsesforanstaltninger. Autoriteten mener ikke, at der er behov for særlige krav om overvågning efter markedsføringen. Den har også gennemgået den rapport om metoden til analyse af fodertilsætningsstoffer i foder, der blev forelagt af det ved forordning (EF) nr. 1831/2003 oprettede referencelaboratorium.
- (6) Vurderingen af L-cysteinhydrochloridmonohydrat viser, at betingelserne for godkendelse, jf. artikel 5 i forordning (EF) nr. 1831/2003, er opfyldt. Derfor bør anvendelsen af L-cysteinhydrochloridmonohydrat godkendes som anført i bilaget til nærværende forordning.
- (7) Da der ikke er sikkerhedshensyn, som kræver øjeblikkelig anvendelse af ændringerne af betingelserne for godkendelsen af L-cysteinhydrochloridmonohydrat, bør der indrømmes en overgangsperiode, så berørte parter kan forberede sig på at opfylde de nye krav i godkendelsen.

⁽¹⁾ EUT L 268 af 18.10.2003, s. 29.⁽²⁾ Rådets direktiv 70/524/EØF af 23. november 1970 om tilsætningsstoffer til foderstoffer (EUT L 270 af 14.12.1970, s. 1).⁽³⁾ EFSA Journal 2013;11(10):3437.

- (8) Foranstaltningerne i denne forordning er i overensstemmelse med udtalelse fra Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder —

VEDTAGET DENNE FORORDNING:

Artikel 1

Godkendelse

Det i bilaget opførte stof, der tilhører tilsætningsstofkategorien »sensoriske tilsætningsstoffer« og den funktionelle gruppe »aromastoffer«, tillades anvendt som fodertilsætningsstof på de betingelser, der er fastsat i bilaget.

Artikel 2

Overgangsforanstaltninger

1. Det i bilaget opførte stof og forblandinger, der indeholder dette stof, som er produceret og mærket før den 30. juni 2016 i overensstemmelse med de regler, der finder anvendelse før den 31. december 2015, kan fortsat markedsføres og anvendes, indtil de eksisterende lagre er opbrugt.
2. Foderblandinger og fodermidler, der indeholder de i bilaget nævnte stoffer, og som er produceret og mærket før den 31. december 2017 i overensstemmelse med de regler, der finder anvendelse før den 31. december 2015, kan fortsat markedsføres og anvendes, indtil de eksisterende lagre er opbrugt.

Artikel 3

Ikrafttræden

Denne forordning træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den 10. december 2015.

På Kommissionens vegne
Jean-Claude JUNCKER
Formand

Tilsætningsstoffets identifikationsnummer	Navn på indehaveren af godkendelsen	Tilsætningsstof	Sammensætning, kemisk betegnelse, beskrivelse, analysemetode	Dyreart eller -kategori	Maksimumsalder	Minimumsindhold	Maksimumsindhold	Andre bestemmelser	Godkendelse gyldig til
						mg aktivstof/kg fuldfoder med et vandindhold på 12 %			
Kategori: sensoriske tilsætningsstoffer Funktionel gruppe: aromastoffer									
2b920	—	L-cysteinhydrochloridmonohydrat	<i>Tilsætningsstoffets sammensætning</i> L-cysteinhydrochloridmonohydrat <i>Aktivstoffets karakteristika</i> L-cysteinhydrochloridmonohydrat C₃H₇NO₂S·HClH₂O CAS-nr.: 7048-04-6 L-cysteinhydrochloridmonohydrat, fast form, fremstillet ved hydrolyse af keratin fra fjerkræfjer. Renhed: min. 98,5 % indhold <i>Analysemetode ⁽¹⁾</i> til kvantificering af L-cysteinhydrochloridmonohydrat i fodertilsætningsstoffet: titrimetri, Den Europæiske Farmakopé (Ph. Eur. 6.0, metode 01/2008:0895). til kvantificering af Cyst(e)in (herunder L-cysteinhydrochloridmonohydrat) i forblandinger og foderstoffer: ionbyttekromatografimetode med postkolonnederivatisering og fotometrisk detektion: Kommissionens forordning (EF) nr. 152/2009 ⁽²⁾ (bilag III, del F).	Katte og hunde	—	—	—	1. I brugsvejledningen for tilsætningsstoffet og forblandingen angives: — opbevaringsbetingelser — suppling med L-cysteinhydrochloridmonohydrat afhænger af katte og hundes behov for svovlholdige aminosyrer og indholdet af andre svovlholdige aminosyrer i rationen. 2. Sikkerhedsforanstaltninger: Der skal anvendes ånde- drætsværn, sikkerhedsbriller og handsker under håndteringen.	31. december 2025

⁽¹⁾ Nærmere oplysninger om analysemetoderne findes på referencelaboratoriets hjemmeside: <https://ec.europa.eu/jrc/en/eurl/feed-additives/evaluation-reports>.

⁽²⁾ Kommissionens forordning (EF) nr. 152/2009 af 27. januar 2009 om prøveudtagnings- og analysemetoder til offentlig kontrol af foder (EUT L 54 af 26.2.2009, s. 1).

KOMMISSIONENS GENNEMFØRELSESFORORDNING (EU) 2015/2307**af 10. december 2015****om godkendelse af menadionnatriumbisulfit og menadionnicotinamidbisulfit som fodertilsætningsstof til alle dyrearter****(EØS-relevant tekst)**

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,

under henvisning til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1831/2003 af 22. september 2003 om fodertilsætningsstoffer ⁽¹⁾, særlig artikel 9, stk. 2, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Forordning (EF) nr. 1831/2003 indeholder bestemmelser om godkendelse af fodertilsætningsstoffer og om grundlaget og procedurerne for udstedelse af en sådan godkendelse. Forordningens artikel 10 indeholder bestemmelser om en ny vurdering af tilsætningsstoffer, der er godkendt i henhold til Rådets direktiv 70/524/EØF ⁽²⁾.
- (2) Vitamin K blev i overensstemmelse med direktiv 70/524/EØF godkendt uden tidsbegrænsning som tilsætningsstof til foder til alle dyrearter. Dette tilsætningsstof blev derpå opført i registret over fodertilsætningsstoffer som et eksisterende produkt, jf. artikel 10, stk. 1, i forordning (EF) nr. 1831/2003.
- (3) I henhold til artikel 10, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1831/2003, sammenholdt med forordningens artikel 7, er der indgivet en ansøgning om en ny vurdering af vitamin K₃ i form af menadionnatriumbisulfit og menadionnicotinamidbisulfit som fodertilsætningsstoffer til alle dyrearter. Ansøgeren har anmodet om, at disse tilsætningsstoffer klassificeres i tilsætningsstofkategorien »tilsætningsstoffer med ernæringsmæssige egenskaber«. Ansøgningen var vedlagt de oplysninger og dokumenter, der kræves i henhold til artikel 7, stk. 3, i forordning (EF) nr. 1831/2003.
- (4) Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (i det følgende benævnt »autoriteten«) konkluderede i sin udtalelse af 16. januar 2014 ⁽³⁾, at menadionnatriumbisulfit og menadionnicotinamidbisulfit under de foreslåede anvendelsesbetingelser i foder ikke har skadelige virkninger på dyrs eller menneskers sundhed eller på miljøet.
- (5) Autoriteten konkluderede også, at menadionnatriumbisulfit og menadionnicotinamidbisulfit er effektive kilder til vitamin K, og at der ikke ville opstå sikkerhedsmæssige problemer for brugerne, hvis der træffes passende beskyttelsesforanstaltninger. Autoriteten mener ikke, at der er behov for særlige krav om overvågning efter markedsføringen. Den har også gennemgået den rapport om metoden til analyse af fodertilsætningsstoffet i foder, der blev forelagt af det ved forordning (EF) nr. 1831/2003 oprettede referencelaboratorium.
- (6) Vurderingen af menadionnatriumbisulfit og menadionnicotinamidbisulfit viser, at betingelserne for godkendelse, jf. artikel 5 i forordning (EF) nr. 1831/2003, er opfyldt. Derfor bør anvendelsen af menadionnatriumbisulfit og menadionnicotinamidbisulfit godkendes som anført i bilaget til nærværende forordning.
- (7) Selv om ansøgeren trak sin ansøgning om anvendelse af menadionnatriumbisulfit i drikkevand tilbage, kan dette tilsætningsstof anvendes i foderblandinger, der efterfølgende administreres gennem vand.
- (8) Da der ikke er sikkerhedsmæssige forhold, der nødvendiggør øjeblikkelig gennemførelse af ændringerne af godkendelsesbetingelserne for menadionnatriumbisulfit og menadionnicotinamidbisulfit, bør der indrømmes en overgangsperiode, så de berørte parter kan forberede sig på at opfylde de nye krav, godkendelsen medfører.
- (9) Foranstaltningerne i denne forordning er i overensstemmelse med udtalelse fra Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder —

⁽¹⁾ EUT L 268 af 18.10.2003, s. 29.⁽²⁾ Rådets direktiv 70/524/EØF af 23. november 1970 om tilsætningsstoffer til foderstoffer (EFT L 270 af 14.12.1970, s. 1).⁽³⁾ EFSA Journal 2014;12(1):3532.

VEDTAGET DENNE FORORDNING:

Artikel 1

Godkendelse

De i bilaget opførte stoffer, der tilhører tilsætningsstofkategorien »tilsætningsstoffer med ernæringsmæssige egenskaber« og den funktionelle gruppe »vitaminer, provitaminer og kemisk veldefinerede stoffer med tilsvarende virkning«, tillades anvendt som fodertilætningsstoffer på de betingelser, der er fastlagt i bilaget.

Artikel 2

Overgangsforanstaltninger

1. De i bilaget opførte stoffer og forblandinger, der indeholder dette stof, som er produceret og mærket før den 30. juni 2016 i overensstemmelse med de regler, der finder anvendelse før den 31. december 2015, kan fortsat markedsføres og anvendes, indtil de eksisterende lagre er opbrugt.
2. Foderblandinger og fodermidler, der indeholder dette stof, og som er produceret og mærket før den 31. december 2016 i overensstemmelse med de regler, der finder anvendelse før den 31. december 2015, kan fortsat markedsføres og anvendes, indtil de eksisterende lagre er opbrugt, hvis de er bestemt til dyr, der indgår i fødevareproduktion.
3. Foderblandinger og fodermidler, der indeholder de i bilaget opførte stoffer, og som er produceret og mærket før den 31. december 2017 i overensstemmelse med de regler, der finder anvendelse før den 31. december 2015, kan fortsat markedsføres og anvendes, indtil de eksisterende lagre er opbrugt, hvis de er bestemt til dyr, der ikke indgår i fødevareproduktion.

Artikel 3

Ikrafttræden

Denne forordning træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den 10. december 2015.

På Kommissionens vegne

Jean-Claude JUNCKER

Formand

Tilsætningsstoffets identifikationsnummer	Navn på indeholderen af godkendelsen	Tilsætningsstof	Sammensætning, kemisk betegnelse, beskrivelse, analysemetode	Dyreart eller -kategori	Maksimumsalder	Minimumsindhold	Maksimumsindhold	Andre bestemmelser	Godkendelse gyldig til
						mg aktivstof/kg fuldfoder med et vandindhold på 12 %			

Kategori: tilsætningsstoffer med ernæringsmæssige egenskaber. Funktionel gruppe: vitaminer, provitaminer og kemisk veldefinerede stoffer med tilsvarende virkning

3a710	—	»Menadionnatriumbisulfit« eller »Vitamin K ₃ «	<i>Tilsætningsstoffets sammensætning</i> Menadionnatriumbisulfit Chrom ≤ 45 mg/kg <i>Aktivstoffets karakteristika</i> Menadionnatriumbisulfit C₁₁H₉NaO₅S·3H₂O CAS-nr.: 6147-37-1 Fremstillet ved kemisk syntese Renhed: Min. 96 % menadionnatriumbisulfit, hvilket svarer til min. 50 % menadion <i>Analysemetode ⁽¹⁾</i> — Til bestemmelse af menadionnatriumbisulfit i fodertilsætningsstoffet: spektrofotometrisk metode med en synlig detektor på 635 nm (VDLUF A -Bd.III 13.7.1) — Til bestemmelse af menadionnatriumbisulfit i forblandinger og foderstoffer: normalfaset højtryksvæske-kromatografi kombineret med UV-detektor (dekret 29/04/2010, Italiens statstidende nr. 120, 25.5.2010)	Alle dyrearter	—	—	—	1. Tilsætningsstoffet anvendes i foder som forblanding. 2. I brugsvejledningen for anvendelsen af tilsætningsstoffet og forblandinger angives oplagings- og stabilitetsbetingelserne. 3. Hvis mængden af tilsætningsstoffet er mærket, gælder følgende: 1 mg vitamin K₃ = 1 mg menadion = 2 mg menadionnatriumbisulfit. 4. Der træffes passende foranstaltninger for at undgå emission af chrom i luften og forhindre eksponering ved indånding eller via huden. Hvis disse foranstaltninger ikke er teknisk mulige eller ikke er tilstrækkelige, træffes der beskyttelsesforanstaltninger i overensstemmelse med nationale bestemmelser til gennemførelse af EU-lovgivningen om sundheden og sikkerheden under arbejdet, inklusive Rådets direktiv 89/391/EØF ⁽²⁾, 89/656/EØF ⁽³⁾, 92/85/EØF ⁽⁴⁾, 98/24/EF ⁽⁵⁾ og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/37/EF ⁽⁶⁾.	31. december 2025
-------	---	---	--	----------------	---	---	---	--	-------------------

Tilsætningsstoffets identifikationsnummer	Navn på indehaveren af godkendelsen	Tilsætningsstof	Sammensætning, kemisk betegnelse, beskrivelse, analysemetode	Dyreart eller -kategori	Maksimumsalder	Minimumsindhold	Maksimumsindhold	Andre bestemmelser	Godkendelse gyldig til
						mg aktivstof/kg fuldfoder med et vandindhold på 12 %			
								5. Der skal anvendes passende sikkerhedshandsker, åndedræts- og øjenværn i henhold til Rådets direktiv 89/686/EØF (7).	
3a711	—	»Menadionnicotinamidbisulfit« eller »Vitamin K ₃ «	<i>Tilsætningsstoffets sammensætning</i> Menadionnicotinamidbisulfit Chrom ≤ 142 mg/kg <i>Aktivstoffets karakteristika</i> Menadionnicotinamidbisulfit C₁₁H₉O₅S·C₆H₇N₂O CAS-nr.: 73581-79-0 Fremstillet ved kemisk syntese Renhed: min. 96 % menadionnicotinamidbisulfit-kompleks, som svarer til min. 43,9 % menadion og min. 31,2 % nicotinamid <i>Analysemetode</i> ⁽¹⁾ — Til bestemmelse af menadionnicotinamidbisulfit i fodertilsætningsstoffet: spektrofotometrisk metode, ved hjælp af en synlig detektor ved 635 nm (VDLUFA — Bd.III 13.7.1).	Alle dyrearter	—	—	—	1. Tilsætningsstoffet anvendes i foder som forblanding. 2. I brugsvejledningen for anvendelsen af tilsætningsstoffet og forblandinger angives oplagrings- og stabilitetsbetingelserne. 3. Hvis mængden er tilsætningsstoffet er mærket, gælder følgende: 1 mg vitamin K₃ = 1 mg menadion = 2,27 mg menadionnicotinamidbisulfit. 4. Der træffes passende foranstaltninger for at undgå emission af chrom i luften og forhindre eksponering ved indånding eller via huden. Hvis disse foranstaltninger ikke er teknisk mulige eller ikke er tilstrækkelige, træffes der beskyttelsesforanstaltninger i overensstemmelse med nationale bestemmelser til gennemførelse af EU-lovgivningen om sundheden og sikkerheden under arbejdet, inklusive direktiv 89/391/EØF, 89/656/EØF, 92/85/EØF, 98/24/EF og 2004/37/EF.	31. december 2025

Tilsætningsstoffets identifikationsnummer	Navn på indehaveren af godkendelsen	Tilsætningsstof	Sammensætning, kemisk betegnelse, beskrivelse, analysemetode	Dyreart eller -kategori	Maksimumsalder	Minimumsindhold	Maksimumsindhold	Andre bestemmelser	Godkendelse gyldig til
						mg aktivstof/kg fuldfoder med et vandindhold på 12 %			
			— Til bestemmelse af menadionnicotinamidbisulfid i forblandinger og foderstoffer: normalfaset højtryksvæskerkromatografi (dekret 29/04/2010, Italiens statstidende nr. 120, 25.5.2010)					5. Der bør anvendes passende sikkerhedshandsker, åndedræts- og øjenværn i overensstemmelse med direktiv 89/686/EØF.	

(¹) Nærmere oplysninger om analysemetoderne findes på EU-referencelaboratoriets hjemmeside for fodertilsætningsstoffer: <https://ec.europa.eu/jrc/en/eurl/feed-additives/evaluation-reports>

(²) Rådets direktiv 89/391/EØF af 12. juni 1989 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet (EFT L 183 af 29.6.1989, s. 1).

(³) Rådets direktiv 89/656/EØF af 30. november 1989 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes brug af personlige værnemidler under arbejdet (EFT L 393 af 30.12.1989, s. 18).

(⁴) Rådets direktiv 92/85/EØF af 19. oktober 1992 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af sikkerheden og sundheden under arbejdet for arbejdstagere som er gravide, som lige har født, eller som ammer (EFT L 348 af 28.11.1992, s. 1).

(⁵) Rådets direktiv 98/24/EF af 7. april 1998 om beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet mod risici i forbindelse med kemiske agenser (EFT L 131 af 5.5.1998, s. 11).

(⁶) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/37/EF af 29. april 2004 om beskyttelse af arbejdstagerne mod risici for under arbejdet at være udsat for kræftfremkaldende stoffer eller mutagener (EUT L 158 af 30.4.2004, s. 50).

(⁷) Rådets direktiv 89/686/EØF af 21. december 1989 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger om personlige værnemidler (EFT L 399 af 30.12.1989, s. 18).

KOMMISSIONENS GENNEMFØRELSESFORORDNING (EU) 2015/2308**af 10. december 2015****om faste importværdier med henblik på fastsættelse af indgangsprisen for visse frugter og grøntsager**

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,

under henvisning til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 af 17. december 2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 922/72, (EØF) nr. 234/79, (EF) nr. 1037/2001 og (EF) nr. 1234/2007 ⁽¹⁾,under henvisning til Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 543/2011 af 7. juni 2011 om nærmere bestemmelser for anvendelsen af Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 for så vidt angår frugt og grøntsager og forarbejdede frugter og grøntsager ⁽²⁾, særlig artikel 136, stk. 1, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Ved gennemførelsesforordning (EU) nr. 543/2011 fastsættes der på basis af resultatet af de multilaterale handelsforhandlinger under Uruguayrunden kriterier for Kommissionens fastsættelse af faste importværdier for tredjelande for de produkter og perioder, der er anført i del A i bilag XVI til nævnte forordning.
- (2) Der beregnes hver arbejdsdag en fast importværdi i henhold til artikel 136, stk. 1, i gennemførelsesforordning (EU) nr. 543/2011 under hensyntagen til varierende daglige data. Derfor bør nærværende forordning træde i kraft på dagen for offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende* —

VEDTAGET DENNE FORORDNING:

Artikel 1

De faste importværdier som omhandlet i artikel 136 i gennemførelsesforordning (EU) nr. 543/2011 fastsættes i bilaget til nærværende forordning.

Artikel 2

Denne forordning træder i kraft på dagen for offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den 10. december 2015.

På Kommissionens vegne

For formanden

Jerzy PLEWA

Generaldirektør for landbrug og udvikling af landdistrikter

⁽¹⁾ EUT L 347 af 20.12.2013, s. 671.

⁽²⁾ EUT L 157 af 15.6.2011, s. 1.

BILAG

Faste importværdier med henblik på fastsættelse af indgangsprisen for visse frugter og grøntsager

(EUR/100 kg)		
KN-kode	Tredjelandskode ⁽¹⁾	Fast importværdi
0702 00 00	MA	94,8
	TR	83,5
	ZZ	89,2
0707 00 05	MA	90,3
	TR	152,1
	ZZ	121,2
0709 93 10	MA	61,3
	TR	151,4
	ZZ	106,4
0805 10 20	MA	71,7
	TR	62,0
	ZA	67,0
	ZW	32,0
	ZZ	58,2
0805 20 10	MA	73,5
	ZZ	73,5
0805 20 30, 0805 20 50, 0805 20 70, 0805 20 90	TR	83,1
	ZA	96,8
	ZZ	90,0
0805 50 10	TR	94,3
	ZZ	94,3
0808 10 80	AU	155,4
	CL	80,0
	NZ	213,1
	US	119,6
	ZA	187,3
	ZZ	151,1
0808 30 90	CN	58,1
	TR	130,9
	ZZ	94,5

⁽¹⁾ Landefortegnelse fastsat ved Kommissionens forordning (EU) nr. 1106/2012 af 27. november 2012 om gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 471/2009 om fællesskabsstatistikker over varehandelen med tredjelande for så vidt angår ajourføring af den statistiske lande- og områdefortegnelse (EUT L 328 af 28.11.2012, s. 7). Koden »ZZ« = »anden oprindelse«.

AFGØRELSER

RÅDETS AFGØRELSE (FUSP) 2015/2309

af 10. december 2015

om fremme af effektiv våbeneksportkontrol

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Union, særlig artikel 26, stk. 2, og artikel 31, stk. 1,

under henvisning til forslaget fra Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, og

ud fra følgende i betragtninger:

- (1) Den europæiske sikkerhedsstrategi, der blev vedtaget af stats- og regeringscheferne den 12. december 2003, opregner fem hovedudfordringer, som Unionen står over for: terrorisme, spredning af masseødelæggelsesvåben, regionale konflikter, staters sammenbrud og organiseret kriminalitet. Følgerne af den ukontrollerede trafik med konventionelle våben er af afgørende betydning for fire af disse fem udfordringer. Den nævnte strategi fremhæver vigtigheden af, at eksportkontrollen omfatter spredning af våben.
- (2) Den 5. juni 1998 vedtog Unionen en politisk bindende adfærdskodeks for våbeneksport, hvori der er fastsat fælles kriterier for reguleringen af den lovlige handel med konventionelle våben.
- (3) Det fremgår af EU-strategien for bekæmpelse af ulovlig ophobning af og handel med håndvåben og lette våben (SALW) samt ammunition hertil, som Det Europæiske Råd vedtog den 15. og 16. december 2005, at Unionen på regionalt og internationalt plan skal støtte styrkelsen af eksportkontrollen og fremme kriterierne i adfærdskodeksen for våbeneksport, bl.a. gennem bistand til ikke-EU-lande med udformning af relevant intern lovgivning og fremme af foranstaltninger for at forbedre gennemsigtighed.
- (4) Den 8. december 2008 blev adfærdskodeksen for våbeneksport erstattet af Rådets fælles holdning 2008/944/FUSP ⁽¹⁾, der er juridisk bindende og fastsætter otte kriterier, på grundlag af hvilke ansøgninger om tilladelse til eksport af konventionelle våben skal vurderes. Den omfatter også en meddelelses- og konsultationsmekanisme for afslag på ansøgninger om våbeneksport samt åbenhedsforanstaltninger såsom offentliggørelsen af en EU-årsrapport om våbeneksport. En række ikke-EU-lande har tilsluttet sig fælles holdning 2008/944/FUSP.
- (5) Det fremgår af artikel 11 i fælles holdning 2008/944/FUSP, at medlemsstaterne skal gøre alt for at tilskynde andre stater, der eksporterer militærteknologi eller -udstyr, til at anvende kriterierne i nævnte fælles holdning.
- (6) Traktaten om våbenhandel (ATT) blev vedtaget af FN's Generalforsamling den 2. april 2013 og trådte i kraft den 24. december 2014. ATT tager sigte på at styrke gennemsigtighed og ansvarlighed i våbenhandel. I lighed med fælles holdning 2008/944/FUSP fastsætter ATT en række risikovurderingskriterier, på grundlag af hvilke våbeneksport skal vurderes. Unionen støtter konkret en effektiv gennemførelse og universel anvendelse af ATT via dens særlige program vedtaget i medfør af Rådets afgørelse 2013/768/FUSP ⁽²⁾. Dette program bistår en række ikke-EU-lande med, på deres anmodning, at styrke deres kontrolsystemer til våbenoverførsel i overensstemmelse med ATT's krav.
- (7) Det er derfor vigtigt at sikre komplementaritet mellem de outreach- og bistandsaktiviteter, der er fastlagt i nærværende afgørelse, og dem, som er fastsat i afgørelse 2013/768/FUSP. Albanien, Bosnien-Hercegovina, den tidligere jugoslaviske republik Makedonien, Serbien, Montenegro, Kosovo *, Algeriet, Egypten, Libyen, Marokko, Tunesien, Armenien, Aserbajdsjan, Hviderusland, Georgien, Republikken Moldova, Ukraine, Benin, Burkina Faso,

⁽¹⁾ Rådets fælles holdning 2008/944/FUSP af 8. december 2008 om fælles regler for kontrol med eksport af militærteknologi og -udstyr (EUT L 335 af 13.12.2008, s. 99).

⁽²⁾ Rådets afgørelse 2013/768/FUSP af 16. december 2013 om EU's aktiviteter til støtte for gennemførelsen af traktaten om våbenhandel inden for rammerne af den europæiske sikkerhedsstrategi (EUT L 341 af 18.12.2013, s. 56).

* Denne betegnelse indebærer ingen stillingtagen til Kosovos status, og den er i overensstemmelse med UNSCR 1244(1999) og ICJ's udtalelse om Kosovos uafhængighedserklæring.

Kap Verde, Elfenbenskysten, Gambia, Ghana, Guinea, Guinea-Bissau, Liberia, Mali, Niger, Nigeria, Senegal, Sierra Leone, Togo, Mauretanien, Cameroun, Tchad og Kina er blevet identificeret som modtagere i medfør af nærværende afgørelse. Hvor det er relevant, bør modtagere, der er identificeret i nærværende afgørelse, og som ikke har taget nogen skridt hen imod undertegnelse og tiltrædelse af ATT, tilskyndes til at gøre dette via aktiviteter, der gennemføres i medfør af nærværende afgørelse. Hvor det er relevant bør modtagere, som kun har undertegnet ATT, men ikke har ratificeret den, på samme måde tilskyndes til at ratificere den. Hvis gennemført med succes vil nærværende afgørelse derfor også kunne fungere som et middel til øget ATT-relateret bistand i henhold til afgørelse 2013/768/FUSP.

- (8) EU-aktiviteterne med henblik på fremme af effektiv og gennemsigtig våbeneksportkontrol har udviklet sig siden 2008 i henhold til Rådets fælles aktion 2008/230/FUSP ⁽¹⁾ og Rådets afgørelse 2009/1012/FUSP ⁽²⁾ og 2012/711/FUSP ⁽³⁾. Disse aktiviteter har navnlig støttet yderligere regionalt samarbejde, øget gennemsigthed og større ansvar i overensstemmelse med principperne i fælles holdning 2008/944/FUSP og de deri fastlagte risikovurderingskriterier. De pågældende aktiviteter har traditionelt været rettet mod tredjelande i Unionens østlige og sydlige naboregioner.
- (9) I de senere år har Unionen også ydet bistand til at forbedre eksportkontrollen af produkter med dobbelt anvendelse i ikke-EU-lande som led i projekter, der er blevet iværksat ved hjælp af andre EU-finansieringsinstrumenter end budgettet for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (FUSP). Disse bestræbelser er blevet yderligere fremmet inden for rammerne af initiativet vedrørende ekspertisecentre. Koordinering med disse aktiviteter med relevans for eksportkontrol med produkter med dobbelt anvendelse bør sikres.
- (10) Rådet har overladt den tekniske gennemførelse af afgørelse 2009/1012/FUSP og 2012/711/FUSP til den tyske styrelse for økonomiske anliggender og eksportkontrol («BAFA»). Den har med succes gennemført alle aktiviteter i disse afgørelser. BAFA er også det implementerende organ for projekter, der støtter en effektiv gennemførelse af traktaten om våbenhandel i medfør af afgørelse 2013/768/FUSP. På baggrund heraf er valget af BAFA som det implementerende organ for EU-aktiviteter i medfør af nærværende afgørelse berettiget som følge af dens dokumenterede erfaring, kvalifikationer og nødvendige ekspertise inden for en lang række relevante EU-eksportkontrolaktiviteter i forbindelse med våbeneksportkontrol. Valget af BAFA vil lette identifikation af synergi mellem ATT's outreachprogram og de aktiviteter, der er planlagt i medfør af nærværende afgørelse —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

1. Med henblik på at fremme fred og sikkerhed og i overensstemmelse med den europæiske sikkerhedsstrategi forfølger Unionen følgende mål:

- a) at fremme effektiv kontrol med ikke-EU-landes våbeneksport i overensstemmelse med principperne fastlagt i fælles holdning 2008/944/FUSP og i traktaten om våbenhandel og om relevant søge komplementaritet og synergi med Unionens bistandsprojekter inden for eksportkontrol af produkter med dobbelt anvendelse
- b) at støtte ikke-EU-landes bestræbelser på internt og regionalt plan for at gøre handelen med konventionelle våben mere ansvarlig og gennemsigtig.

2. Unionen forfølger de i stk. 1 omhandlede mål gennem følgende projektaktiviteter:

- a) yderligere at fremme, blandt ikke-EU-lande, de kriterier og principper, der er fastsat i fælles holdning 2008/944/FUSP og traktaten om våbenhandel, på grundlag af de resultater, der er opnået ved gennemførelsen af afgørelse 2012/711/FUSP og 2009/1012/FUSP og fælles aktion 2008/230/FUSP
- b) om nødvendigt at bistå ikke-EU-landes med at udarbejde, ajourføre og gennemføre relevante lovgivningsmæssige og administrative foranstaltninger, der har til formål at oprette et effektivt system til kontrol med eksport af konventionelle våben

⁽¹⁾ Rådets fælles aktion 2008/230/FUSP af 17. marts 2008 om støtte til EU's aktiviteter til fremme af kontrollen med våbeneksport og principperne og kriterierne i EU's adfærdskodeks for våbeneksport blandt tredjelande (EUT L 75 af 18.3.2008, s. 81).

⁽²⁾ Rådets afgørelse 2009/1012/FUSP af 22. december 2009 om støtte til EU's aktiviteter til fremme af kontrollen med våbeneksport og principperne og kriterierne i fælles holdning 2008/944/FUSP blandt tredjelande (EUT L 348 af 29.12.2009, s. 16).

⁽³⁾ Rådets afgørelse 2012/711/FUSP af 19. november 2012 om støtte til Unionens aktiviteter til fremme blandt tredjelande af kontrollen med våbeneksport og principperne og kriterierne i fælles holdning 2008/944/FUSP (EUT L 321 af 20.11.2012, s. 62).

- c) at bistå modtagere med uddannelse af embedsmænd, der beskæftiger sig med eksporttilladelser og retshåndhævelse, for at sikre passende gennemførelse og håndhævelse af våbeneksportkontrollen
- d) at fremme gennemsigtighed og ansvarlighed i international våbenhandel, herunder gennem støtte til nationale og regionale foranstaltninger, der fremmer gennemsigtighed og passende undersøgelser i forbindelse med eksporten af konventionelle våben
- e) at tilskynde de modtagere, som ikke har taget nogen skridt hen imod undertegnelse og tiltrædelse af ATT, til at tilslutte sig ATT og tilskynde signatarstater til at ratificere den
- f) at fremme yderligere overvejelser om risikoen for omdirigering af våben og imødegåelse af omdirigering af våben set ud fra både et import- og et eksportperspektiv.

En detaljeret beskrivelse af de projektaktiviteter, der er omhandlet i dette stykke, findes i bilaget.

Artikel 2

- 1. Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik (»den højtstående repræsentant«) er ansvarlig for gennemførelsen af denne afgørelse.
- 2. Den tekniske gennemførelse af de projektaktiviteter, der er nævnt i artikel 1, stk. 2, foretages af BAFA.
- 3. BAFA udfører sine opgaver under den højtstående repræsentants ansvar. Med henblik herpå indgår den højtstående repræsentant de nødvendige aftaler med BAFA.

Artikel 3

- 1. Det finansielle referencegrundlag for gennemførelsen af de i artikel 1, stk. 2, omhandlede projektaktiviteter er på 999 000 EUR.
- 2. De udgifter, der finansieres over det i stk. 1 fastsatte beløb, forvaltes i overensstemmelse med de procedurer og regler, der gælder for Unionens budget.
- 3. Kommissionen overvåger, at det i stk. 1 omhandlede finansielle referencegrundlag forvaltes korrekt. Med henblik herpå indgår den en finansieringsaftale med BAFA. Det skal fremgå af aftalen, at BAFA sørger for, at Unionens bidrag bliver synligt i en grad, der svarer til dets størrelse.
- 4. Kommissionen bestræber sig på at indgå den i stk. 3 omhandlede finansieringsaftale snarest muligt efter denne afgørelses ikrafttræden. Den underretter Rådet om eventuelle vanskeligheder i forbindelse med denne proces og om datoen for indgåelsen af finansieringsaftalen.

Artikel 4

Den højtstående repræsentant aflægger rapport til Rådet om gennemførelsen af denne afgørelse på grundlag af regelmæssige rapporter udarbejdet af BAFA. Disse rapporter danner grundlag for Rådets evaluering. Kommissionen aflægger rapport om de finansielle aspekter af gennemførelsen af de i artikel 1, stk. 2, omhandlede projektaktiviteter.

Artikel 5

Denne afgørelse træder i kraft på dagen for vedtagelsen.

Den udløber 30 måneder efter dagen for indgåelsen af den i artikel 3, stk. 3, omhandlede finansieringsaftale eller, hvis ingen finansieringsaftale er indgået inden for den nævnte periode, seks måneder efter dagen for vedtagelsen.

Udfærdiget i Bruxelles, den 10. december 2015.

På Rådets vegne
F. BAUSCH
Formand

BILAG

PROJEKTAKTIVITETER SOM OMHANDLET I ARTIKEL 1, STK. 2

1. MÅL

Målene med denne afgørelse er at fremme bedre kontrol med våbenoverførsel og støtte bestræbelser på internt og regionalt plan for at gøre den internationale handel med konventionelle våben mere ansvarlig og gennemsigtig. Om relevant bør de omfatte fremme af principperne og kriterierne i fælles holdning 2008/944/FUSP og traktaten om våbenhandel. Disse mål bør følges for om muligt at søge at skabe komplementaritet og synergi med Unionens bistandsprojekter inden for eksportkontrol af produkter med dobbelt anvendelse.

For at opnå ovennævnte mål bør Unionen fortsat fremme standarderne i fælles holdning 2008/944/FUSP på grundlag af de resultater, der er opnået ved gennemførelsen af afgørelse 2012/711/FUSP, 2009/1012/FUSP og fælles aktion 2008/230/FUSP. Med henblik herpå bør modtagere bistås med at udarbejde, ajourføre og, hvor det er nødvendigt, gennemføre relevante lovgivningsmæssige og administrative foranstaltninger, der støtter et effektivt system til kontrol med overførsel af konventionelle våben. Der bør også ydes støtte til vurdering og afbødning af risikoen for omdirigering af våben.

Der bør også ydes støtte til uddannelse af embedsmænd, der beskæftiger sig med eksporttilladelser og håndhævelse, og som har ansvaret for gennemførelsen og håndhævelsen af kontrollen med våbenoverførsel, og til nationale og regionale foranstaltninger, der fremmer gennemsigtighed og passende undersøgelser i forbindelse med eksporten af konventionelle våben. Desuden bør kontakter med den private sektor og overensstemmelse med relevante nationale juridiske og administrative bestemmelser, som regulerer overførslen af våben, fremmes.

2. UDVÆLGELSE AF IMPLEMENTERINGSORGANET

Gennemførelsen af nærværende afgørelse påhviler BAFA. BAFA vil, hvor det er hensigtsmæssigt, samarbejde med medlemsstaternes eksportkontrollinstanser, relevante regionale og internationale organisationer, tænketanke, forskningsinstitutter og NGO'er.

BAFA har højt anerkendt erfaring med hensyn til ydelse af bistand vedrørende eksportkontrol og outreachaktiviteter. Det har opnået denne erfaring på alle relevante områder inden for strategisk kontrol med eksport af CBRN-relaterede produkter med dobbelt anvendelse og våben. Gennem disse programmer og aktiviteter har BAFA opnået grundig viden om systemerne til eksportkontrol i hovedparten af de modtagere, der er omfattet af nærværende afgørelse.

Med hensyn til bistand og outreach i forbindelse med våbeneksportkontrol har BAFA med succes fuldført gennemførelsen af afgørelse 2009/1012/FUSP og 2012/711/FUSP. BAFA er også ansvarlig for den tekniske gennemførelse af ATT's gennemførelsesstøttesystem fastlagt i afgørelse 2013/768/FUSP.

Følgelig er BAFA perfekt placeret med henblik på at indkredse styrker og svagheder i eksportkontrollsystemerne i modtagerne af aktiviteterne i henhold til nærværende afgørelse. Den er derfor godt placeret til at fremme synergi mellem de forskellige bistands- og outreachprogrammer for våbeneksportkontrol og til at undgå unødigt dobbeltarbejde.

3. KOORDINERING MED ANDRE EU-BISTANDSPROJEKTER INDEN FOR EKSPORTKONTROL

Der bør på grundlag af erfaringer fra tidligere EU-outreachaktiviteter inden for eksportkontrol, der omfatter både produkter med dobbelt anvendelse og konventionelle våben, søges at skabe synergi og komplementaritet. Med henblik herpå bør de i punkt 4.2.1-4.2.3 omhandlede aktiviteter, hvor det er relevant, udføres i forbindelse med andre aktiviteter vedrørende eksportkontrol med produkter med dobbelt anvendelse, som finansieres ved hjælp af andre EU-finansieringsinstrumenter end FUSP-budgettet. Back-to-back-arrangementer bør navnlig undersøges. Dette bør gøres med fuld respekt for de retlige og finansielle begrænsninger, der findes for anvendelsen af relevante EU-finansieringsinstrumenter.

4. BESKRIVELSE AF PROJEKTAKTIVITETERNE

4.1. Projekt mål

Hovedmålet er at yde teknisk bistand til en række modtagere, som har vist deres vilje til at udvikle deres standarder og praksis inden for våbeneksportkontrol. I den forbindelse vil de aktiviteter, der skal udføres, tage hensyn til modtagernes status, navnlig vedrørende:

- eventuelt medlemskab af eller ansøgning om medlemskab af internationale eksportkontrolordninger vedrørende overførsel af konventionelle våben og produkter og teknologier med dobbelt anvendelse
- kandidaturer til EU-medlemskab, og hvorvidt modtagerne er officielle kandidater eller potentielle kandidater
- indstilling til ATT.

Hvor de berørte modtagere kun har undertegnet ATT, bør aktiviteterne, når det er muligt, skabe større klarhed over hindringerne for ratificering, navnlig når hindringerne er af teknisk art og vedrører mangler ved eller behov for gennemførelseskapacitet. Hvis det er relevant, bør eventuel EU-støtte i medfør af afgørelse 2013/768/FUSP fremmes. Hvis de berørte modtagere ikke har taget nogen skridt hen imod undertegnelse, ratificering eller tiltrædelse af traktaten, bør aktiviteterne fremme tiltrædelse af ATT, evt. med støtte fra andre modtagere, der har ratificeret ATT.

Et andet, supplerende mål er at gøre en række modtagere bevidste om vurdering af risikoen for omdirigering af våben og imødegåelse af omdirigering af våben set ud fra såvel et eksport- som et importperspektiv. Aktiviteter drevet af dette supplerende mål vil navnlig give mulighed for at kæde våbenoverførselskontrol sammen med andre projekter, som har til formål at forhindre omdirigering af våben, f.eks. aktiviteter vedrørende fysisk sikkerhed og lagerforvaltning (PSSM) og aktiviteter, der støtter sporbarhed af våben og ammunition.

4.2. Projektbeskrivelse

4.2.1. Regionale workshopper

Projektet vil bestå af op til seks workshopper af to dages varighed, hvor der gives uddannelse inden for relevante områder af kontrol med eksport af konventionelle våben.

Workshopdeltagerne (op til 30) vil bl.a. være statslige embedsmænd og embedsmænd, der beskæftiger sig med eksporttilladelser og håndhævelse, fra de omfattede modtagere. Repræsentanter fra parlamenter, erhvervslivet og civilsamfundet kan også blive indbudt, hvis det er relevant.

Uddannelse vil blive formidlet af eksperter fra medlemsstaternes nationale forvaltninger, herunder tidligere embedsmænd, repræsentanter fra lande, der har tilsluttet sig fælles holdning 2008/944/FUSP, og repræsentanter for den private sektor og civilsamfundet.

Workshopperne kan finde sted på et andet sted, som fastsættes af den højtstående repræsentant i samråd med Rådets Gruppe vedrørende Eksport af Konventionelle Våben (COARM).

Der vil blive tilrettelagt følgende regionale workshopper:

- a) op til to workshopper for Sydøsteuropa
- b) op til to workshopper for de østeuropæiske lande og de lande i Kaukasus, der er omfattet af den europæiske naboskabspolitik
- c) op til to workshopper for de nordafrikanske Middelhavslande, der er omfattet af den europæiske naboskabspolitik.

Denne regionale opdeling med to workshopper pr. region vil muligvis ikke blive anvendt, hvis forholdene er ugunstige, f.eks. hvis antallet af deltagere mod forventning er for lavt, hvis ingen af regionens modtagere seriøst tilbyder at være vært, eller hvis der er overlapning med andre outreachleverandørers aktiviteter. Hvis der således er tale om manglende gennemførelse i en eller to regioner, kan antallet af workshopper i en eller flere andre regioner øges tilsvarende inden for det samlede loft på seks workshopper.

4.2.2. *Studiebesøg*

Projektet vil bestå af op til seks studiebesøg af to dages varighed for statslige embedsmænd og embedsmænd, der beskæftiger sig med eksporttilladelser og håndhævelse, hos de relevante myndigheder i medlemsstaterne. Studiebesøgene bør omfatte mindst tre modtagere, heraf mindst én modtager, der ikke har ratificeret ATT.

4.2.3. *Individuel bistand til modtagere*

Projektet vil bestå af workshopper i op til 30 dage, fortrinsvis *in situ*, for individuelle modtagere med deltagelse af statslige embedsmænd og embedsmænd, der beskæftiger sig med eksporttilladelser og håndhævelse. Afhængigt af de konkrete behov og tilgængeligheden af modtagernes og EU-medlemsstaternes eksperter, vil de i alt 30 dage, der er til rådighed, blive fordelt på workshopper af mindst to og højst fem dages varighed.

Ekspertisen vil blive formidlet af eksperter fra medlemsstaternes nationale administrationer (herunder tidligere embedsmænd), repræsentanter fra lande, der har tilsluttet sig fælles holdning 2008/944/FUSP, og repræsentanter for den private sektor og civilsamfundet.

Disse workshopper om individuel bistand vil hovedsagelig blive afholdt på anmodning af modtagere. Formålet med dem er at behandle et specifikt spørgsmål eller et specifikt behov, som modtageren har påpeget, f.eks. i tilknytning til en regional workshop eller i forbindelse med regelmæssige kontakter med EU-eksperter og med gennemførelsesorganet.

4.2.4. *Anvendelse af kontrollister*

Implementeringsorganet samler en gruppe af tekniske eksperter med speciale i anvendelse af eksportkontrollister. Eksperterne udvælges fra det størst mulige antal medlemsstater.

En mængde på 100 arbejdstimer (baseret på standardekspertonorarerne, jf. punkt 5) vil være til rådighed med henblik på, at tildele anmodninger om anvendelse af kontrollister fremsat af modtageres relevante myndigheder til eksperterne (hvis de er til rådighed). Implementeringsorganet vil udvikle modeller for sådanne typer anmodninger under hensyntagen til bedømmelsesudtalelsens uformelle karakter og fortrolighedsperspektivet.

4.2.5. *Arrangement vedrørende endelig vurdering*

For at tilvejebringe en endelig evaluering af aktiviteterne i henhold til denne afgørelse vil der blive tilrettelagt et arrangement af to dages varighed i Bruxelles med fælles deltagelse af modtagere og medlemsstater, om muligt i forbindelse med et COARM-møde.

Op til to repræsentanter (statslige embedsmænd og embedsmænd, der beskæftiger sig med eksporttilladelser og håndhævelse) fra hvert af de modtagere, der er nævnt i punkt 6.1, vil blive indbudt.

4.2.6. *Aktiviteter forbundet med omdirigering af våben*

Dette projekt vil bestå af følgende to workshopper for vestafrikanske lande og Sahellande samt Kina:

- en indledende opstartworkshop af to dages varighed for op til to repræsentanter for modtagere
- en afsluttende workshop af to dages varighed for op til tre repræsentanter for modtagere.

Workshopperne bør finde sted i de vestafrikanske lande og Sahellandene.

5. EKSPERTHONORARER

Ekspertthonorarerne stilles til rådighed for aktiviteter under punkt 4.2.2-4.2.4. For aktiviteter under punkt 4.2.4 vil ekspertthonorarerne blive opdelt på timer afhængigt af den faktiske tid (målt i timer), der er brugt på anmodninger om vareidentifikation. Der forventes højst 100 ekspertthonorarere (800 timer).

6. MODTAGERE

6.1. **Modtagere for aktiviteter under punkt 4.2.1-4.2.5**

- i) Sydøsteuropa: Albanien, Bosnien-Hercegovina, den tidligere jugoslaviske republik Makedonien, Montenegro, Serbien og Kosovo*
- ii) de nordafrikanske Middelhavslande, der er omfattet af den europæiske naboskabspolitik: Algeriet, Egypten, Libyen, Marokko og Tunesien
- iii) de østeuropæiske lande og de lande i Kaukasus, der er omfattet af den europæiske naboskabspolitik: Armenien, Aserbajdsjan, Georgien, Hviderusland, Republikken Moldova og Ukraine.

6.2. **Modtagere for aktiviteter under punkt 4.2.6**

Ecovaslandene (Benin, Burkina Faso, Elfenbenskysten, Gambia, Ghana, Guinea, Guinea-Bissau, Kap Verde, Liberia, Mali, Niger, Nigeria, Senegal, Sierra Leone, Togo); Mauretanien, Cameroun, Tchad, Kina.

6.3. **Ændring af listen over modtagere**

COARM-Gruppen kan på forslag af den højtstående repræsentant og med passende begrundelse beslutte at ændre listen over modtagere.

7. PROJEKTRESULTATER OG INDIKATORER FOR GENNEMFØRELSE

Ud over den endelige vurdering, der er omhandlet i punkt 4.2.5, vil vurderingen af resultaterne af projektet omfatte følgende:

7.1. **Individuel vurdering af modtagere**

Efter afslutningen af de planlagte aktiviteter sender implementeringsorganet EU-Udenrigstjenesten og Kommissionen en fremskridtsrapport om hvert af de modtagere, der er nævnt i punkt 6.1. Denne rapport udarbejdes sammen med de berørte EU-delegationer og opsummerer de aktiviteter, der har fundet sted i afgørelsens gyldighedsperiode. Rapporten vurderer også modtagerens kapaciteter til kontrol med våbenoverførsler. Hvis modtageren er part i ATT, vurderes det, hvordan de eksisterende kapaciteter gør det muligt at gennemføre ATT.

7.2. **Konsekvensanalyse og indikatorer for gennemførelse**

Virkningerne af aktiviteterne i denne afgørelse bør efter deres afslutning vurderes teknisk, for så vidt angår modtagere, der er nævnt i punkt 6.1. Konsekvensanalysen udføres af den højtstående repræsentant i samarbejde med COARM og i relevant omfang med de berørte EU-delegationer og med andre relevante interessenter.

Med henblik herpå anvendes følgende indikatorer:

- hvorvidt der findes relevante interne bestemmelser om kontrol med våbenoverførsler, og hvorvidt/i hvilket omfang de er i overensstemmelse med fælles holdning 2008/944/FUSP, bl.a. anvendelse af vurderingskriterierne, anvendelse af EU's fælles liste over militært udstyr, rapportering

- eventuelle oplysninger om håndhævelsessager
- hvorvidt modtagerne er i stand til at rapportere om våbeneksport og/eller -import under hensyntagen til bl.a. FN's register, årlig ATT-indberetning, nationale rapporter
- hvorvidt modtageren officielt har tilsluttet sig fælles holdning 2008/944/FUSP eller agter at gøre det.

De individuelle vurderingsrapporter under punkt 7.1 bør, hvis det er relevant, henviser til ovenstående indikatorer for gennemførelse.

8. FREMME AF ANVENDELSEN AF EU'S OUTREACHWEBPORTAL

Den webportal, der blev truffet beslutning om i afgørelse 2012/711/FUSP, er blevet udviklet som en ressource ejet af EU (<https://export-control.jrc.ec.europa.eu>). Den fungerer som en fælles platform for alle EU's outreachprogrammer (dobbel anvendelse, våben, ATT). De aktiviteter, der er opført under punkt 4.2.1-4.2.5, skal gøre opmærksom på EU's outreachwebportal og fremme dens anvendelse. Deltagerne i outreachaktiviteter bør indhente oplysninger i webportalens private del, som giver permanent adgang til ressourcer, dokumenter og kontakter. Desuden bør andre embedsmænd, som ikke kan deltage direkte i bistands- og outreachaktiviteter, tilskyndes til at anvende webportalen.

9. EU'S SYNLIGHED

Implementeringsorganet træffer alle nødvendige foranstaltninger for at gøre opmærksom på, at indsatsen er finansieret af Den Europæiske Union. Sådanne foranstaltninger gennemføres i overensstemmelse med håndbogen i kommunikation og synlighed for EU's optræden udadtil, som Europa-Kommissionen har udgivet. Organet vil således sikre synligheden af EU's bidrag gennem passende omtale og PR, som fremhæver EU's rolle og skaber øget bevidsthed om grundene til afgørelsen og om EU's støtte til den og resultaterne af denne støtte. Det materiale, der produceres i forbindelse med projektet, vil på en iøjnefaldende måde vise EU-flaget i overensstemmelse med EU's relevante retningslinjer.

I betragtning af at de planlagte aktiviteter varierer meget i omfang og karakter, vil der blive brugt en række PR-værktøjer, herunder traditionelle medier, websteder, sociale medier, informations- og PR-materiale såsom infografik, foldere, nyhedsbreve, pressemeddelelser og andet, hvis det er relevant. Publikationer og offentlige arrangementer i forbindelse med projektet vil blive omtalt i overensstemmelse hermed.

10. VARIGHED

Den samlede forventede varighed af projektet er 24 måneder.

11. RAPPORTERING

Implementeringsorganet udarbejder kvartalsvis regelmæssige rapporter, bl.a. efter at have afsluttet hver af aktiviteterne. Rapporterne forelægges den højtstående repræsentant senest seks uger efter afslutningen af de relevante aktiviteter.

12. SAMLEDE ANSLÅEDE PROJEKTOMKOSTNINGER OG UNIONENS FINANSIELLE BIDRAG

De samlede anslåede projektomkostninger er 1 110 000 EUR med medfinansiering fra Tyskland. De samlede anslåede omkostninger forbundet med det EU-finansierede projekt er 999 000 EUR.

RÅDETS AFGØRELSE (FUSP) 2015/2310**af 10. december 2015****om ændring af afgørelse 2013/189/FUSP om oprettelse af Det Europæiske Sikkerheds- og Forsvarsakademi**

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Union, særlig artikel 42, stk. 4,

under henvisning til forslag fra Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, og
ud fra følgende betragtninger:

- (1) Den 22. april 2013 vedtog Rådet afgørelse 2013/189/FUSP om oprettelse af Det Europæiske Sikkerheds- og Forsvarsakademi ⁽¹⁾.
- (2) Den 22. juli 2014 vedtog Rådet afgørelse 2014/491/FUSP om ændring af afgørelse 2013/189/FUSP ⁽²⁾.
- (3) Afgørelse 2013/189/FUSP, som ændret ved afgørelse 2014/491/FUSP, fastsætter et finansielt referencebeløb for de første 12 måneder fra den 1. august 2013 til den 31. juli 2014 og for den efterfølgende periode fra den 1. august 2014 til den 31. december 2015.
- (4) Den 25. marts 2014 besluttede den styringskomité, der er nedsat i henhold til afgørelse 2013/189/FUSP, at perioden for finansieringsaftalen bør tilpasses regnskabsåret, der løber fra den 1. januar til den 31. december, således at der kun kræves et sæt regnskaber fra 2016 og fremefter.
- (5) Der bør derfor fastsættes et nyt finansielt referencegrundlag for perioden fra den 1. januar 2016 til den 31. december 2016.
- (6) Afgørelse 2013/189/FUSP bør derfor ændres i overensstemmelse hermed —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Artikel 16, stk. 2, i afgørelse 2013/189/FUSP affattes således:

»2. Det finansielle referencebeløb, der skal dække ESDC's udgifter i de første 12 måneder efter indgåelsen af den i stk. 3 omhandlede finansieringsaftale, er på 535 000 EUR.

Det finansielle referencebeløb, der skal dække ESDC's udgifter i perioden fra den 1. august 2014 til den 31. december 2015, er på 756 000 EUR.

Det finansielle referencebeløb, der skal dække ESDC's udgifter i perioden fra den 1. januar 2016 til den 31. december 2016, er på 630 000 EUR.

De finansielle referencebeløb, der skal dække ESDC's udgifter i hver efterfølgende 12-månedersperiode, fastsættes af Rådet.«.

Artikel 2

Denne afgørelse træder i kraft på dagen for vedtagelsen.

Udfærdiget i Bruxelles, den 10. december 2015.

På Rådets vegne

F. BAUSCH

Formand

⁽¹⁾ Rådets afgørelse 2013/189/FUSP af 22. april 2013 om oprettelse af Det Europæiske Sikkerheds- og Forsvarsakademi (ESDC) og om ophævelse af fælles aktion 2008/550/FUSP (EUT L 112 af 24.4.2013, s. 22).

⁽²⁾ Rådets afgørelse 2014/491/FUSP af 22. juli 2014 om ændring af afgørelse 2013/189/FUSP om oprettelse af Det Europæiske Sikkerheds- og Forsvarsakademi (ESDC) (EUT L 218 af 24.7.2014, s. 6).

KOMMISSIONENS GENNEMFØRELSESAFGØRELSE (EU) 2015/2311**af 9. december 2015****om ændring af gennemførelsesafgørelse (EU) 2015/1500 og (EU) 2015/2055 om beskyttelsesforanstaltninger over for lumpy skin disease i Grækenland***(meddelt under nummer C(2015) 8585)***(Kun den græske udgave er autentisk)****(EØS-relevant tekst)**

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,

under henvisning til Rådets direktiv 89/662/EØF af 11. december 1989 om veterinærkontrol i samhandelen i Fællesskabet med henblik på gennemførelse af det indre marked ⁽¹⁾, særlig artikel 9, stk. 4,

under henvisning til Rådets direktiv 90/425/EØF af 26. juni 1990 om veterinærkontrol og zooteknisk kontrol i samhandelen med visse levende dyr og produkter inden for Fællesskabet med henblik på gennemførelse af det indre marked ⁽²⁾, særlig artikel 10, stk. 4,

under henvisning til Rådets direktiv 92/119/EØF af 17. december 1992 om generelle fællesskabsforanstaltninger til bekæmpelse af visse dyresygdomme samt om specifikke foranstaltninger vedrørende blæreudslæt hos svin ⁽³⁾, særlig artikel 19, stk. 1, litra a), stk. 3, litra a), og stk. 6,

under henvisning til Rådets direktiv 2002/99/EF af 16. december 2002 om dyresundhedsbestemmelser for produktion, tilvirkning, distribution og indførsel af animalske produkter til konsum ⁽⁴⁾, særlig artikel 4, stk. 3, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Ved direktiv 92/119/EØF er der indført generelle foranstaltninger til bekæmpelse af visse dyresygdomme. Disse omfatter foranstaltninger, der skal træffes i tilfælde af mistanke om og bekræftelse af lumpy skin disease på en bedrift, foranstaltninger, der skal træffes i spærrezone, og andre supplerende foranstaltninger til bekæmpelse af sygdommen. Foranstaltningerne omfatter ligeledes regler vedrørende nødvaccination i tilfælde af et udbrud af lumpy skin disease som et supplement til andre bekæmpelsesforanstaltninger.
- (2) Ved Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2015/1500 ⁽⁵⁾ er der indført omfattende beskyttelsesforanstaltninger og restriktioner vedrørende flytning og afsendelse af kvæg og sæd heraf samt markedsføring af visse animalske produkter fra visse områder i Grækenland, som er ramt af lumpy skin disease.
- (3) Ved Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2015/2055 ⁽⁶⁾ er der fastlagt betingelser for fastlæggelse af programmet for nødvaccination af kvæg mod lumpy skin disease i Grækenland. Endvidere er der ved gennemførelsesafgørelse (EU) 2015/2055 ændret visse bestemmelser i gennemførelsesafgørelse (EU) 2015/1500, og spærrezone er blevet udvidet til ikke kun at omfatte den regionale enhed Evros, men også de regionale enheder Rodopi, Xanthi, Kavala og Limnos.
- (4) Den 19. oktober 2015 underrettede de græske myndigheder Kommissionen om yderligere udbrud i den regionale enhed Chalkidiki og den 21. oktober 2015, at de havde til hensigt at anvende vaccination mod lumpy skin disease i de regionale enheder Chalkidiki, Thessaloniki og Kilkis, og den 11. november, at de havde til hensigt at anvende vaccination i de regionale enheder Drama og Serres. Dette kræver en udvidelse af spærrezone, som er anført i bilaget til gennemførelsesafgørelse (EU) 2015/1500, og af det område, hvor der kan foretages vaccination, jf. bilag I i gennemførelsesafgørelse (EU) 2015/2055.

⁽¹⁾ EFT L 395 af 30.12.1989, s. 13.

⁽²⁾ EFT L 224 af 18.8.1990, s. 29.

⁽³⁾ EFT L 62 af 15.3.1993, s. 69.

⁽⁴⁾ EFT L 18 af 23.1.2003, s. 11.

⁽⁵⁾ Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2015/1500 af 7. september 2015 om visse beskyttelsesforanstaltninger over for lumpy skin disease i Grækenland og om ophævelse af gennemførelsesafgørelse (EU) 2015/1423 (EUT L 234 af 8.9.2015, s. 19).

⁽⁶⁾ Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2015/2055 af 10. november 2015 om betingelserne for fastlæggelse af programmet for nødvaccination af kvæg mod lumpy skin disease i Grækenland og om ændring af gennemførelsesafgørelse (EU) 2015/1500 (EUT L 300 af 17.11.2015, s. 31).

- (5) Gennemførelsesafgørelse (EU) 2015/1500 og gennemførelsesafgørelse (EU) 2015/2055 bør derfor ændres.
- (6) Foranstaltningerne i denne afgørelse er i overensstemmelse med udtalelse fra Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Bilaget til gennemførelsesforordning (EU) 2015/1500 affattes således:

»BILAG

SPÆRREZONER, JF. ARTIKEL 2, LITRA b)

Følgende regionale enheder i Grækenland

- Den regionale enhed Evros
- Den regionale enhed Rodopi
- Den regionale enhed Xanthi
- Den regionale enhed Kavala
- Den regionale enhed Chalkidiki
- Den regionale enhed Thessaloniki
- Den regionale enhed Kilkis
- Den regionale enhed Limnos
- Den regionale enhed Drama
- Den regionale enhed Serres.«

Artikel 2

Bilag I til gennemførelsesforordning (EU) 2015/2055 affattes således:

»BILAG I

Følgende regionale enheder i Grækenland:

- Den regionale enhed Evros
- Den regionale enhed Rodopi
- Den regionale enhed Xanthi
- Den regionale enhed Kavala
- Den regionale enhed Chalkidiki
- Den regionale enhed Thessaloniki
- Den regionale enhed Kilkis
- Den regionale enhed Limnos

- Den regionale enhed Drama
- Den regionale enhed Serres.«

Artikel 3

Denne afgørelse er rettet til Den Helleniske Republik.

Udfærdiget i Bruxelles, den 9. december 2015.

På Kommissionens vegne
Vytenis ANDRIUKAITIS
Medlem af Kommissionen

BERIGTIGELSER

Berigtigelse til Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2015/608 af 14. april 2015 om ændring af forordning (EF) nr. 798/2008 for så vidt angår oplysningerne om Ukraine og Israel på listen over tredjelande, godkendelse af Ukraines program for bekæmpelse af salmonella hos æglæggende høner, krav vedrørende udstedelse af veterinærcertifikat i forbindelse med Newcastle disease og forarbejdningskrav for ægprodukter

(Den Europæiske Unions Tidende L 101 af 18. april 2015)

Side 4, artikel 2:

I stedet for: »Del 1 i bilag I til forordning (EF) nr. 798/2008 ændres som angivet i bilaget til nærværende forordning.«

læses: »Bilag I og III til forordning (EF) nr. 798/2008 ændres som angivet i bilaget til nærværende forordning.«

Berigtigelse af Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2015/1884 af 20. oktober 2015 om ændring af bilag I til forordning (EF) nr. 798/2008 for så vidt angår oplysningerne om Canada og USA i listen over tredjelande, områder, zoner og segmenter, hvorfra import til eller transit gennem Unionen af fjerkræ og fjerkræprodukter er tilladt i forbindelse med udbrud af højpatogen aviær influenza i disse lande

(Den Europæiske Unions Tidende L 276 af 21. oktober 2015)

Side 32, bilaget til vedrørende ændringerne af del 1 i bilag I til Kommissionens forordning (EF) nr. 798/2008 for så vidt angår oplysningerne vedrørende »CA — Canada«, rækken vedrørende CA-2.2:

I stedet for:

»CA — Canada	CA-2.2	Område af provinsen Ontario placeret inden for følgende grænser:	WGM	VIII	P2					
		— fra County Road 119, hvor den møder County Road 64 og 25th Line	POU, RAT							
		— mod nord ad 25th Line, indtil den møder Road 68, mod øst ad Road 68, indtil den igen møder 25th Line, og igen mod nord ad 25th Line til 74 Road								
		— mod øst ad 74 Road fra 25th Line til 31st Line	BPR, BPP, DOC, DOR, HEP, HER, SRP, SRA							
		— mod nord ad 31st Line fra 74 Road til 78 Road								
		— mod øst ad 78 Road fra 31st Line til 33rd Line								
		— mod nord ad 33rd Line fra 78 Road til 84 Road								
		— mod øst ad 84 Road fra 33rd Line til motorvej 59								
		— mod syd ad motorvej 59 fra 84 Road til Road 78								
		— mod øst ad Road 78 fra motorvej 59 to 13th Line								
		— mod syd ad 13 Line fra 78 Road til Oxford Road 17								
		— mod øst ad Oxford Road 17 fra 13 Line til Oxford Road 4								
		— mod syd ad Oxford Road 4 fra Oxford Road 17 til County Road 15								
— mod øst ad County Road 15, der krydser motorvej 401, fra Oxford Road 4 til Middletown Line										

	— mod syd ad Middletown Line, der krydser motorvej 403, fra County Road 15 til Old Stage Road — mod vest ad Middletown Line til County Road 59 — mod syd ad County Road 59 fra Old Stage Road til Curries Road — mod vest ad Curries Road fra County Road 59 til Cedar Line — mod syd ad Cedar Line fra Curries Road til Rivers Road — mod sydvest ad Rivers Road fra Cedar Line to Foldens Line — mod nordvest ad Foldens Line fra Rivers Road til Sweaburg Road — mod sydvest ad Sweaburg Road fra Foldens Line til Harris Street — mod nordvest ad Harris Street fra Sweaburg Road til motorvej 401 — mod vest ad motorvej 401 fra Harris Street til Ingersoll Street (County Road 10) — mod nord ad Ingersoll Street (County Road 10) fra motorvej 401 til County Road 119 — ad County Road 119 fra Ingersoll Street (County Road 10) til udgangspunktet, hvor County Road 119 møder 25 Line.								
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

læses:

»CA — Canada	»CA-2.2	Område af provinsen Ontario placeret inden for følgende grænser:	WGM	VIII	P2					
		— fra County Road 119, hvor den møder County Road 64 og 25th Line	POU, RAT							
		— mod nord ad 25th Line, indtil den møder Road 68, mod øst ad Road 68, indtil den igen møder 25th Line, og igen mod nord ad 25th Line til 74 Road								
		— mod øst ad 74 Road fra 25th Line til 31st Line								
		— mod nord ad 31st Line fra 74 Road til 78 Road								
		— mod øst ad 78 Road fra 31st Line til 33rd Line								
		— mod nord ad 33rd Line fra 78 Road til 84 Road								
		— mod øst ad 84 Road fra 33rd Line til motorvej 59								
		— mod syd ad motorvej 59 fra 84 Road til Road 78								
		— mod øst ad Road 78 fra motorvej 59 to 13th Line								
		— mod syd ad 13 Line fra 78 Road til Oxford Road 17	BPR, BPP, DOC, DOR, HEP, HER, SRP, SRA		N, P2	8.4.2015	8.10.2015.	A		S1, ST1«
		— mod øst ad Oxford Road 17 fra 13 Line til Oxford Road 4								
		— mod syd ad Oxford Road 4 fra Oxford Road 17 til County Road 15								
		— mod øst ad County Road 15, der krydser motorvej 401, fra Oxford Road 4 til Middletown Line								
		— mod syd ad Middletown Line, der krydser motorvej 403, fra County Road 15 til Old Stage Road								
		— mod vest ad Middletown Line til County Road 59								
		— mod syd ad County Road 59 fra Old Stage Road til Curries Road								

	— mod vest ad Curries Road fra County Road 59 til Cedar Line — mod syd ad Cedar Line fra Curries Road til Rivers Road — mod sydvest ad Rivers Road fra Cedar Line to Foldens Line — mod nordvest ad Foldens Line fra Rivers Road til Sweaburg Road — mod sydvest ad Sweaburg Road fra Foldens Line til Harris Street — mod nordvest ad Harris Street fra Sweaburg Road til motorvej 401 — mod vest ad motorvej 401 fra Harris Street til Ingersoll Street (County Road 10) — mod nord ad Ingersoll Street (County Road 10) fra motorvej 401 til County Road 119 — ad County Road 119 fra Ingersoll Street (County Road 10) til udgangspunktet, hvor County Road 119 møder 25 Line.							
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ISSN 1977-0634 (elektronisk udgave)
ISSN 1725-2520 (papirudgave)



Den Europæiske Unions Publikationskontor
2985 Luxembourg
LUXEMBOURG

DA